

vergadering **29**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 28 april 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ONTSLAG VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER	5
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in de samenstelling	5
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	5
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII) – 746 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	6
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de levering van zelf- en sneltesten voor het onderwijs	6
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over reisplannen en coronavaccinaties	10
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanpak van vervuilde gronden afkomstig van de Oosterweelwerken	
ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de met pfos vervuilde Oosterweelgronden	15
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitvoering van het Brexitakkoord	21
ACTUELE VRAAG van Tom De Meester aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de mogelijkheden voor meer culturele events na de eerste theatertestvoorstelling in de KVS	24
ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het actieplan voor de invulling van vacatures in de horeca	29
ACTUELE VRAAG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de heropstart van onze bedrijven	33
ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de versterking van de kennis inzake artificiële intelligentie	37

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impasse rond de regiovorming in Limburg	41
ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitwisselingsprojecten met het buitenland in het hoger onderwijs tijdens de coronapandemie	46
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Vlaamse nieuwe stralingsnorm en de uitrol van 5G	
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpassing van de stralingsnormering voor zendantennes in Vlaanderen	50
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van de verwoestende brand op het Groot Schietveld in Brecht	
ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de brand op het militair domein en natuurdomein het Groot en Klein Schietveld in Brecht	
ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de natuurschade na de brand op het Groot Schietveld in Brecht	54
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voornemen van ontevreden zonnepaneeleigenaars om een rechtszaak aan te spannen tegen de Vlaamse Regering	61
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	65
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag nr. 190 betreffende geweld en intimidatie in de wereld van werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsorganisatie in haar honderdenachtste zitting op 21 juni 2019	
– 667 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	66
Artikelsgewijze bespreking	66
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	66
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over een verbod op reclame voor onkruidverdelgers	
– 726 (2020-2021) – Nr. 1	
Verslag	67
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII)	
– 746 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	68
Algemene bespreking	68
Artikelsgewijze bespreking	78

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag nr. 190 betreffende geweld en intimidatie in de wereld van werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsorganisatie in haar honderdenachtste zitting op 21 juni 2019 – 667 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	79
Hoofdelijke stemming	79
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII) – 746 (2020-2021) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	79
Hoofdelijke stemming	80
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	80
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	82
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	82

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik moet de boodschap elke week herhalen, ook voor de kijker thuis: zoals we al ongeveer een jaar bezig zijn, zijn we hier niet met alle 124 volksvertegenwoordigers aanwezig, maar slechts met 39, omdat ook wij ons natuurlijk aan de coronamaatregelen moeten houden.

De ministers Matthias Diependaele en Benjamin Dalle zijn verontschuldigd.

ONTSLAG VAN EEN VLAAMS VOLKSVERTEGENWOORDIGER

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 5 februari 2021 neemt de heer Gustaaf Pelckmans met ingang van 1 mei 2021 ontslag als Vlaams volksvertegenwoordiger.

Zijn opvolger, die tot de Groenfractie zal behoren – neem ik aan, collega Rzoska –, zal volgende week woensdag 5 mei de eed afleggen.

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij mail van 8 april 2021 heeft mevrouw Sihame El Kaouakibi mij in kennis gesteld van het feit dat zij niet langer wenst deel uit te maken van de Open Vld-fractie en vanaf die dag als onafhankelijke wenst te zetelen.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de Open Vld-fractie zijn

in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie mevrouw Sihame El Kaouakibi als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Bart Van Hulle,

in de Commissie voor Onderwijs mevrouw Sihame El Kaouakibi als vast lid vervangen door de heer Tom Ongena,

in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding mevrouw Sihame El Kaouakibi als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Emmily Talpe,

in de Commissie voor de Bestrijding van Gewelddadige Radicalisering mevrouw Sihame El Kaouakibi als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Bart Tommelein en

in de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid mevrouw Sihame El Kaouakibi als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Tom Ongena.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII) – 746 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, graag zou ik op basis van het fameuze artikel 50, punt 1, van ons reglement de spoedbehandeling willen vragen van een voorstel tot decreet tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII).

De voorzitter: Is dat document al ingediend?

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat is gisterenavond al ingediend.

De voorzitter: En is het beschikbaar voor de anderen?

Wilfried Vandaele (N-VA): Ja, de andere fracties, ook de niet-fracties, hebben het gekregen.

De voorzitter: De niet-fracties ook. Goed hé, mevrouw Vandecasteele?

Is het goed als we ons hier later over uitspreken? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de levering van zelf- en sneltesten voor het onderwijs

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, voorzitter, collega's, de aanpak van de coronacrisis proberen we op verschillende fronten in goede banen te leiden. Een eerste strategie is meteen ook onze belangrijkste: besmettingen vermijden door mondkapjes en alle andere maatregelen die we daartoe nemen. Een tweede belangrijke lijn is alles wat met contactopsporing te maken heeft. Een derde is de echte preventieve lijn die nu – we zijn daar allemaal blij om – goed loopt, namelijk het vaccineren. Maar om mensen te detecteren die geïnfecteerd zijn, al dan niet met symptomen, en hen te isoleren in quarantaine, daarvoor is testen cruciaal.

We hebben heel lang enkel de PCR-test gehad, een lange wattenstaaf die diep in de neus gaat en daarna naar een labo moet, wat toch enige tijd in beslag neemt. Maar op de markt zijn er ook sneltesten en zelftesten. Het is goed dat er eind maart een KB is verschenen dat bepaalt dat het afnemen van zulke testen geen medische handeling meer is, waardoor mensen die testen zelf kunnen afnemen. De ene test moet nog naar een labo, de andere niet, maar er is in elk geval het voordeel om snel te kunnen testen.

Ik ben blij dat we die testen zullen kunnen inzetten in het onderwijs, maar ook in de kinderdagverblijven. Daar heb ik altijd voor gepleit. 400.000 testen in het leerplichtonderwijs, 200.000 voor de andere niveaus, 25.000 voor de kinderdagverblijven, dat is een goede zaak.

Die beslissing van de Vlaamse Regering is genomen op 2 april en de offertes moesten binnen zijn tegen 16 april. Minister, we hebben het er al over gehad in de commissie, waar u zei dat u hoopte om die testen tegen eind april, begin mei

ter beschikking te hebben, zodat we ze zouden kunnen inzetten. Het gaat om een miljoenenbestelling. Nu horen wij dat die bestelling, of de levering ervan, vertraging opgelopen zou hebben. En dus is mijn concrete vraag: waar staan we op dit moment en wat hebt u ondernomen om de levering van de benodigde snelle zelftesten voor het onderwijs en de kinderdagverblijven zo snel mogelijk hier te krijgen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, de zelftesten zijn hier inderdaad al vaak aan bod gekomen. Zoals u zelf hebt aangegeven, heeft de federale overheid daar op 24 maart een kader voor gecreëerd en dat mogelijk gemaakt. Op 2 april hebben we binnen de Vlaamse Regering dan direct de koe bij de horens gevat om zelf testen aan te kopen. Het Facilitair Bedrijf heeft de opdracht gekregen om dat te doen en de mensen van Het Facilitair Bedrijf doen er ook alles aan om die zelftesten zo snel mogelijk ter beschikking te stellen.

De vooropgestelde momenten zijn niet gehaald. Het Facilitair Bedrijf doet er alles aan om dat wel te kunnen doen tegen midden mei. Maar we kunnen natuurlijk niet blijven wachten. Daarom heb ik het initiatief genomen om de zelftesten die de Vlaamse overheid nog had, prioritair in te zetten in het onderwijs, zodat die gebruikt kunnen worden tot als de testen die bijkomend aangekocht zouden worden, voor het onderwijs kunnen worden ingezet.

Het gaat natuurlijk niet alleen over het aankopen van de testen, het gaat ook over het creëren van het juiste kader. U weet dat dat moet gebeuren door een bevoegde persoon, onder de verantwoordelijkheid van een arts. Mijn collega van Onderwijs, collega Weyts, is allicht druk bezig om dat kader uit te tekenen. Hij kan alleszins rekenen op de steun en expertise van het agentschap Zorg en Gezondheid om dat kader verder uit te tekenen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel. Ik noteer dat ze midden mei beschikbaar zullen zijn. Ik ben dan jarig, dus ik hoop dat die testen er dan ook effectief zullen zijn.

Mijn vraag is ook: hoe zullen ze worden verdeeld? Want Het Facilitair Bedrijf plaatst de bestelling. Worden ze op afroep geleverd aan scholen en aan kinderdagverblijven? Of is het de bedoeling dat we die sowieso verspreiden? Want het is natuurlijk de bedoeling dat mensen, leerkrachten, twee keer per week preventief testen. Dat geldt ook voor de kinderdagverblijven. Daarbij wil ik een oproep doen. U zegt dat dat kader goed moet worden gecreëerd. De eerste stap is natuurlijk dat we die testen hebben. De vraag is dan ook: hoeveel van de sneltesten die nog over zijn, kunnen we gebruiken om de periode tot half mei, laat ons zeggen 17 mei, te overbruggen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, het is eigenlijk ongelooflijk dat we meer dan een jaar na de uitbraak van de coronapandemie hier opnieuw vragen moeten stellen over de levering van snelle- en zelftesten. Het lijkt wel een beetje op het verhaal van de mondklappers. Mijn collega Laeremans pleit hier al maanden aan een stuk voor het inzetten van zelf- en sneltesten. Hij heeft daarvoor verwezen naar Oostenrijk en naar andere Europese landen, waar die testen al heel lang worden ingezet.

Collega Daniëls heeft gelijk: er zijn een aantal cruciale zaken in de bestrijding van corona: testen, vaccineren en opsporen.

Ik wil een zijsprongetje maken en misbruik maken van deze vraag, minister.

De voorzitter: Ah, hoe bedoelt u?

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb het nog niet gezegd.

Het gaat over de vaccinatie van de leerkrachten. We weten allemaal dat er heel wat besmettingen worden vastgesteld in het onderwijs. De leerkrachten in het onderwijs zijn, net als minister Weyts, al langer voorstander van het prioritair vaccineren van de leerkrachten. Minister, bent u ook voorstander van het prioritair vaccineren van de leerkrachten?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, we zijn het er allemaal over eens dat alle middelen moeten worden ingezet om corona tegen te gaan, zodat alle leerlingen maximaal naar school kunnen gaan. Testen is één deel uit de strategie van het bestrijden van COVID-19 en ook een belangrijk deel. We kijken in elk geval uit naar het goede kader dat collega Weyts zal opmaken.

Maar collega's, er moet mij iets van het hart. In tijden van corona, van pandemie, moeten we de zwartepieten niet doorschuiven. Daarmee geraken we geen stap verder. We moeten net schouder aan schouder gaan staan. Misschien op anderhalve meter en met mondmasker, maar we moeten echt de krachten bundelen. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Procedures moeten worden gevolgd. Dat is in dezen het geval geweest. Dat vraagt soms wat tijd. Maar indien we willen dat de zelftesten deel uitmaken van een teststrategie, minister, is het misschien ook aangewezen dat wie een positieve sneltest heeft afgelegd, de mogelijkheid krijgt om dat resultaat toe te voegen aan de corona-app. Dan kunnen de mensen dat zelf doen. Bent u daarmee bezig?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, minister, eigenlijk vind ik dit onvoorstelbaar. Een paar weken geleden was hier grote verontwaardiging, want waar bleef dat federale kader? En eerlijk gezegd – ik heb dat toen ook gezegd – begreep ik dat ongeduld. Dat heeft een tijdje op zich laten wachten. Maar je zou dan toch ten minste kunnen verwachten dat wat we al sinds het najaar in de commissie Welzijn wekelijks vragen, namelijk dat we er klaar voor zouden zijn om het kader, zodra het er is, meteen uit te rollen, dan ook klaarligt. En wat zien we nu? De sneltests zullen hopelijk – ik hoor hier geen garantie dat dat zal gebeuren – worden geleverd tegen half mei. De zelftests zullen er dan komen. In de tussentijd zullen we dan de sneltests gebruiken. Maar, minister, u en minister Weyts weten dat er daarvoor niet de nodige capaciteit is.

Deze middag is er een beslissing, en terecht, dat het onderwijs maximaal moet openen in de komende tijd. Het kader dat daarvoor nodig is, heeft de Vlaamse Regering niet uitgewerkt. We zitten opnieuw in de mondmaskersaga waarbij we achter de feiten aan lopen en we de leveringen niet hebben die ze in Duitsland al maanden ter beschikking hebben.

Minister, hoe is dit kunnen gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Saeyls heeft het woord.

Freya Saeyls (Open Vld): Het is natuurlijk heel jammer dat die zelftesten op zich laten wachten, maar de sneltesten, die toch in stock zijn, moeten worden afgenomen door medisch geschoold personeel of een Rode Kruismedewerker. Dat zou wel kunnen zorgen voor een overbrugging.

Minister, hoe zal dat in zijn werk gaan?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): We weten allemaal dat die testen enorm belangrijk zijn om het onderwijs op een veilige manier te kunnen laten openen. Dat is wat we allemaal willen, dat we het onderwijs zo maximaal mogelijk open kunnen laten en dat dat op een veilige manier kan gebeuren. Eerst was dat begin mei, nu wordt het half mei, en dat is bijna het einde van het schooljaar. Ik hoop dat we dat tenminste nog zullen halen, dat het zo snel mogelijk gaat.

Week na week schoot de N-VA op het feit dat er nog een federaal kader ontbrak voor wie die testen kon afnemen. Ik hoor nu dat er is gewacht op dat kader om een aankoop te doen, maar dat was helemaal niet nodig geweest. Dat kader ging alleen over wie de testen kon afnemen en helemaal niet over de vraag of ze al konden worden aangekocht, want dat was al perfect in orde. Ik vraag me af waarom de Vlaamse Regering daar dan zo lang mee heeft gewacht.

Mijnheer Daniëls, u had uw vraag aan minister-president Jambon moeten stellen, want in het besluit van de Vlaamse Regering staat dat het Agentschap voor Facilitair Management belast is met de aankoopprocedure. Hoe komt het toch dat dit opnieuw vertraging heeft opgelopen? Waarom heeft men gewacht op het besluit dat absoluut niet nodig was?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, qua beloftes die u maakt en vervolgens niet kunt inlossen, kan dit tellen. De Vlaamse Regering is hierbij niet aan haar proefstuk toe. Het onderwijzend personeel en het onderwijs in het algemeen worden op de proef gesteld. De sneltesten werden einde maart beloofd. Uiteindelijk zouden ze pas begin mei worden geleverd, dan pas half mei. Ondertussen is het schooljaar bijna gedaan.

Het is belangrijk om weten dat het aantal besmettingen in het onderwijs veel hoger is dan in andere sectoren. Dat heeft een studie van Sciensano gisteren aangetoond. We hebben er dus alle belang bij om de scholen maximaal te beschermen. Bij gebrek aan sneltesten beginnen nu heel wat scholen zelftesten aan te kopen voor 5 à 10 euro per stuk, maar dat is natuurlijk geen oplossing. Dat kunnen ook niet alle scholen betalen.

Minister, u zegt nu dat die sneltesten al sinds november in de magazijnen van de Vlaamse overheid liggen te wachten om te worden ingezet. Hoe komt het in godsnaam dat er al zo lang sneltesten liggen te wachten in de magazijnen, dat u nu pas beslist om een kader te maken om die in te zetten? Waarom moet er in deze coronapandemie zoveel tijd voorbijgaan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, als je het goed vindt, zal ik de vraag over de vaccinaties bij de tweede vraag beantwoorden. Dan kunnen we het debat over de testen wat ordentelijk houden.

De voorzitter: Dan zullen ze straks wel bijkomende vragen willen stellen.

Minister Wouter Beke: In mijn antwoord zit ook een stukje van het antwoord op de vraag van collega Sintobin vervat.

Over de testen, collega's, moeten we elkaar niet opjagen. De federale overheid heeft het wettelijk kader daarvoor gecreëerd. Je kunt geen dingen bestellen,

mevrouw Vandecasteele, als je niet weet wat het kader daarvoor is. De Vlaamse overheid moest dus wachten tot dat kader duidelijk was gesteld.

De Vlaamse Regering heeft onmiddellijk die opdracht gegeven aan Het Facilitair Bedrijf. Het Facilitair Bedrijf valt niet onder mijn bevoegdheid, maar dat is geen verschoning. Het Facilitair Bedrijf moet wel wachten op de goedkeuring van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) om te weten welke testen er precies kunnen worden aangekocht. Op 29 maart hebben ze een goedkeuring gegeven aan het eerste: Biosynex. Op 14 april hebben ze een tweede goedkeuring gegeven: aan Roche.

Daar moet je op wachten, om te weten welke testen er nu op de markt beschikbaar zijn, voordat Het Facilitair Bedrijf in actie kan schieten. Daarop hebben wij gezegd, mede vanuit het agentschap, dat we in de tussentijd niet zouden wachten. Mijnheer Daniëls, u stelt dat het heel goed is dat we die andere testen nu inzetten. We willen die ook prioritair inzetten voor het onderwijs. Daar zijn we allemaal van overtuigd, om alle redenen die hier zijn aangebracht. Dat gaat over zo'n 600.000 testen.

Wie gaat dat dan doen? Ook daar is al een antwoord op. En dat weet u eigenlijk al, want de minister van Onderwijs heeft dat ook al gecommuniceerd. Dat zal gebeuren met de medische expertise die in onderwijs aanwezig is. En er is ook de steun van het Rode Kruis gevraagd. Die hebben intussen ook al een goed samenwerkingsverband met Onderwijs, om dat mee te kunnen doen. Dat is het kader dat ervoor zal worden ingezet, om die zelftesten inderdaad mogelijk te kunnen maken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het klopt, collega's: pas op 24 maart valt op federaal niveau de beslissing dat het mag als zelftest. Op 2 april komt het op de ministerraad van de Vlaamse Regering. Dat is de eerste ministerraad die er is. De offertes moeten binnen zijn op 16 april. Dat wil zeggen dat er veertien dagen tijd is. En op 14 april heeft het FAGG pas nog een extra test van Roche erkend. Ik zie niet in waar er daar nog een versnelling mogelijk is. Maar we moeten in de tussentijd, totdat we ze hebben, wel druk zetten op snelle levering.

Minister, ik zou aan u willen vragen dat u aan het FAGG nog twee vragen zou stellen. Eén: op dit moment lopen de proefprojecten met zelftesten en sneltesten al in scholen. Alleen moeten de mensen die individueel afhalen bij de apotheek en mag de apotheker van het FAGG geen doos van 25 testen meegeven om die te gebruiken op school. Vraag alstublieft dat het FAGG dat voor scholen wel toelaat.

En twee: het kader is er binnen Onderwijs. We hebben die medewerkers van het Rode Kruis. Maar vraag dat de sneltesten die er zijn, voor vooraan in de neus en niet diep, die 600.000 testen die we hebben liggen, alstublieft ook als zelftest kunnen worden ingezet. Het medische risico is daar nagenoeg onbestaande. Op die manier kunnen we daar nog versnellen tot half mei.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over reisplannen en coronavaccinaties

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, de drang om te reizen is groot. Dat is natuurlijk ook zeer begrijpelijk, want we leven nu al meer dan een jaar met

strikte beperkingen. Maar er heerst natuurlijk nog heel wat onzekerheid over de manier waarop we gaan kunnen reizen en naar waar. Reisbureaus proberen mensen toch warm te maken, door flexibele systemen in te zetten, waarbij mensen bijvoorbeeld hun reisplannen dertig dagen voor hun afreisdatum nog kunnen omboeken of een andere bestemming kunnen kiezen.

Het agentschap Zorg en Gezondheid deed echter een oproep tot voorzichtigheid bij het vastleggen van de vakantie. Als je een reis plant, moet je ook rekening houden met de vaccinatie. We weten dat de meeste mensen hun eerste vaccinatie zullen krijgen in juni of juli. Het zou dus goed kunnen dat beide samenvallen, en dat moeten we toch absoluut vermijden. Als bijvoorbeeld te veel mensen niet ingaan op hun uitnodiging, of ze gaan hun datum verplaatsen, dan kan het toch wel zijn dat onze vaccinatiecentra het nog moeilijk georganiseerd krijgen. Het is dus heel belangrijk dat we mensen aansporen om daar bij het plannen van hun reis rekening mee te houden.

Er werd al een oproep geponeerd, maar dat zal natuurlijk niet voldoende zijn. Welke concrete acties gaat u ondernemen, minister, om mensen te motiveren om bij hun vakantieplanning ook rekening te houden met de vaccinatieplanning?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Het is een terechte vraag, collega. Veel mensen hebben een moeilijk jaar achter de rug en hopen op een vakantie, om voor henzelf en voor hun naasten en hun familie waarmee ze op vakantie willen gaan, de zaken toch weer 'op effen' te zetten. Uw vraag is dus een logische vraag. Dat is een vraag die wij de voorbije weken ook al vaak hebben gekregen: 'Wanneer kunnen we rekenen op ons vaccin? En zal dat nog mogelijk worden tegen de vakantie?'

Voor diegenen die nog geen vakantie gepland hebben, lijkt het mij logisch dat men rekening houdt met de vaccinatie. Eerst vaccineren, en dan 'vakantieneren'. Eerst vaccineren, en dan vakantie nemen.

Als je dat wilt doen, moet je daar een duidelijk plan voor hebben, en dat hebben we. Ik heb een paar weken geleden gezegd dat het mijn volste ambitie is om tegen 11 juli iedereen gevaccineerd te hebben. 11 juli is Vlaamse feestdag, maar 12 juli is ook het begin van het bouwverlof. Dat was niet alleen voor de symboliek van 11 juli, maar ook omdat ik de bekommernis die nu naar voren komt, al weken zie aankomen.

Daarom heb ik aan het agentschap en op de interministeriële conferentie (IMC) gezegd dat we er alles aan moeten doen, alles, om vlak voor het bouwverlof zoveel mogelijk Vlamingen gevaccineerd te hebben. Dat is onze ambitie. Is ze realistisch? Dat is scherp voor de wind varen, dat is zeker. Het hangt ervan af of we nog kiezels in de schoen krijgen. Maar het is realistisch. Tegen eind april hebben we 1,8 miljoen mensen gevaccineerd. In mei plannen we 1 miljoen vaccins, in juni 2,5 miljoen eerste vaccins. Het schema daarvoor heb ik hier, u kunt het vinden op de website, en daar kunt u zien wanneer u zo ongeveer aan bod komt. Op basis van uw leeftijd, eventuele onderliggende aandoeningen, kunt u berekenen wanneer u normaal gezien wordt uitgenodigd voor uw vaccinatie.

Dat is belangrijk om uzelf te beschermen, om anderen te beschermen en omdat een aantal vakantielanden wellicht alleen gevaccineerde reizigers zullen toelaten, of, als men niet gevaccineerd is, eerst nog in quarantaine moet. De grootste mogelijke zekerheid om op vakantie te gaan, is dus zich eerst laten vaccineren. Laat dat meteen ook een oproep zijn aan de twijfelaars om het toch te doen. Godzijdank is die twijfel in Vlaanderen beperkt, zeer beperkt. We hebben een hoge vaccinatiegraad. We hebben vandaag 83,8 procent van de 65-plussers

gevaccineerd, 93 procent van de 85-plussers, 96 procent van de groep tussen 74 en 84 jaar. Intussen is ook 70 procent van de 65-plussers gevaccineerd.

U had een vraag over het opvolgvaccin. Het Janssensvaccin heeft geen opvolging, het is maar één dosis. Pfizer duurt 6 weken, Moderna 28 dagen. AstraZeneca duurt 12 weken, maar met de beslissing die we zaterdag genomen hebben, zullen we AstraZeneca voor het eerste vaccin niet meer inzetten in juni als de mensen van 41 en jonger aan bod komen. Zij zullen met de andere vaccins worden gevaccineerd. Daar hebben we in onze strategie rekening mee gehouden. Dat was een belangrijke parameter: gaan we onze ambities kunnen realiseren? Gaan we niet in de problemen komen? Gaan we iedereen kunnen een vaccin geven?

Een laatste element, voorzitter, is ons uitnodigingssysteem. Daarin wordt u een datum voorgesteld. Dat is ongeveer over een dertigtal dagen. Als dat moment om een of andere reden niet past, kunt u naar een ander moment uitzien. Dat moment moet in het betrokken vaccinatiecentrum als vrij aangegeven staan. Als dat voor uw opvolgvaccin niet zou lukken, kijken we na de zomer naar een mogelijk moment. Dat zal in een later tijdsinterval zijn, maar we zoeken naar die mogelijkheid. Dat opvolgvaccin is belangrijk, al mag het wat later zijn dan voorzien. Beter later een tweede vaccin dan helemaal niet. Dat is iets dat we met het oog op de vakantie maximaal bekijken.

Maar ik denk dat de basisboodschap ... Ik heb de voorbije weken vaak gehoord: 'Minister, is het wel realistisch is om tegen 11 juli een vaccin te hebben?' Ik wil mijn vakantieplannen daarvoor aanpassen. Het bouwverlof gaat pas nadien in en het overgrote deel van de Vlamingen gaat dan op vakantie. Dat is realistisch. Dat is scherp aan de wind varen. Ik hoop dat we niet te veel kiezers in de schoen hebben, maar op basis van wat we vandaag weten, is dat realistisch. We moeten dat kunnen waarmaken en dan kunnen de mensen met een geruster gemoed hun vakantie aanvatten.

De voorzitter: Minister, ik heb u een beetje meer tijd gegeven, maar die gaat er in de tweede ronde af.

Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk inderdaad dat het beter zou zijn dat je je eerst laat vaccineren en dan je reis inplant, maar voor veel mensen is dat natuurlijk niet altijd even evident. Mensen plannen hun vakantie graag op voorhand want ze moeten rekening houden met hun werk en hun kinderen. Dat is niet evident. U hebt de intervallen al gegeven: voor het BioNTech-Pfizersvaccin is dat vijf weken, voor het AstraZenecavaccin twaalf weken en voor het Johnson & Johnsonvaccin is er geen probleem, want dat is maar één keer nodig. Het probleem zit vooral bij de mensen die nu gevaccineerd worden, bijvoorbeeld met AstraZeneca. Als je daarmee gaat spelen, dan ga je boven de twaalf weken. Dat kan als er toch een verschuiving plaatsvindt. Waar ligt de verantwoordelijkheid als je niet voldoende gevaccineerd bent? Is dat allemaal goed afgestemd?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik denk dat het gaat om een terechte bezorgdheid. De realiteit is dat veel mensen zich daar veel zorgen over maken. In het begin van de discussie werd er gezegd dat mensen moeten wachten tot ze hun datum twee weken op voorhand krijgen om hun vakantie in te plannen. Laten we duidelijk zijn dat dat voor de overgrote meerderheid van de mensen nagenoeg onmogelijk is. De meeste mensen hebben hun verlof al moeten aanvragen bij hun werkgever en hebben mogelijk hun verlof al ingepland. Dat is een moeilijke realiteit. Het is belangrijk dat we mensen de ruimte laten om hun afspraak te kunnen verzetten. De mensen kunnen een eerste keer een afspraak verzetten.

Kunnen ze dat ook een tweede keer doen? Hoe vaak kan iemand de vaccinatie-datum veranderen?

Verder gaat het vooral om het tweede vaccin. Ik ben blij te horen dat u zegt dat men voor een speling probeert te zorgen. Dat is belangrijk. Als het vaccin later dan 28 dagen wordt toegediend, kan dat zorgen voor eenzelfde immuunrespons. U stelt dat men zich op een lijst moet laten zetten. Het lijkt me logischer dat mensen al een datum kunnen inplannen. Wilt u verduidelijken hoe mensen die het tweede vaccin missen door hun verlof, een tweede afspraak kunnen inplannen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): We merken dat voor 27 procent van de vaccinatie-twijfelaars vakantie wel een reden zou zijn om zich toch te laten vaccineren. Dat is een kwart van de twijfelaars. Eenieder die we nog kunnen overtuigen om zich te laten vaccineren, is natuurlijk een goede zaak voor de totale immuniteit. Het herplannen van vaccinaties en de voorziene termijnen maken dat het allemaal niet zo evident is. Minister, u hebt aangegeven hoever we op 11 juli zouden kunnen zijn om mensen te vaccineren. Kunnen we proberen om de vaccinatie-twijfelaars die we op die manier toch kunnen overtuigen, daar nog in mee te nemen om de mensen in Vlaanderen maximaal te beschermen?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Het is gemakkelijk om te zeggen: je moet je eerst laten vaccineren en dan de vakantie plannen. Ik begrijp dat natuurlijk wel vanuit het oogpunt van het agentschap, maar mensen moeten hun verlof al langer doorgeven, en er is ook het financiële aspect. Als je langer op voorhand kunt boeken, is het natuurlijk goedkoper dan als je last minute moet beslissen. Ik ben op zich optimistisch over de datum van 11 juli voor het eerste vaccin. Maar het gaat vooral over het tweede vaccin. U hebt daarnet het schema getoond. Je kunt zien wanneer je ongeveer zou worden gevaccineerd als alles goed verloopt, maar je hebt totaal geen zicht wanneer je je tweede vaccin zult krijgen, want je weet niet welk vaccin je zult krijgen.

Ik denk dat mensen op zoek zijn naar twee dingen. Ten eerste is er de flexibiliteit om die tweede spuit te krijgen, want binnen de grenzen kan je wel wat spelen. Bijvoorbeeld bij Pfizer is dat tussen de drie en de vijf weken. Kunnen mensen daar toch echt flexibel een keuze maken? Want mensen gaan vaak niet langer dan een of twee weken op vakantie. Ten tweede, misschien ook wel belangrijk: kunt u er uitsluitsel over geven dat, als mensen een eerste vaccin gekregen hebben, ze dan zullen mogen reizen? Of gaan ze daarvoor volledig gevaccineerd moeten zijn? Ik denk u heel veel onrust bij mensen zou kunnen wegnemen door dat te bevestigen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik denk dat we allemaal uitkijken naar 11 juli en om desgevallend op reis te gaan in een mooie zomervakantie. Europa doet er alles aan, minister, om het reizen in Europa mogelijk te maken. We hebben al een aantal dingen gehoord over het coronapaspoort. Toch zijn er een aantal onduidelijkheden, een aantal vragen. Collega Anaf gaf het ook al aan. Voor mij is het bijvoorbeeld niet duidelijk of het coronapaspoort een onderscheid zal maken tussen mensen die slechts één en mensen die beide dosissen gekregen hebben. Wellicht zijn er ook al contacten met de Europese instanties, minister. Mijn vraag is dan ook: kunnen we vanuit Vlaanderen vragen om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over dat coronapaspoort?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik wil aansluiten bij de collega's. Inderdaad, iedereen beseft hier wel dat er niet zoveel mensen in de luxe zijn om veel vrij vakantie te kunnen kiezen en dat dan ook nog op een financieel aantrekkelijke manier te kunnen invullen. Iedereen snakt naar vakantie. Maar waar ik mij toch al wat zorgen over maak – en dat sluit aan bij de thematiek van het tweede vaccin –, is dat er een impliciete boodschap zou beginnen ontstaan bij een aantal types vaccin dat je eigenlijk volwaardig gevaccineerd bent op het moment dat je je eerste dosis hebt gekregen. Eigenlijk zeggen we het ook al: voor 11 juli zal iedereen gevaccineerd zijn, zei u daarnet. Dat klopt uiteraard, er zal een eerste dosis toegediend zijn. Maar mensen zijn niet volwaardig gevaccineerd. En met het oog op varianten en opstoten in het najaar is de volwaardige vaccinatie natuurlijk wel fundamenteel. Naast de praktische vraag welke termijnen er flexibel toegepast kunnen worden, zou ik ook willen weten welke sensibiliseringsacties u nog plant vanaf augustus-september. Nu ontstaat immers de dynamiek: 'red je zomer, je kunt op reis gaan door gevaccineerd te zijn' en is er de vraag of dat al dan niet bij een of twee dosissen kan. Maar hoe gaat u ervoor zorgen dat de mensen tegen augustus-september de urgentie niet kwijt zijn en beseffen dat, zelfs al zijn de cijfers dan zeer goed, ze toch dat tweede vaccin moeten hebben?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega Vandromme, wij kijken ieder jaar uit naar 11 juli, dat staat los van de vraag. Het is trouwens een heel interessante vraag en een moeilijk antwoord voor de minister. We begrijpen allemaal dat iedereen snakt naar vakantie en we begrijpen ook wel dat dat een impact zal hebben op de vaccinatiestrategie. Eigenlijk is er een bijkomend probleem. Er is niet alleen het probleem van het plannen van je vakantie naar werkgever en naar vaccinatie toe. Mensen van eenzelfde gezin worden ook niet allemaal op hetzelfde moment gevaccineerd, wat het uiteindelijk nog complexer maakt.

Ik zou u willen vragen hoe u zult communiceren. Is er de garantie dat één prik genoeg is om op vakantie te gaan en dat men kan rekenen op een tweede prik na een zekere periode?

De voorzitter: Minister Beke, iedereen is zoals steeds bijzonder geïnteresseerd aan het luisteren. U krijgt van mij opnieuw de volle zeven minuten.

Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dank u wel voorzitter, ik zal geen misbruik maken van uw goedheid. Collega's, ik wil een aantal elementen van antwoord geven.

Collega Anaf, de reden waarom we zeggen 'eerst vaccineren en dan vakantie plannen' is niet vanwege de werkzaamheden van het agentschap. Dat is omdat we iedereen, zoveel mogelijk mensen – of je nu op vakantie gaat of niet, want er zijn ontzettend veel mensen die niet eens op vakantie kunnen gaan – voor de zomer gevaccineerd moeten proberen te krijgen: voor henzelf, voor hun gezondheid, om hen te beschermen, voor het naar beneden krijgen van het virus, dat nog in onze samenleving zit, en ook voor diegenen die op vakantie willen gaan, om daar niet tegen onoverkomelijke problemen te stoten.

De vraag of je dan met één prik voldoende zult hebben of niet, dat is een discussie die volgens mij nog niet beslecht is en waar ook de regels in de specifieke landen voor gelden. Ik kan wel zeggen dat in de onderzoeken die we hebben, vandaag wel blijkt dat een eerste prik een zeer hoge beschermingsgraad heeft. De vraag is – en dat is ook een wetenschappelijke vraag: hoelang zal die beschermingsgraad aanhouden? Het is vooral daarom dat je een opvolgprik moet hebben.

Het zou wel eens kunnen dat we in het najaar niet alleen over een tweede prik maar intussen ook over een derde prik aan het spreken zijn, vanuit diezelfde filosofie.

Wat als de intervallen niet worden gerespecteerd? Daarom heb ik gezegd dat we dat aan het bekijken zijn. Collega Vandecasteele, ik vind dat we die mogelijkheid moeten creëren voor twee groepen. De eerste groep bestaat uit diegenen die ondertussen al een uitnodiging hebben gekregen maar die hebben gezegd zich niet te willen laten vaccineren, maar die nu zeggen: 'Tiens, ik wil dat eigenlijk wel.' Die moeten we een herkansing geven zodra de anderen eerst aan de beurt zijn geweest. Wanneer men van gedacht is veranderd en zijn geloof heeft teruggevonden, moeten we kunnen zeggen: 'U maakt toch nog een kans.' En tegelijkertijd zijn er diegenen die om een of andere reden een tweede prik niet hebben kunnen nemen binnen het voorziene tijdsinterval.

Strikt genomen, juridisch gezien, is dat dan een 'off-label use'. Daarom zijn we nu aan het bekijken wat daaromtrent mogelijk is. Dat is de piste die we op dit ogenblik aan het bewandelen zijn.

Collega Vaneeckhout, we zullen de sensibilisering voortzetten. Dat hebben we nu met succes gedaan. We zullen dat voortzetten, niet enkel tot 11 juli maar ook in de periode nadien. Dat is absoluut noodzakelijk. Daar hebben we vaste plannen voor.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, er zijn toch nog een aantal onduidelijkheden. Ik hoop dat daarover heel snel uitsluitsel wordt gegeven. Er komen inderdaad heel veel vragen onze richting uit van mensen die hun reis willen vastleggen om praktische redenen, vanwege werk en kinderen, mensen die in de onzekerheid zitten: 'Ga ik ondertussen mijn uitnodiging niet mislopen? Hoe zal dat juist in zijn werk gaan?' We hebben verschillende mensen uit één gezin die moeten worden gevaccineerd. Ze worden ook niet altijd met hetzelfde vaccin gevaccineerd. Daar zit dan ook weer speling op. Dat zal toch wel een huzarenstukje worden. Ik hoop dat daar heel snel duidelijkheid in komt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanpak van vervuilde gronden afkomstig van de Oosterweelwerken

ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de met pfos vervuilde Oosterweelgronden

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Peeters.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, een verstoorde hormonenbalans, verhoogd cholesterol, verminderd geboortegewicht, problemen met de vruchtbaarheid, kankerverwekkend: dat is maar een greep uit de effecten van die vervuilende stof PFOS waarover we spreken. Die stof is niet of heel moeilijk afbreekbaar. We noemen ze de 'forever'-chemicaliën. De grootste producent van die gevaarlijke stof is 3M. Dat is een Amerikaans bedrijf, dat in Zwijndrecht gevestigd is, vlakbij de Oosterweelwerf. De concentraties die in die omgeving gemeten zijn, zijn ontzettend hoog. Voor de werken aan de Oosterweelverbinding zullen tonnen grond verplaatst worden over Vlaanderen.

Vlaanderen stelde richtnormen op, maar die normen worden continu bijgesteld. Bovendien zijn ze minder streng dan in de ons omringende landen, zoals in Nederland. Ik vroeg vorige week aan minister Demir op basis waarvan die normen werden opgesteld. Het antwoord was: op basis van wat we in Vlaanderen vinden aan concentraties van die stoffen en op basis van de haalbaarheid. Lantis, die de werken aan Oosterweel coördineert, zegt: 'Wij oriënteren of richten ons op de Vlaamse normen.' Dat is natuurlijk logisch.

Wijzigende normen, strengere normen in het buitenland, enorme concentraties in de omgeving van die werken, en een enorme impact van die stoffen op onze gezondheid: dat zorgt voor enorme onrust en onzekerheid.

De milieubewegingen trekken aan de alarmbel, maar ook bewoners en actiecomités die in de omgeving wonen van plekken waar die gronden terecht zullen komen, zijn bijzonder ongerust.

Minister, daarom wil ik u de volgende vraag stellen. Is het geplande grondverzet dat is voorzien voor die Oosterweelwerken, afgetoetst aan de strengere normen die in Nederland gelden? En zouden op basis van die strengere normen dan ook zulke gigantische hoeveelheden verzet kunnen worden? Met andere woorden: zal er grond worden afgevoerd waar er concentraties van PFOS zijn? Zo ja, naar waar en voor welke toepassingen?

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Ik denk dat mijn collega al een zeer goede inleiding van het probleem heeft gegeven. Minister, sta mij toch toe om te zeggen dat ik een beetje teleurgesteld ben in deze Vlaamse Regering, omdat jullie toch opnieuw achter de feiten aan lopen. Want het heeft blijkbaar moeten duren tot wetenschappers en milieuorganisaties aan de alarmbel hebben getrokken over dit probleem voor er een reactie kwam van de Vlaamse Regering. En om eerlijk te zijn: met de petrochemie vlak in de buurt van het Oosterweeltracé viel het wel een beetje te verwachten dat er een mogelijke bodemverontreiniging met chemische stoffen op dit tracé te vinden zou zijn. En een zeer grondige voorafgaande bemonstering van het Oosterweeltracé had die onaangename verrassing en mogelijke extra kosten wel degelijk kunnen voorkomen.

Ik heb dan ook een vraag voor u, minister, en bij uitbreiding voor de voltallige regering, want dit thema balanceert toch op de lijn tussen Openbare Werken en Leefmilieu. Bent u bereid om alsnog onmiddellijk opdracht te geven tot een oriënterende bemonstering van het volledige Oosterweeltracé? Ik dank u.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dit is ten eerste geen nieuw gegeven. We weten al langer dan deze week dat er een aantal vervuilde gronden zijn binnen het projectgebied van het Oosterweelinfrastructuurwerk en binnen de werken aan Linkeroever rond de Scheldetunnel. We weten dat al geruime tijd, en we weten ook wat de bron is, met name het bedrijf 3M, zoals collega Schauvliege al opmerkte. Het bedrijf maakte daar van 1994 tot 2002 PFC-materialen (perfluor componenten). We weten dat er daardoor vervuiling is, en we hebben daar altijd in alle transparantie over gecommuniceerd.

Er is daaromtrent al heel wat onderzoek gebeurd. Ten eerste is er in 2006 een onderzoek gebeurd door 3M zelf naar de gronden en de vervuiling van bepaalde gronden. Er is ook in 2016 een onderzoek gebeurd door de Grondbank en door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), in het kader van de milieukundige bodemonderzoeken, met het oog op de realisatie van het infrastructuurwerk Oosterweel. En ook in 2018, in het kader van de

omgevingsvergunning, is daar nog grondig onderzoek over gebeurd. Ik wil ook zeggen dat de Vlaamse Regering in december 2017 al geld heeft vrijgemaakt om de sanering van de gronden in de mate van het mogelijke te financieren, om Lantis te vergoeden voor de kosten die daar gemaakt worden. Tot vandaag is daar zelfs al 50 miljoen euro voor uitgetrokken.

Als er vervuiling is en gronden moeten worden gesaneerd, dan gaat men natuurlijk altijd in nauw overleg met de OVAM, om te kijken welke gronden al dan niet zouden kunnen worden afgevoerd. Hier specifiek op Linkeroever maakt Lantis zich sterk dat zij geen gronden zullen afvoeren die gecontamineerd zijn met PFOS. Zij zullen alle gronden binnen het projectgebied houden, ook die gronden die in principe wel zouden kunnen worden afgevoerd. Ook die zullen ze allemaal binnen het projectgebied houden.

We weten dat er vandaag nog geen saneringstechniek voor met PFOS vervuilde gronden bestaat. Daarom is er ook duidelijk afgesproken, in samenspraak met de Grondbank en de OVAM en door nv Lantis, om de gronden ter plaatse te stockeren, ze ook volledig onder de voorwaarden die de OVAM oplegt af te dekken, en ervoor te zorgen dat er geen enkele verdere contaminatie kan plaatsvinden, noch in de bodem noch in het grondwater.

Dus kortom, het wordt allemaal continu opgevolgd en gemonitord. En men blijft erbij dat men al het nodige zal doen om te allen tijde een verdere mogelijke verspreiding van PFOS in het grondwater te vermijden.

De vraag naar waar specifiek wordt afgevoerd, en onder welke toetsing, moet ik u zeggen dat de gronden ter plaatse blijven binnen het gebied. Dus ook op Linkeroever blijft het binnen het trajectgebied van Oosterweel.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, hartelijk dank voor uw antwoord. Dat is duidelijk. Wij gaan u daar dan ook op aanspreken in de toekomst.

Ik heb ook gezien dat in het relanceplan Vlaamse Veerkracht een budget voorzien is van 23 miljoen euro om de PFOS-vervuiling aan te pakken. Mijn vraag is heel concreet: waarvoor zullen die budgetten worden gebruikt? Maar ook, in welke mate wordt het bedrijf 3M – als de vervuiler in het verhaal – geresponsabiliseerd, en draagt het bij tot het creëren van een oplossing voor het probleem?

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, u verwijst naar de Vlaamse grond-verzetregeling, maar die is heel steekproefgewijs geregeld en absoluut niet 100 procent sluitend. Bij de aanleg van de hele Oosterweelverbinding zullen enorm grote hoeveelheden grond ook gebruikt worden om bijvoorbeeld in Gent, Lochristi en Rumst terreinen – soms oude storten – op te vullen. De kans bestaat, als men niet nauwkeurig is, dat men vervuilde grond gaat afdekken met nog meer vervuilde en misschien zelfs schadelijkere grond. Vandaar nog deze vraag: kunt u nog bijkomende, aanvullende maatregelen uitvaardigen om tot een meer sluitende controle te komen van deze gigantische hoeveelheid grond die tijdens de verdere werken nog zal worden verplaatst? Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, wat pfas betreft, denk ik dat het heel duidelijk is dat we voorzichtig moeten zijn. We weten dat er twee chemische structuren zijn, maar voor het overige zijn er nog maar heel weinig data beschikbaar. Zeker in verband met het gedrag van pfas zijn we nog niet over alles zeker.

Wel staat vast dat uitloging via de bodem naar het grondwater mogelijk is, en dat de verspreiding zich van daaruit kan verderzetten. We hebben er dus alle belang bij om daar zo strikt mogelijk mee om te gaan.

Minister, u gaf net aan dat er geen technieken zouden zijn om tot reiniging over te gaan. Daarentegen weten we wel dat er al een hybride grondwaterproces op de markt is, waarvan men claimt dat het tot een reinigingsrendement van 95 procent kan gaan. Ik stel me dan de vraag: zijn deze processen nog niet erkend?

Bovendien, minister, is er een ontwerprichtlijn van de OVAM. Die is dus nog niet definitief, maar wordt er momenteel als overheid wel al gekeken naar eventuele toekomstige definitieve normen, waarbij we maximaal met de strengste normen en zuivering rekening kunnen houden?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Dank u wel, minister. Uw antwoord leek me correct, voor zover ik het kan inschatten. Ik begrijp uit uw antwoord ook dat de grond niet zal worden afgevoerd uit het projectgebied op Linkeroever. Ik begrijp vooral ook dat er geen saneringstechniek mogelijk is. Ik kan me voorstellen dat er voor de burgers die daar wonen – op Linkeroever en Zwijndrecht – toch wel wat vragen en bezorgdheden zijn, waar ze mee zitten. En ik denk dat het terechte bezorgdheden zijn.

Hoe wordt dat in de toekomst verder opgevolgd? Stel dat er toch saneringsmogelijkheden zouden komen in de toekomst, kunnen die dan toch nog worden toegepast? En hoe zal de informatie naar de burgers van de omliggende gemeenten worden verstrekt?

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, vanzelfsprekend delen wij de bezorgdheid inzake de verwerking van de vervuilde grond. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het, wat betreft de historische vervuiling, zaak is om daar op de meest verantwoorde manier mee om te gaan. Ik heb goed begrepen uit uw uitleg dat, wat betreft de Oosterweelwerken, in samenspraak met de OVAM de beste methode bepaald werd om de dingen aan te pakken. Ik heb ook begrepen dat Lantis erop toeziet dat de vervuilde grond inderdaad niet buiten de projectzone zal worden afgevoerd, en meer nog, dat grond die met PFOS-concentratie besmet is, binnen de zone zou blijven.

Ik denk dat er dus absoluut geen sprake zal kunnen zijn van een verspreiding van vervuilde Oosterweelgronden in heel Vlaanderen.

Minister, u gaf al aan dat het overheidswerken zijn. We rekenen er inderdaad op dat u er strikt op zult toezien dat alles goed verloopt. Maar ik wil Groen en het Vlaams Belang wel oproepen om nu geen smet op het blazoen van de Oosterweelwerken te werpen. Lantis doet er alles aan om alles op een deftige manier te organiseren. Ik denk dat we het aan hen moeten overlaten.

Ik heb nog wel een bijkomende vraag, minister. Zijn er nog wegenwerven waar we met dezelfde problematiek te maken hebben? Zo ja, hebt u een idee van de kostprijs daarvan?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, uit uw antwoord blijkt wel dat de zaak kordaat wordt aangepakt. De problematiek is bekend en wordt op een

gecertificeerde manier aangepakt. Het is jammer dat er nog geen bewezen reinigingstechniek bestaat. Maar als de Vlaamse Regering de budgetten heeft voorzien om daarop in te zetten in het kader van de relance, dan verwachten we toch dat dit zo spoedig mogelijk enig soelaas zal bieden.

De hamvraag – of de bezorgdheid – is of er niets van dit vervuילend goedje in het grondwater terechtkomt, dat mensen daar niet ziek van kunnen worden. Minister, u haalt aan dat er technieken gebruikt zullen worden als een folie en het waterdicht afdekken, om die vervuilde grond te isoleren en ervoor te zorgen dat er geen verdere vervuiling kan optreden. Ik zie dat voor me: er wordt een gigantische laag folie aangebracht, die een soort bassin vormt, een kuip. Die grond wordt ingepakt zodat er ook geen regenwater in kan. Die grond blijft daar dan een tijd liggen. De bezorgdheid bij de bevolking – dichtbij of verderaf – is natuurlijk of dit voldoende gecontroleerd wordt, of datgene wat wij verwachten ook uitgevoerd wordt. Zullen die beschermingsmaatregelen ook effectief volledig veilig zijn? Zal er een controle plaatsvinden op de kwaliteit daarvan?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik deel volledig de ongerustheid over deze zwaar verontreinigde gronden. Ik denk dat het belangrijk is dat mijn collega de gezondheidsrisico's nog eens opgesomd heeft. Het gaat om een stof met ernstige gezondheidseffecten.

Ik vind uw antwoord wat dubbel, minister. Enerzijds zegt u: we kennen het probleem al langer en we hebben het al langer onderzocht. Maar blijkbaar werd er daar weinig over bericht in de media het algemeen. Die berichtgeving komt vandaag naar boven en nu trekken milieu-organisaties aan de alarmbel. Ze bleken hiervan niet op de hoogte te zijn. Ze trekken aan de alarmbel omdat ze vrezen dat de vervuilde grond elders gedumpt zou worden. Ik had graag wat duidelijkheid daarover. Anderzijds zegt u: we kennen het probleem en de bron daarvan is het bedrijf 3M. U zegt ook dat de Vlaamse overheid 50 miljoen euro heeft uitgetrokken voor de sanering. De logische vraag daarop is: hoe zult dat bedrijf 3M daarrond responsabiliseren?

Ik heb nog een laatste vraag. Ik hoor bij verschillende natuurorganisaties ongerustheid over die grond, bijvoorbeeld ongerustheid over die kleiput in een natuurreservaat. Ze waren bang dat de grond daar zou terechtkomen. Ook daarover zou ik graag duidelijkheid krijgen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de vele bijkomende vragen.

Ik wil beginnen met het laatste punt, dat door vele collega's aangehaald werd. Er werd geklaagd over het gebrek aan berichtgeving daarover. Dat wil ik toch wel met klem tegenspreken. Ik weet wel dat dit deze week in de media naar boven is gekomen, maar eigenlijk weten we al langer dat er daar met PFOS vervuilde gronden aanwezig zijn en dat de bron het bedrijf 3M was dat daar van 1949 tot 2002 PFC-materialen vervaardigde. We wisten dus al lang dat daar door PFOS vervuilde gronden waren. Sinds 2016 is men daar ook altijd heel transparant mee omgegaan.

Ik heb het zonet al gezegd: in 2017 heeft de Vlaamse Regering al middelen uitgetrokken en aan Lantis ter beschikking gesteld om bij te dragen aan de kosten voor deze vervuilde gronden.

Bijkomend wil ik ook zeggen dat daarover ook telkens gewag gemaakt werd in het kader van de omgevingsvergunning en in het kader van de MER-procedures.

Ik wil ook nog zeggen dat we halfjaarlijks een voortgangsrapportage hebben van alle werken die Lantis uitvoert in het kader van Oosterweel en in het kader van het toekomstverbond. Ook daar kwam telkens het verhaal van de PFOS-vervuiling aan bod.

Het verhaal dat dit nu plots naar boven komt en dat daar in het verleden nooit iets over gezegd werd, wil ik dus toch met klem tegenspreken.

Dan is er een tweede vraag over de middelen die werden uitgetrokken. Bij de begrotingstoelichting heb ik al gecommuniceerd dat ik een bedrag van 23 miljoen euro van de 885 miljoen euro aan relancemiddelen die ik voor mijn beleidsdomein ter beschikking kreeg, heb uitgetrokken voor Lantis om tegemoet te komen aan dat PFOS-verhaal. De totale kostprijs wordt geraamd op ongeveer 64 miljoen euro. Met die 23 miljoen euro extra, en de vorige schijf die het Vlaams Fonds voor de Lastendeling in 2019 aan Lantis ter beschikking heeft gesteld, heeft Lantis tot op heden een bedrag van 50 miljoen euro ontvangen om tegemoet te komen aan die problematiek.

Mevrouw Rombouts zegt terecht dat het saneren van de gronden vandaag nog niet aan de orde is. Dat kunnen we nog niet, daar heeft men nog niet de juiste technieken voor ontwikkeld. Daarnaast is er het probleem van vervuild grondwater. Er zijn heel wat belangrijke middelen ter beschikking gesteld van Lantis om er via een waterzuiveringsinstallatie binnen het projectgebied voor te zorgen dat er geen vervuild grondwater in onze rivieren en waterwegen terechtkomt. Die middelen gaan daar grotendeels naartoe maar uiteraard ook naar het afdekken van die gronden. Nu worden deze gronden uitgehaald in het kader van het grondverzet en van de infrastructuurwerken. Die gronden blijven binnen het projectgebied maar het grote verschil met het verleden is dat deze gronden nu volledig worden ingepakt in een folie en dat de vervuiling zich niet verder kan verspreiden, noch via regenwater, noch via insijpeling, noch op een andere manier. Zij worden volledig met een erosiebestendige laag ingepakt waardoor er geen verdere verspreiding van de vervuiling kan plaatsvinden.

De heer Anaf vroeg hoe we, wanneer in de toekomst zou blijken dat er toch mogelijkheden zijn om die gronden te saneren, daarmee zullen omgaan. Ik heb natuurlijk geen glazen bol, ik weet niet welke technische vooruitgang zich zal aandienen maar in het projectgebied waar die gronden nu gestockeerd liggen, wonen geen mensen. Men hoeft zich daar als dusdanig geen zorgen over te maken. Wanneer op termijn andere elementen naar voren komen om die vervuilde gronden toch op de een of andere manier te saneren, dan is het uiteraard zaak om daarin alle transparantie aan de dag te leggen en daarmee om te gaan.

Tot slot was er de vraag van meerdere vraagstellers hoe het een en ander wordt gecontroleerd binnen het projectgebied. Uiteraard zal de bouwheer, de nv Lantis, zelf het een en ander controleren maar daarnaast hebben we natuurlijk ook de instanties die daarvoor zijn aangewezen, met name de OVAM en de Grondbank. Zij zullen sowieso elke vrachtwagen controleren die daar met een vracht grond rondrijdt. Er zal worden gecontroleerd of men over de juiste attesten beschikt. Er moet ook een duidelijke verklaring zijn over het soort grond dat wordt getransporteerd. De OVAM zal dat allemaal opvolgen en de geldende richtlijnen doen respecteren.

Wat tot slot 3M betreft, zal ook de OVAM moeten nagaan of de kosten al dan niet zullen worden verhaald op de schuldigen of op wie de vervuiling ooit heeft gecreëerd. Het is aan de OVAM om daarnaar verder onderzoek te doen. Ik kan daar vandaag dan ook geen sluitend antwoord op geven. U weet ook dat ik zelf niet de voogdijminister bent van de OVAM, dat is minister Demir. Wat dat betreft, kunt u uw vragen aan haar stellen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We mogen inderdaad de gezondheid van de Vlaming absoluut niet op het spel zetten, voor geen enkel project en dus ook niet voor Oosterweel. Maar het probleem in heel deze zaak is dat Vlaanderen richtnormen heeft die voortdurend wijzigen en die eigenlijk minder streng zijn dan in de ons omringende landen. Dat zorgt voor onrust. U hebt vandaag gezegd dat er geen milligram vervuilde Oosterweelgrond naar andere projecten in Vlaanderen zal gaan. Dat is goed, dat is het voorzorgsprincipe, zo moeten we handelen.

Ik hoop dat u niet verandert van gedachte en dat we 100 procent zeker kunnen zijn dat er geen milligram vervuilde grond van Oosterweel over andere projecten in Vlaanderen zal worden verspreid.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Collega's, hier wordt gezegd dat de zaak kordaat wordt aangepakt en dat de problematiek gekend is, maar vorige week gaf minister Demir in de commissie zelf toe dat die PFOS-problematiek wel interessant is, maar dat ze zelf niet goed weet wat het allemaal betekent. Collega's, wij hopen dat de Vlaamse Regering haar PFOS-huiswerk intussen grondig heeft gemaakt en beseft welke gezondheidsrisico's de aanwezigheid van die stoffen kan inhouden. Het Vlaams Belang vraagt dan ook met aandrang om eerst een sluitend onderzoek op te zetten, alvorens over te gaan tot het dumpen van mogelijk levensgevaarlijk vervuilde grond doorheen Vlaanderen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitvoering van het Brexitakkoord

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, collega's, de Brexit is terug van nooit weggeweest.

Na vijf jaar lang harde en moeilijke onderhandelingen kon er net voor Kerstmis dan toch een deal worden gesloten. Het Europees Parlement keurde gisteren het moeilijk tot stand gekomen handels- en samenwerkingsakkoord met het Verenigd Koninkrijk goed. Tijdens dat debat in het Europees Parlement gisteren zei Michel Barnier dat Europa ook wel degelijk aan zelfreflectie moet doen. Commissievoorzitter Von der Leyen vond het nodig om nog eens uit te halen naar de Britse bureaus, iets waarover we toch vragen kunnen stellen als we net een samenwerkingsakkoord hebben afgesloten. Nochtans is het zaak om het akkoord met het Verenigd Koninkrijk uit te voeren, zo goed en zo pragmatisch mogelijk.

De impact van de Brexit laat zich vandaag reeds sterk voelen. We merken een terugval van onze export van ongeveer 20 procent. We spreken dan over 1,6 miljard euro. Er is het negatieve effect van de in- en uitklaringskosten, de douane- en diverse andere controles, de btw-heffingen, de hele discussie met betrekking tot de regels van oorsprong, et cetera. Het is dan ook cruciaal dat we snel werk kunnen maken van een doorgedreven digitalisering van de douanecontroles. We hebben daar deze week nog over gesproken in de commissie. De zogenaamde 'fast lanes' of 'green lanes' zorgen ervoor dat douaneverplichtingen vanop afstand en op voorhand in orde kunnen worden gebracht. Dat leidt tot tijdwinst, minder files en ook administratieve vereenvoudiging voor onze bedrijven.

Minister-president, welke inspanningen doet Vlaanderen bijkomend om de nog steeds bestaande handelsbelemmeringen permanent te monitoren en weg te werken en om de digitalisering van de controles zoveel mogelijk verder uit te rollen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, de Vlaamse Regering blijft natuurlijk nauw toezicht houden op de handelsstromen van en naar het Verenigd Koninkrijk. Wat betreft de digitalisering bij de douanecontroleposten, zijn we natuurlijk afhankelijk van de Federale Regering, net zoals dat het geval is voor de fytosanitaire controles. Beide vallen onder federale bevoegdheid.

Het door u aangehaalde concept van de green lanes is op zich niet nieuw. Het werd reeds in kaart gebracht door het Vlaams Instituut voor de Logistiek (VIL). Door de Brexit leggen verschillende spelers in Vlaanderen plannen op tafel om dat concept van de tekentafel naar het werkterrein te brengen. Het project 'Gateway to Britain' is daar een voorbeeld van.

Minister Crevits ging in de commissie van 22 april 2021 meer in detail in op dit concept. Ik verwijs dan ook graag naar het verslag van die commissie. Ik moet trouwens zeggen dat minister Crevits de uitvoering van het Brexitakkoord op een schitterende manier ter hand neemt.

De Vlaamse Regering staat in elk geval klaar om bijkomende initiatieven te nemen om bedrijven en sectoren te ondersteunen indien nodig. De focus moet wat mij betreft niet liggen op de compensatie van verliezen, maar op de toekomstgerichte ondersteuning van bedrijven en sectoren.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Niet alleen in de plenaire, maar ook in de commissie is hierover al een interessant debat gevoerd, maar ik zou daar toch nog iets aan willen toevoegen. We moeten inderdaad werk maken van die fast lanes of green lanes om zoveel mogelijk controles digitaal te kunnen uitvoeren, waardoor er tijdswinst zal zijn.

Maar daarnaast is er ook de digitalisering van douaneformaliteiten en een ander systeem van wat Trusted Economic Operator wordt genoemd, waardoor bepaalde bedrijven, die veel exporteren en voldoen aan bepaalde normen, slechts te maken krijgen met steekproefsgewijze controles. Op die manier zullen we het onze exporteurs, transporteurs, onze logistieke diensten, alvast gemakkelijker maken.

Tegelijkertijd – en ik weet dat ook Flanders Investment & Trade daarop heeft ingezet – hoop ik dat de noodzakelijke tools ter beschikking worden gesteld om onze diverse kmo's in Vlaanderen bij te staan wanneer ze te maken hebben met export en daar misschien soms beperkte of weinig ervaring mee hebben.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Collega's, Vlaamse bedrijven die handel drijven met het Verenigd Koninkrijk worden geconfronteerd met meerkosten, met een dalende omzet. Vorige week stelde minister Crevits in de commissie inderdaad dat er op Vlaams niveau wordt gewerkt aan een 'green lane'-project om de handel tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk te faciliteren. Het ging inderdaad voornamelijk over douaneformaliteiten. Jammer genoeg werd er geen concrete timing naar voren geschoven.

Minister-president, u stelt dat het concept van 'fast lane' niet nieuw is. Maar u blijft hier het antwoord schuldig over de timing. U bent ook bevoegd voor de buitenlandse handel. In welke mate kunt u er mee voor zorgen dat die timing veel dichterbij komt? Onze handelaars hebben het meer dan nodig.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): De Vlaamse Regering heeft haar huiswerk goed gemaakt in voorbereiding van de Brexit. Desondanks is de impact groot. De eerste maand, januari, was de export gedaald met 20 procent. En dat is dan nog in een scenario waarin de Britten hun douaneformaliteiten hadden opgeschort. Als je in omgekeerde richting kijkt, waar de douaneformaliteiten wel van toepassing zijn, is er een daling met 50 procent. Die Brexit werkt als een soort van traagwerkend gif, en naarmate de maanden en jaren verstrijken, wordt de impact alsmaar groter.

Ik heb twee vragen. We hebben op dit ogenblik vooral problemen met die goederen die slechts deels zijn gemaakt binnen de Europese Unie en waar er voor vele mensen dus een onverwachte verrassing is, namelijk wanneer ze plots toch importtarieven moeten betalen op een bestelling die ze vaak online hebben gedaan.

Ten tweede, er is het steunfonds van de Europese Unie voor die regio's die worden getroffen door de Brexit. Daarover is er een onderhandeling aan de gang. Er is nu een nieuw voorstel van de Portugezen. Voor Vlaanderen is dat echter een belangrijk fonds. Minister-president, wat is de stand van zaken in deze onderhandelingen op Europees niveau?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, in welke mate kan ik bijdragen aan de timing? In grote mate en ik zal mij daarvoor dan ook inspannen. Dat is voor collega Crevits en haar administratie. We doen dat natuurlijk zo snel mogelijk. We proberen in de mate van het mogelijke op dat vlak een goede procedure aan te halen.

Mijnheer Van Rompuy, ik heb inderdaad ook gezien dat de export in de eerste maand met 20 procent was gedaald. Maar we waren tegelijkertijd aan het zeggen dat hij in december enorm hoog was, omdat vele warehouses in de UK voor het in werking treden van de Brexit werden volgestopt. Het lag dus in de lijn der verwachting dat het in januari wat minder zou zijn. Ik merk ook dat er op het praktische vlak redelijk weinig problemen zijn, al is het zo dat de douaneformaliteiten nog ingang moeten vinden.

U hebt wel gelijk in wat u zegt over de oorsprongregels. We krijgen daar op alle mogelijke hulplijnen en informatiesessies rond de Brexit trouwens het meeste vragen over. Steeds meer mensen zijn hiervan op de hoogte, maar voor een aantal mensen is dat nog niet duidelijk. Het is ook het meest complexe luik van heel het akkoord. De informatiesessies lopen verder. Hoe kleiner de onderneming, hoe meer vragen men daarrond heeft. Dat lijkt mij ook logisch.

Het steunfonds van de EU zou in de volgende dagen wel eens in een stroomversnelling kunnen komen. Het Portugese voorzitterschap heeft een nieuw voorstel op tafel gelegd waar de verschillende lidstaten zich in de volgende dagen over moeten uitspreken. Dat zou wel eens heel snel tot een beslechting kunnen komen zodat we duidelijkheid hebben, en hopelijk ook wat meer middelen dan oorspronkelijk.

Het eerste voorstel dat door de commissie werd vooruitgeschoven, hebben we aanvaard, maar als je daar parameters op plaatst van de meest geraakte regio's, dan kon je daar vragen bij stellen. Nu circuleert er een nieuw voorstel, en ik mag

hopen dat we daar beter uit komen dan oorspronkelijk. Dat zal duidelijk worden in de komende dagen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, het is inderdaad uitkijken naar wat het nieuwe Brexitfonds zal teweegbrengen. Ik hoop alvast dat dit project Gateway to Britain kan vallen onder de Europese ondersteuning via de Brexit Adjustment Reserve. Voor onze transporteurs en exporteurs is het alvast absoluut nodig dat er bijkomende hulp komt zodat de knik van 20 procent binnenkort kan worden omgekeerd.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom De Meester aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de mogelijkheden voor meer culturele events na de eerste theatertestvoorstelling in de KVS

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister-president, maandag vond voor de eerste keer in een half jaar weer een theatervoorstelling plaats in ons land, in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS): 'Jonathan' met Bruno Vanden Broecke en Valentijn Dhaenens. Ik vind dat wel een ontroerend moment. Emotie op de planken, publiek in de zaal, we missen dat allemaal, theater, muziek, cultuur. Ook de artiesten zelf missen dat natuurlijk, alsook de technici, de podiumbouwers, de organisatoren.

De cultuursector smakt naar perspectief. Cultuur is geen luxe. Zonder cultuur sterven we stilletjes af. De cultuur- en de eventsector hebben daarom zelf een plan gemaakt voor de heropening van de sector. Minister-president, vorige week beloofde u hier op uw communiezieltje dat u dat plan met hand en tand zou verdedigen op het Overlegcomité. Maar wat blijkt? U hebt over dat plan blijkbaar geen woord gezegd op dat Overlegcomité, geen woord.

Wat was dat hier dan vorige week in de plenaire vergadering, collega's? Een stukje theater? Een vrije interpretatie van Wachten op Godot door Jan Jambon? Minister-president, als het Overlegcomité het zelf niet doet, als u het niet doet, dan doet de cultuursector het zelf wel. De KVS heeft gezegd dat hij op 26 april opengaat, wat het Overlegcomité ook beslist. De KVS heeft het recht op cultuur afgedwongen en wij zijn gaan helpen. Onze dokters van Geneeskunde voor het Volk zijn mee gaan helpen met een coronaproof veiligheidsprotocol en met testen voor het publiek. Dat is de spirit die we nodig hebben. Hoe maken we samen cultuur zo snel mogelijk opnieuw mogelijk?

Minister-president, hoe evalueert u de eerste testvoorstelling in de KVS? Welke conclusies trekt u daaruit voor de perspectieven voor de cultuursector?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer De Meester, na uw tussenkomst nu eerst het recht aan de waarheid. Ik zou heel gemakkelijk kunnen verwijzen naar de commissievergadering van gisterennamiddag, waar ik altijd heel trouw uitleg geef over het Overlegcomité en hoe de discussies daar lopen. U vindt dat minder belangrijk, net zoals u vorige week het Kunstendecreet minder belangrijk vond om daar het commissiewerk te gaan doen, maar wel hier in de plenaire vergadering de grote show te komen stelen. Hier staan ten slotte de camera's. Er staan veel minder camera's in de commissiezaal. *(Applaus bij de meerderheid)*

Had u de werkzaamheden in de commissies gevolgd, mijnheer De Meester, dan had u geweten dat in mei en juni, zij het beperkt, de cultuursector wel opengaat, in tegenstelling tot wat u komt te zeggen, dat de beslissing over de test-evenementen al in het Overlegcomité van 14 april was genomen, dus dat dat niets speciaals was dat de KVS had gezegd dat het met reguliere voorstellingen zou opengaan. In dialoog met de KVS hebben we gezegd dat we eerst test-evenementen wilden organiseren.

Dan zou u weten dat gisteren en eergisteren de voorstellingen gegeven zijn achter gesloten deuren, en niet voor het publiek, dat dat pas vanavond van start gaat, dat het deze week heel de week aan 20 procent van de bezetting van de zaal zal zijn, en dat het volgende week langzaam zal worden opgedreven naar 50 procent van de zaal. We gaan daar lering uit trekken. Tegelijkertijd zijn er andere testevenementen in Vlaanderen bezig. Gisteren heeft er in Antwerpen een congresje plaatsgevonden. En er zijn nog tal van testevenementen, waarvan een procedure bestaat, hoe die zullen worden geëvalueerd en of die aan de gang zullen gaan. Uit die testevenementen zullen we lering trekken, om de cultuursector en de eventensector inderdaad verder open te zetten.

Was u gisteren in de commissie aanwezig geweest, dan zou u geweten hebben dat het voorstel dat op tafel lag voor de opening van de eventensector, een voorstel van dien aard was dat ik samen met de eventensector en de cultuursector overeen ben gekomen: als dat het ultieme voorstel is dat vorige week vrijdag haalbaar was, dan hebben we beter niets dan dat, want daar kunnen we niets mee. Dat is boeken toe, nog voor we begonnen zijn.

U weet net zo goed als ik – maar u hebt het gemakkelijk, want u zit in geen enkel van die gremia – dat je in een Overlegcomité bij consensus beslist. En als je op voorhand vanuit bepaalde regeringen hoort: 'Voor ons zal het die 2500 in juli en augustus zijn, of het zal niets zijn', dan vond ik het geraadzamer – daarover kunnen we van mening verschillen – om de vaccinatiecampagne nog wat te laten lopen, om de cijfers nog hun werk te laten doen, en op 11 mei opnieuw rond de tafel te gaan zitten en te kijken dat we die fronten in beweging krijgen. Dat was in overleg met de eventensector. Ik zeg niet dat ze daar content mee waren. Natuurlijk had de eventensector vorige week liever gehad dat we hadden gezegd dat het bijvoorbeeld in augustus met 10.000 mensen zou mogen. Dat had ik ook veel liever gehad. Maar als je op een 'bec de gaz' dreigt te lopen, dan denk ik dat het beter is om even te temporiseren.

En ik weet het: je kunt niet oneindig temporiseren. Op een bepaald moment moet die sector zeggen: 'Dit is het ultieme moment. Wij moeten nu weten waar we aan toe zijn.' Maar we geven dus opnieuw rendez-vous op 11 mei, dan hopelijk met een beter voorstel dan wat op tafel lag voor de eventensector, om ze perspectief te geven voor juli en augustus.

Maar ik kan u uitnodigen in de commissies, mijnheer De Meester. Dan bent u sneller op de hoogte en hoeft u niet tot woensdagnamiddag te wachten in de plenaire vergadering.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister-president, het zal wel zijn dat wij van mening verschillen over deze kwestie. Daar hebt u absoluut gelijk in. Dat is ook het enige punt waar u gelijk in hebt.

Het blijft een feit dat u hier vorige week beloofd hebt om dat plan van de cultuur- en de eventsector met hand en tand te verdedigen op het Overlegcomité en dat u dat niet hebt gedaan. Mocht u misschien een beetje minder in commissies zitten en een beetje meer buiten komen, dan zou u zien ... *(Gelach. Rumor)*

De voorzitter: Dan zou u naar mij komen om te klagen dat de minister-president niet naar het Vlaams Parlement wil komen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Tom De Meester (PVDA): Dan zou u zien, minister-president, wat de sector echt over uw plan te zeggen heeft. Ik zal het u even voorlezen: "De Crisiscel Cultuur noemt het gebrek aan een langetermijnperspectief onbegrijpelijk. "Hoe kunnen wij nu beginnen plannen aan de belangrijkste periode van het jaar?" (...) Actiegroep Sound of Silence heeft het in een eerste reactie over een 'uppercutoot voor de sector'". De beslissing die u hier verdedigt, minister-president, noemt de sector een uppercutoot. De Arenbergschouwburg zegt: 'We hebben meer perspectief nodig, want er is tijd nodig om alles te organiseren.'

Dat is het probleem, minister-president. Met de beslissing van het Overlegcomité en met uw beleid geeft u de sector geen langetermijnperspectief. En nochtans is dat wat wij nodig hebben.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, laat mij vooreerst heel duidelijk stellen dat ik het heel normaal en eigenlijk heel goed vind dat u na elk Overlegcomité in een commissie in het parlement komt antwoorden op vragen vanuit de volksvertegenwoordiging. Het hart van de democratie is hier. *(Applaus bij de meerderheid en Groen)*

We hebben toevallig het genoegen gehad om in de marge van Wakker Op Zondag op ATV de acteur Michaël Pas persoonlijk te kunnen spreken, iemand, net als heel veel acteurs in onze samenleving, met een passie voor zijn vak. Hij gaf heel duidelijk aan dat hij op 8 mei klaarstaat met een voorstelling, buiten, voor vijftig mensen, op een heel gecontroleerde manier.

En mijn bijkomende vraag – en u bent er gisteren inderdaad ook al dieper op ingegaan – is of er nu elementen naar boven zijn gekomen uit die testvoorstelling in de KVS, die toch goed verlopen is. Er is ook een ongerustheid bij een aantal virologen, die in de media hebben gezegd dat het wel volgens protocollen loopt, maar dat misschien de wetenschappelijke toets wat ontbreekt. Kan dat hiermee toch worden onderbouwd, zodat we inderdaad naar een bredere opening kunnen gaan van heel die culturele sector, die inderdaad snakt naar de organisatie van evenementen?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, het is weer eens bijzonder pijnlijk dat de heer De Meester achter de feiten aanholt en hier hoog van de toren komt blazen, maar gisteren niet op de debriefing van het Overlegcomité was. Dan had hij de antwoorden gehoord op de vragen van collega Coudyser. Dan zou hij beter op de hoogte zijn en zou hij weten wat het doel en perspectief van de testevenementen zijn. Fijn dat er vanavond toch cultuurliefhebbers voor het eerst weer naar een theatervoorstelling kunnen gaan.

Minister-president, u praat over protocollen. Protocollen zijn goed, dat is al langer bekend, maar die zijn opgeschort door federale maatregelen. Ik denk dat het een heel bruikbare basis is om evenementen te laten plaatsvinden. Daar zijn wij, de sector en virologen al langer van overtuigd. Hopelijk kan het evenement in de KVS en de evenementen die nog op stapel staan daar voor eens en altijd duidelijkheid over geven.

Hoelang duurt de wetenschappelijke analyse van die testevenementen eigenlijk?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega's, minister-president, in een pandemie kunnen heel veel dingen niet. Ik denk dat de cultuur- en eventsector dat tot hun scha en schande hebben ondervonden. Ik vind het dan ook maar normaal dat de verenigde regeringen in een eerste fase dingen hebben proberen te beheeren. Op een bepaald moment moeten we ook investeren. Als we testevents hebben, is dat een goede zaak. We moeten vooral duurzaam het publieke leven kunnen openen. Om dat in de cultuur- en eventsector ook binnen te kunnen doen, lijkt het ons heel zinvol om te investeren in binnenluchtkwaliteit en betere ventilatiesystemen zodat, eens de sector heropstart, die dat ook duurzaam kan doen, zodat die nooit opnieuw moet sluiten.

Cultuur en events geven zuurstof aan ons leven en dat is net wat we nodig hebben om corona te verslaan: zuurstof.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, al maanden kloppen wij en de leden van de commissie Cultuur allemaal op dezelfde nagel. De cultuur- en evenementensector is heel zwaar getroffen door deze pandemie. Ik weet dat u ons daarin gelijk geeft en daarin meegaat.

Mocht de heer De Meester aanwezig zijn in de commissie Cultuur, dan zou hij dat zien. Ik zie u daar heel weinig, mijnheer De Meester, eigenlijk de facto nooit, net zoals in de overlegcommissie, dat is ook logisch. Ik vind het heel raar dat u hier de minister-president zit aan te vallen op wat hij wel of niet zou gezegd hebben in de overlegcommissie. Ik vind dat heel bijzonder, ik weet dat hij volle bak strijdt voor die sector en ik ben hem daar dankbaar voor.

We hadden vorige week een heel lang debat over de evenementensector. We zijn toen overeengekomen dat het geen ventiel hoeft te zijn, dat het geen hele resem testevenementen hoeft te zijn. Het Nederlandse voorbeeld zegt voldoende dat dat 'not the way to go' is en dat die gecontroleerd moeten gebeuren, vooral ook met het oog op de concrete onderzoeksbevindingen waar we verder mee kunnen gaan.

Minister-president, weten we ondertussen al wat meer dan Nederland? Het was vorige week nog niet echt duidelijk. In hoeverre zou de informatie uit de testevenementen openbaar zijn? Het is belangrijk voor de hele sector om hieruit te kunnen leren, en niet alleen degenen die een snelle toegang hebben tot het parlement of de kabinetten.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister-president, na dit staaltje van communistische arrogantie kan ik bevestigen dat CD&V alle begrip heeft dat de vrijetijdssectoren staan te popelen om te herstarten. We hebben ook een groot respect voor de eventsector die al een uitgebreid stappenplan heeft voorbereid. We vrezen wel dat de sneltests nu een nieuw wondermiddeltje geworden zijn om de heropening mogelijk te maken, dat het zoethoudertjes zijn en vooral een pre-event zullen worden. Tests dienen niet om allerlei zaken toe te laten maar om snel op basis van enkele events de protocollen te evalueren in functie van een realistische en geleidelijke heropstart van het geheel. We geven bij het organiseren van dergelijke testevents dan ook de voorkeur aan de sectoren die tijdens het voorbije jaar volledig stillagen.

We denken dat het ondertussen toch voor iedereen zeer duidelijk is dat de culturele en andere events pas veilig georganiseerd kunnen worden als de globale bezettingscijfers in de intensieve zorg voldoende gedaald zijn en als de duidelijke

en strenge parameters die in een stappenplan van de eventsector staan, zijn behaald.

De cultuursector verwijst naar de protocollen die in 2020 goed hebben gewerkt, maar de huidige dominante Britse variant heeft een heel ander effect. Worden die protocollen aangepast aan die nieuwe virologische realiteit? De protocollen van vorig jaar en een negatieve sneltest lijken immers onvoldoende zekerheid te bieden.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, voor uw beschouwingen. Ik ga eerst op een aantal concrete vragen in, vooral over de test-evenementen. Op dit moment zijn er nog geen elementen bekend over de KVS, omdat vanavond pas de eerste publieke voorstelling plaatsvindt. De vorige dagen was dat voor een heel gelimiteerd gezelschap van professionals die verbonden waren met de KVS, een soort van 'dry run' voor de testevenementen dus.

Vanavond, morgenavond en vrijdagavond zal de zaal voor 20 procent bezet zijn. Daar zullen we ongetwijfeld conclusies uit kunnen trekken, maar ik vraag me af of dat al zinvolle conclusies zijn. Volgende week wordt die capaciteit stelselmatig opgedreven tot 50 procent van de bezetting van de KVS. De zaal is dus voor 50 procent gevuld voor de voorstelling van volgende week vrijdag. De KVS heeft geen toestemming gekregen van het coronacommissariaat om naar 100 procent te gaan in de volgende veertien dagen. Het is vandaag nog niet mogelijk om uit die meetgegevens conclusies te trekken. Die zijn beperkt. Ik denk dat je daaruit pas volgende week conclusies kunt trekken.

Mevrouw Van Werde, u vraagt hoelang de wetenschappelijke evaluatie duurt. Dat hangt een beetje af van evenement tot evenement en van wat men test. Gisteren in Antwerpen bestond de testing eruit om via verschillende technieken te testen hoeveel mensen op die site aanwezig waren. Dat gebeurde via warmte, gewoon manueel tellen en ook via gsm-signalen. Die evaluatie kan je 'on the spot' doen, om te zien of de manuele telling overeenkomt. In de KVS heeft men gekeken naar de luchtzuiverheid. Er is een luchtzuiveringsinstallatie. Men meet de kwaliteit van de binnenlucht in de loop van het evenement, en die gaat men dan meten afhankelijk van de bezetting van de zaal. Je hebt minstens die periode van de veertien dagen nodig om die meting te doen. Het is een beetje afhankelijk van wat je meet.

Ik wil nog dit zeggen: we zullen de testevenementen niet gebruiken als een vervroegd openzetten van de sector. Dat is niet de bedoeling. De bedoeling is om wetenschappelijke gegevens te vergaren. We zullen er ook voor zorgen dat in de testevenementen telkens een andere wetenschappelijke vraag op tafel ligt en dat er een andere discipline aan bod komt. Je hoeft geen 87 theatervoorstellingen te doen om telkens de luchtkwaliteit te meten. Dat heeft geen zin. We zullen sport, cultuur en de grote evenementen in de breedte bekijken en telkens een andere onderzoeksvraag voorleggen. Daarom wordt die periode voor mij het best zo kort mogelijk gehouden. Ik denk niet dat we het gegeven van het testevenement moeten doortrekken tot de tweede helft van juni. Dat heeft geen zin. Laten we zeggen: tot de eerste helft van mei of iets langer. Als het zinvol is om een evenement te testen, moet je dat zeker doen, maar die periode mag niet te lang duren.

Er is hier ook verwezen naar Nederland. Gisteren waren er op dat congres in de grote Elisabethzaal tweehonderd mensen aanwezig. Er is vanuit Nederland een presentatie gegeven over wat men tot nu toe geleerd had uit die test-evenementen. Dat was echt interessant. Ik denk dat de man in kwestie bereid zou zijn om zijn presentatie te geven in de commissie Cultuur, zij het

elektronisch: hij vanuit Nederland en wij hier. Het was zeker en vast interessant om daarover in discussie te gaan.

Worden de protocollen aangepast? Als je testevenementen doet en je leert daar zaken uit, dan ga je in functie daarvan de protocollen aanpassen. Dat lijkt me logisch.

Mevrouw Gennez, het investeren in de luchtkwaliteit staat ook in de beslissingen van het vorige Overlegcomité. Daar is opdracht gegeven aan het coronacommissariaat en aan de bevoegde ministers om te kijken hoe je de binnenluchtkwaliteit in de verschillende sectoren kunt verhogen.

We moeten daar ook met twee woorden spreken. Er zijn normen vastgelegd, normen die Vlaanderen trouwens in zijn bouwvergunningen heeft gestoken. Ook hier kun je niet over één nacht ijs gaan. Als we de binnenluchtkwaliteitsnorm die nu eigenlijk in de richting van 900 parts per million (ppm) tendeert, morgen op al onze scholen toepassen, denk ik dat je een aantal scholen stante pede moet dichtdoen. Dat kan ook de bedoeling niet zijn.

Iets anders is natuurlijk dat je daar een actieplan tegenover zet, dat je zegt om hier wel in te gaan investeren, en dat bij elke verbouwing en elke nieuwbouw met die norm rekening gehouden wordt. Dat lijkt me logisch. Dat het een belangrijk element is om op lange termijn te leren leven met dit of ook met andere virussen, lijkt me nogal aangewezen.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister-president, wij verschillen over veel dingen van mening, maar hopelijk zijn we het wel eens over twee zaken.

Ten eerste moeten we zo snel mogelijk conclusies kunnen trekken uit die testevents en moeten we die conclusies gebruiken om de sector zo snel mogelijk open te krijgen. Dat gaat onder meer over die ventilatieplannen. We moeten daarbij niet alleen met de grote zalen rekening houden, maar ook met die vele kleine culturele centra en zaaltjes die voor de heropening ook echt ondersteuning nodig zullen hebben.

Ten tweede, ik herhaal mijn punt, u hebt er niet op geantwoord: de sector heeft een langetermijnperspectief nodig. In maart de beslissing uitstellen, in april de beslissing nog eens uitstellen: dat is niet het perspectief dat de sector nodig heeft. De sector heeft tijd nodig om alles te organiseren, en het is de plicht van de regering om de sector dat perspectief te bieden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het actieplan voor de invulling van vacatures in de horeca

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, na het Overlegcomité van vrijdag weten we dat de terrassen van de horeca op 8 mei mogen opengaan. Ik denk dat we ons daar allemaal op verheugen. We hopen natuurlijk dat die volledige heropening zo rap mogelijk kan gebeuren.

De horecasector heeft natuurlijk heel moeilijke maanden achter de rug. Dat weten we. De sector kon natuurlijk ook rekenen op heel veel steun, onder andere van de Vlaamse Regering, van u, ook federaal, en ook na de heropening zal de

sector alvast nog op steun kunnen rekenen. Ik denk dat de beslissing van de Federale Regering om bijvoorbeeld de btw te verlagen, een zeer goede beslissing is. Er is ook een soepele regeling voor jobstudenten. Ik denk dat het ook belangrijke maatregelen voor onze horecasector zijn.

Het is wel zo dat heel veel van die horecamensen die uiteraard staan te popelen om weer te beginnen, een beetje schrik hebben dat ze niet genoeg helpende handen gaan hebben om opnieuw aan de slag te gaan. Dan kijken we natuurlijk ook richting de Vlaamse Regering. Het kwam de voorbije weken al een paar keer aan bod. Ik denk dat het vooral voor de Vlaamse Regering opdracht is om ervoor te zorgen dat de horecamensen daarin geholpen worden.

Ik ben blij, minister, dat die vraag niet in dovemansoren is gevallen. U hebt vorige week aangekondigd dat er een actieplan Horeca zou komen, waarin u samen met tal van andere organisaties aan de slag zou gaan. Wat zijn daar de concrete afspraken, de budgetten? Hoe gaat dat uitgerold worden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik denk dat iedereen snakt naar het moment dat we toch weer eens georganiseerd een terras mogen bezoeken, zij het nog in heel beperkt gezelschap, natuurlijk. We hebben samengezeten met de horeca en er is inderdaad een zorg rond personeel. Dat geldt niet zozeer voor 8 mei. Men denkt dat dat wel zal lukken, maar wel op langere termijn. Vandaar dat we een aantal acties ontplooiën met VDAB. Een aantal zijn al bezig, namelijk het voorzien van modules voor mensen die tijdelijk werkloos geweest zijn en straks weer kunnen werken, om zich op te schalen of om een aantal vaardigheden weer op te frissen. Op langere termijn is het mijn bedoeling – zeker als we voelen dat de noden groot blijven – om ook met een horecabus op pad te gaan om mensen in de sector aan te trekken, niet om pintjes te drinken op die bus, maar om mensen op te leiden.

We gaan ook investeren in het aantrekkelijk maken van de individuele beroepsopleiding (IBO) in de horeca, omdat we voelen dat dat daar nog niet echt wortel schiet, terwijl heel veel mensen net daar een heel goede opleiding zouden krijgen.

Er zijn negen speerpunten, samen met de sector. We zitten opnieuw samen op 11 mei. Dat is een paar dagen nadat de terrassen opengaan, om de toestand te evalueren en te kijken op welke speerpunten we sneller of trager actie moeten ondernemen. We houden eigenlijk heel nauw contact, niet alleen als het gaat over ondersteuning, maar ook als het gaat over het vinden van voldoende personeel.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, het is goed dat er een structurele aanpak is van de knelpuntvacatures. De horeca heeft daar altijd mee te kampen en het is de verwachting dat dat alleen maar zal toenemen. De horeca rekent ook op heel veel gelegenheidswerkers, mensen die een flexi-job doen, of jobstudenten. Ook zij hebben natuurlijk de voorbije maanden een moeilijke periode gehad. Voor veel van die mensen is dat een belangrijk extra inkomen, dat ze misschien nodig hebben om op het eind van de maand rond te geraken. Ze hebben dit inkomen nu ook niet gehad en zijn misschien op zoek gegaan naar andere sectoren, naar andere jobs waar ze dat konden bijverdienen.

In welke mate hebt u er zicht op hoe het probleem zich daar eventueel voordoet voor die gelegenheidswerkers? Vreest men daar tekorten? Zou het niet nuttig zijn om voor die groep een actie te ondernemen, een promotiecampagne of wat dan

ook, om vanaf het ogenblik dat de horeca opnieuw helemaal opengaat de horecasector te helpen?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): We moeten inderdaad alles doen om zo vlug mogelijk de heropstart van de horeca, die nu al meer dan 190 dagen gesloten is, mogelijk te maken. Daarom is het fijn, minister, om weten dat u een werkgroep hebt opgestart met VDAB, SYNTRA, het Dienstenbedrijf Sociale Economie en het Departement Onderwijs, om zowel op de korte als op de lange termijn de instroom in de horecasector te versterken. Dat het actieplan het resultaat is van het overleg, is uiteraard een zeer positief gegeven. Het is dus in samenspraak met de sector zelf dat men hiertoe is gekomen. Het actieplan ziet er ook bijzonder goed uit: het zet in op trajecten, workshops en bijkomende opleidingen voor ervaren horecamedewerkers, op de uitbreiding van het digitale opleidingsaanbod, enzovoort.

Minister, voor studenten die hun studentenjob zagen sneuvelen, kan het interessant zijn om opnieuw wat bij te verdienen. Via het digitale opleidingsaanbod kan men ook studenten aantrekken die nog geen ervaring hebben in de horeca. Kunt u dit ook eens bekijken?

Een van de denkpistes was ook dat naast het bijkomend inzetten op het digitale opleidingsaanbod een fysieke mobiele opleidingsunit een mogelijkheid kon zijn om nieuwe medewerkers coronaproof de jobs te laten oefenen na de kennis die ze online hebben opgedaan. Hoeveel staat men met deze denkpiste?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Voor de horeca goed personeel vinden dat het lang volhoudt is sowieso ook buiten coronatijden een moeilijke klus. Minister, het is goed dat u alle instrumenten van VDAB wilt inzetten om mensen die werkloos en tijdelijk werkloos zijn de kans te geven om in de horeca aan de slag te gaan. U sprak ook over de individuele beroepsopleidingen (IBO's), om die wat meer ingang te doen vinden. De vraag is daarbij of u ook de tijdelijke werkervaring en specifiek de horecastages aanspreekt om meer mensen naar de sector toe te leiden.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Tot groot ongenoegen van sommigen was 1 mei 2021 uitgeroepen tot de dag van de horeca. We zullen een beetje geduld moeten hebben. We moeten nog een week wachten, tot 8 mei. We hebben nog een belangrijke week te gaan om alles goed voor te bereiden. Er zijn factoren die bij wijze van spreken roet in het eten kunnen gooien. Sommige factoren hebben we in de hand, sommige niet. We moeten daarom alles op alles zetten. Ik heb het dan ook over de protocollen om in veilige omstandigheden te kunnen heropenen. Op de website van Horeca Vlaanderen heb ik nog geen protocollen kunnen terugvinden. Ik heb het over de aangepaste steunmaatregelen en over het invullen van de vacatures.

Minister, ik weet dat u heel hard inzet op deze sector, maar zijn deze voorwaarden vervuld, zodat de horeca op 8 mei in veilige en goede omstandigheden de terrassen kan openen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, normaal gezien volgt mijn collega Annouri dit dossier op. Ik heb toch een aantal bijkomende vragen voor u.

Het is zeer goed dat u daar een actieplan tegenover plaatst want het is inderdaad zo, collega's, dat als je bij een van je favoriete restaurants een afhaalmaaltijd haalt, je regelmatig de opmerking krijgt dat een van de grote problemen is dat de goede personeelsleden ondertussen bijna allemaal vertrokken zijn of op zoek zijn naar een andere job. Wat zal er dus gebeuren wanneer de restaurants opnieuw volledig open mogen?

Minister, in die zin heb ik twee bijkomende vragen. Hebben we op de een of andere manier zicht op hoe groot het probleem is? Kunnen we dat op de een of andere manier vaststellen? En ten tweede, hoeveel mensen wilt u op die manier eigenlijk richting de horecasector begeleiden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank jullie voor de bijkomende vragen. Ik antwoord eerst op de vragen rond de vacatures. Ik heb met de sector samengezeten om in kaart te brengen wat de noden nu zijn. Het klopt dat sommige horecawerkgevers zeggen dat hun beste mensen weg zijn, bijvoorbeeld naar de zorg of naar andere plaatsen waar ze zich kunnen ontplooien. Maar ze voelen ook wel dat, zodra er perspectief komt op een opening binnen, veel mensen ook hun oude liefde weer willen omarmen. De terrassen komen op dat vlak een beetje te vroeg om dat volle perspectief te geven.

Daarom hebben ze ook gevraagd om niet nu al, richting 8 mei, grote acties te ondernemen. Want straks wek je een verkeerde verwachting; het zijn nog maar de terrassen die open zijn. Daarvoor heeft men nu voldoende personeel, denk ik. Dat is althans de inschatting, we weten dat nooit helemaal zeker. Maar zodra er weer zicht is op een volledige heropening, moeten we in de aanloopperiode daarnaartoe wel voluit kunnen rekruteren waar nodig. Dat is het kader en de afspraak die we gemaakt hebben. Daarom zien we elkaar op 11 mei terug, net na de heropening. Dan is er een weekend voorbij, en kunnen ze ook al een beetje inschatten hoe het ermee gesteld is.

Een tweede punt zijn de flexi-jobbers, gelegenheidswerkers en de studentenjobs. U weet dat de Federale Regering ook een maatregel genomen heeft waardoor studenten meer uren mogen werken. Dat is een heel goede zaak. De uitzendkantoren zijn ook volop aan het screenen om mensen die interimarbeid willen doen, ook naar de horeca toe te leiden. Maar collega Gennez wees er ook op dat het een sector is waar ook heel veel mobiliteit is. Dat gaan we ook niet in één keer oplossen. Maar we moeten er wel voor zorgen dat er voldoende mobiliteit naar de sector is.

Ik geloof zelf heel erg in het instrument van de individuele beroepsopleiding (IBO); we zouden ook aan IBO-hunting willen doen. Dat betekent dat we zelf naar de werkgever stappen om te proberen om mensen in een IBO-traject te krijgen. We zeggen dus niet aan de werknemer dat je naar hier of naar daar kunt; we zoeken op maat van de horecaonderneming wat een geschikt profiel zou zijn om daar te kunnen werken.

We moeten absoluut inzetten op tijdelijke werkervaring en horecastage, collega Gennez. Alle instrumenten van VDAB worden ingezet. Ik ga dat niet in silo's verpakken, met zoveel budget voor de horeca en zoveel budget voor de andere sectoren. De budgetten moeten prioritair georiënteerd worden naar waar de noden het grootst zijn.

Collega Claes, de protocollen voor de heropening zijn uiteraard gemaakt. De Federale Regering heeft in het ministerieel besluit ook de voorwaarden uitgewerkt die we in het Overlegcomité hebben afgesproken. Maar dat moet natuurlijk ook in die protocollen komen. Er is bijvoorbeeld lang gediscussieerd

over met hoeveel mensen je nu op een terras mag zitten, en uiteindelijk werd dan gezegd om geen maximum vast te leggen. Want je hebt grote terrassen, kleine terrassen. Dat komt vreemd over. Je hebt wel de regel van anderhalve meter, je zit met vier aan een tafel. Al die zaken zijn bijkomend in de protocollen verduidelijkt, die zijn klaar. Ik zal zien of ik de protocollen ook kan bezorgen aan iedereen die dat wilt.

Wat de steunmaatregelen betreft: het was pas vorige vrijdag Overlegcomité. Principieel hebben we met de Vlaamse Regering beslist dat de terrassen beschouwd worden als gesloten onderneming. De steun loopt dus gewoon verder. En over die vacatures heb ik net een uitvoerig antwoord gegeven.

Collega's, het is van belang dat we ook in de horeca zeer goed opgeleide mensen hebben. Maar weet dat je, doordat je in de horeca werkt, contacten legt. Je leert met zoveel mensen om te gaan in zoveel talen. Dat zijn jobs waar vaak ook met enige graagte naar gekeken wordt om ze naar een andere sector te halen. Ik besef zeer goed dat we de horeca zullen moeten stutten om ervoor te zorgen dat er voldoende personeel naar daar kan doorstromen. Maar dat is net de reden waarom ik proactief heb ingezet op het samenzitten met de sector. We bekijken ook welke opleidingen we extra kunnen organiseren, zowel voor tijdelijk werklozen als voor mensen die werkzoekend zijn, maar ook voor mensen die aan de slag zijn, om zich te upgraden.

Er is veel werk aan de winkel, maar er is een plan. Er wordt ook effectief actie ondernomen. Ik zal met de mensen van VDAB ook alles op alles zetten om, mochten er nog knelpunten zijn, ook in de richting van 8 mei, die met hen op te lossen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister. We kijken allemaal uit naar 8 mei, wanneer we opnieuw een terrasje kunnen doen. Maar ik denk dat we vooral ook uitkijken naar het moment wanneer de horeca weer helemaal open kan gaan. De mensen uit de horeca zelf staan natuurlijk ook te popelen. Maar, zoals gezegd, velen vrezen toch dat ze onvoldoende helpende handen gaan hebben. Het zou heel zuur zijn, denk ik, mochten ze daarom hun zaak gesloten houden op het moment dat ze hun deuren weer mogen openen. Het is goed dat het actieplan er nu is. Ik denk dat het wel belangrijk is dat we dat goed opvolgen, dat we de vinger goed aan de pols houden en snel bijsturen, mocht dat nodig zijn. Mocht blijken dat niet zo veel mensen naar hun oude liefde zouden terugkeren – wat nochtans de hoop is –, dan hopen we dat we andere mensen hebben kunnen overtuigen om in de horeca een nieuwe liefde te vinden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de heropstart van onze bedrijven

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, collega's, we komen uiteraard – even hout vasthouden – stilaan in een situatie waar verplichte sluitingen worden opgeheven en exploitatiebeperkingen worden afgebouwd. Bij die herstart komen er voor heel wat bedrijven – de horeca en de modesector in het bijzonder – echter liquiditeitsproblemen kijken. Ondanks het feit dat ze intrinsiek gezond waren voor de crisis, hebben heel veel zaken momenteel moeite om de nodige voorraden aan te leggen. In maart besliste u, minister, en bij uitbreiding de Vlaamse Regering,

daarom principieel om een heropstartlening voor de horeca en modezaken aan te bieden. De lening bedraagt een rente van 1 procent en krijgt een looptijd van maximaal 24 maanden voor leningen tot 50.000 euro, en van maximaal 36 maanden voor leningen boven de 50.000 euro. Onder andere Mode Unie reageerde bij de aankondiging al zeer positief op dit voornemen. Vooraleer deze maatregel in werking kon treden moest hij echter nog aangemeld worden bij de Europese Commissie, om na te gaan of er geen sprake was van ongeoorloofde staatssteun. Maandag mochten we dan het heuglijke nieuws ontvangen dat de maatregel het fiat krijgt van de Europese Commissie. Niets leek dan ook een definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering in de weg te staan, om onze horeca en modewinkels te ondersteunen in een succesvolle heropstart, en opnieuw een stap in de richting van de normaliteit te zetten.

Minister, hoe wordt de heropstartlening voor onze ondernemers verder operationeel gemaakt? Vanaf wanneer zullen ze er gebruik van kunnen maken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vraag. Het klopt inderdaad dat de heropening van de horeca, maar ook de toestand in de retailsector zeer ernstig is. Modezaken hebben twee heel slechte seizoenen achter de rug. De solden waren ook niet goed. En het is heel eigen aan de modesector dat men heel vroeg al collecties moet aankopen die pas zoveel maanden later in de winkels liggen en verkocht zullen worden. Er is dus een acute liquiditeitsnood bij veel bedrijven. Sommigen hebben ook geen kapitaal om de voorschotten voor die nieuwe collecties al te betalen.

Vandaar dat we, ook in samenspraak met de sector, een instrument uitgewerkt hebben om de zeer zwaar noodlijdende sector – maar dan wel de gezonde bedrijven – door de volgende periode te helpen. Dat is het instrument van de heropstartlening. Ik heb de modaliteiten daarvan al gegeven. We hebben maandag groen licht gekregen van Europa om het instrument effectief in gang te zetten. Ik hoop nu vrijdag naar de Vlaamse Regering te kunnen gaan – we waren aan het wachten op het groen licht – om ook in de regering de zegeningen te krijgen. Als alles goed gaat kan het instrument dan eind mei operationeel worden, om vanaf eind augustus ook effectief tot uitbetaling te kunnen overgaan. De gebruikelijke voorwaarden zullen gelden, met name dat het moet gaan over ondernemingen die precorona gezond waren. Het is ook een zeer gekleurde steun, want het zijn leningen die echt heel specifiek betrekking moeten hebben op aankopen voor het volgend seizoen. Je mag het geld wel gebruiken om voordien te betalen, maar je moet er wel de bestellingen mee kunnen plaatsen. We denken dat dit een zeer nuttige maatregel is – en de sector heeft het ook gevraagd – om hen aan boord te houden in de komende periode.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dank u, minister, voor uw antwoord. Elke week komen er vanuit het parlement wel vragen over hoe we onze ondernemingen in nood kunnen helpen om deze crisis te overbruggen. Als ik vanuit persoonlijk standpunt mag spreken, als burgemeester, dan voel je je soms diep bedroefd als je ziet hoe de coronacrisis sommige sterke, lokale, gezonde Vlaamse ondernemers steeds verder de dieperik induwt.

Geëngageerde mensen die mee van jouw gemeente een trekpleister maken, staan nu soms aan de rand van de afgrond. Ik moet echter ook toegeven dat ik er blij van word als ik elke week opnieuw zie dat u, minister, telkens het onderste uit de kan haalt om onze ondernemers op verschillende manieren ook effectief bij te staan. Door een sterke samenwerking tussen het lokale en het Vlaamse niveau kunnen we onze ondernemingen toch op een zo goed mogelijke manier blijven

ondersteunen. Als burgemeester en als parlements lid wil ik u daarvoor nogmaals nadrukkelijk bedanken.

Ik heb nog een bijkomende vraag over de heropstartlening. Wat zal de aanvraagperiode hiervoor zijn? Kan die eventueel verlengd worden, rekening houdende met de stand van zaken inzake de coronacrisis op dat moment?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, de vaccinatiegraad stijgt en we richten onze blik vol goede moed op de toekomst, op het rijk der vrijheid. Onze ondernemers willen er voluit voor gaan, ze willen, zoals we in het West-Vlaams zeggen, 'sjette geven'. De steunmaatregelen die er tot nog toe waren, waren zeer noodzakelijk. We weten allemaal ook dat hierover een soort van 'beschermende stolp' stond en dat de voorspellingen jammer genoeg gaan in de richting van nog wat faillissementen. U zei zelf ook: onze steun moet gaan naar de gezonde bedrijven.

Mijn bijkomende vraag is dus de volgende. Op welke manier u ervoor zult zorgen dat de steun wel degelijk naar die bedrijven gaat, naar de beloftevolle ondernemingen? Wordt er ook gewerkt, samen met de sectoren, aan een uitdoofscenario, nu we gestart zijn met de heropstart?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, net als collega Vanryckeghem ondersteun ik de lofrede aan uw beleid voor de ondernemers, zij het iets minder lyrisch. Ik denk dat twee zaken heel belangrijk zijn. Die wilde ik u even meegeven. De steun voor de horeca wordt bijvoorbeeld nog voortgezet via het Vlaams ondersteuningsmechanisme. Ik denk dat dat een goede zaak is, want er heerst nog heel veel onzekerheid. Maar ik denk dat het nodig is om die steun ook structureel te verankeren voor andere sectoren, om op een uniforme manier ondersteuning te bieden. Ik weet dat u daar werk van maakt, bijvoorbeeld in de modesector. Dat vind ik een goede zaak.

Collega De Vreese haalde een terecht punt aan: de manier waarop we bedrijven ondersteunen, kan wel wijzigen naarmate we evolueren naar een uitdoofscenario, meer in de richting van solvabiliteit. Dan kunnen bijvoorbeeld de achtergestelde leningen misschien nog wat belangrijker worden. Ik denk dat u daar zeker rekening mee zult houden in uw beleid.

Mijn tweede vraag – en mijn tijd tikt helaas, ik ben dat niet meer zo gewoon – gaat over de zelftesten. Er was een federaal kader waarin er twee zelftesten per week werden aangeboden. Dat kader eindigt op 1 mei. Zullen we dit op Vlaams niveau eventueel nog voortzetten? Hoe zit het met die stock van 700.000 zelftesten die we al hadden voor bedrijven? Kunnen die daarvoor ingezet worden?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, het inzetten op extra liquiditeit voor onze ondernemingen vind ik een heel goede zaak. Daarom steunt Vooruit ook die heropstartlening. Want zes op de tien ondernemingen in de non-foodsector en acht op de tien ondernemingen in de horecasector hebben nood aan extra liquiditeit om voorraden aan te kopen om te kunnen openen.

Iets anders, wat ik zonet ook al voorstelde aan de minister van Cultuur, is het volgende. Hoe geven we bijvoorbeeld de horeca, waar toch veel volk over de vloer blijft komen, een duurzaam perspectief op die heropening? Ik denk dat de

Vlaamse Regering daarvoor een heel goed instrument in handen heeft, namelijk het relanceplan met investeringen.

Ik hoorde Matthias De Caluwe, CEO van Horeca Vlaanderen, zeggen: wij willen een ventilatiefonds waarmee we een trekkingsrecht hebben om te investeren in onze horecazaken voor een betere binnenluchtkwaliteit. Dat is goed voor de strijd tegen corona, maar dat is ook goed voor de strijd voor volksgezondheid in het algemeen. Ik wil dus de voltallige Vlaamse Regering oproepen om zo'n ventilatiefonds in het relanceprogramma Vlaamse Veerkracht te integreren en zo alle publieke infrastructuur veiliger te maken tijdens, maar vooral ook na corona.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor de interesse.

Collega Vanryckeghem, wat de modaliteiten betreft, hopen wij dat de software volledig klaar is tegen 31 mei. Dat zou dan betekenen dat de lening kan worden aangevraagd op 31 mei, normaal tot 31 augustus. In de loop van de maand juli zal de Vlaamse Regering evalueren of die termijn moet worden verlengd.

Mevrouw De Vreese, van gezonde ondernemingen is een hele beschrijving gemaakt in het besluit van de Vlaamse Regering, waar ook in een koppeling is voorzien met de gegevens van MAGDA (maximale gegevensdeling tussen administraties). Dat zijn dan macrogegevens. Maar ook de individuele toestand is van belang.

Eigenlijk kan dat in de retail vrij gemakkelijk. Er zijn al een aantal seizoenen voorbij. Men heeft moeten kopen en nu bestelt men opnieuw voor een nieuw seizoen. Wanneer men natuurlijk heel veel openstaande schulden heeft van het vorige seizoen, zal het moeilijk zijn om een bestelling te kunnen plaatsen. Vandaar dat we denken dat dit zich eigenlijk zal reguleren. Wij vragen dat men facturen effectief kan voorleggen, niet voor het verleden maar voor de toekomst. Dat betekent ook dat de bestelling aanvaard is. Ik denk dat dit allemaal goed gemoduleerd is, want uw opmerking is absoluut terecht.

Collega Vande Reyde, het klopt wat u zegt. We zijn gestart met heel brede steun, waarbij iedereen gelijk was voor de wet, voor het decreet of voor Vlaanderen. We zijn zelfs gestart met een forfaitaire steun van 4000 euro en een dagvergoeding. Dat ging goed tijdens de eerste weken, maar dan begint men de vergelijking te maken tussen een klein café, een groot restaurant, een grote winkel, een kleine winkel. En dus zijn we naar een soort van omzetbescherming gegaan. Nu zijn we langzaam maar zeker gerichte punctuele maatregelen aan het nemen. Die omzetbescherming kan immers niet tot in de eeuwigheid blijven lopen. De heropstartlening bijvoorbeeld is heel specifiek voor de retail omdat die nu al moeten betalen voor iets waar ze pas later geld van binnenkrijgen via de klanten. Wanneer we die sector dus niet structureel een beetje helpen, zouden weleens oude, gezonde bomen of jonge beloftevolle bomen kunnen omvallen. Het is net die modulering waar we nu aan werken.

Uiteraard loopt de fase van de directe steun ten einde. Dat zien we allemaal. De samenleving gaat opnieuw open, dat hangt samen met de vaccinatie. En daarna zullen de kapitaalparticipaties die in het schema staan – de tweede fase van ons driefasenplan – veel belangrijker worden. Ik volg u daarin, maar ik had aanvankelijk gedacht dat dat mooie huizen zouden zijn. Wanneer het eerste huis gepasseerd zou zijn, zou het tweede komen en vervolgens de derde fase. Maar dat is niet zo, dat loopt door elkaar. De chemie heeft doorgewerkt en heeft nu bijvoorbeeld relancemaatregelen nodig, terwijl de horeca nog directe steun nodig heeft. We hebben ons dus moeten aanpassen aan de cadans van de beperkende maatregelen die we moesten nemen.

Collega Gennez, dan zitten we in de derde fase, het duurzame perspectief, de relance. De Vlaamse Regering heeft een relanceplan van meer dan 4 miljard euro. Daar zitten ook enorm veel maatregelen inzake duurzaamheid in. We moeten binnen de regering nog bekijken hoe we met ventilatie omgaan, maar ik heb wel gemerkt dat, toen de voorwaarde werd gesteld aan de contactberoepen om een CO₂-meter te plaatsen, iedereen dat ook vlot heeft gedaan. Men wilde dat best wel doen. Ventilatie-ingrepen zijn voor de ene sector veel groter en moeilijker dan voor de andere sector. Ook in het onderwijs moeten we bekijken wat we daar kunnen doen. Ik zal dit samen met de collega's binnen de regering bekijken. Maar er worden vele miljarden euro's uitgetrokken om die relance op gang te trekken.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, ik dank u voor deze verhelderende antwoorden en uw inzet in dezen. Ik ben er zeker van dat deze heropstartlening soelaas zal bieden aan vele Vlaamse ondernemingen in deze fase van relance. Wij zullen dit uiteraard samen met u verder opvolgen in de commissie.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de versterking van de kennis inzake artificiële intelligentie

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, uit de Digimeter 2020 blijkt dat de kennis van de Vlamingen over artificiële intelligentie (AI) ten opzichte van vorig jaar niet is vooruitgegaan. Nog steeds 44 procent van de Vlamingen geeft aan niet zeker te weten wat AI is. Dat gebrek aan kennis brengt een zekere nieuwsgierigheid met zich mee, maar ook wat bezorgdheid. Die nieuwsgierigheid is goed: 70 procent van de Vlamingen is nieuwsgierig naar wat het voor hen kan betekenen, maar 41 procent maakt zich zorgen over de privacy en 47 procent zelfs over mogelijke negatieve gevolgen.

De groep voor wie de technologische veranderingen elkaar te snel opvolgen, steeg ten opzichte van vorig jaar van 41 naar 45 procent. Om als samenleving maximaal de vruchten te kunnen plukken van technologische omwentelingen, zoals artificiële intelligentie, moet die technologie natuurlijk verder kunnen doordringen, voorbij die zogenaamde 'innovators' en 'early adopters'. Dat wijst op een blijvende nood aan informatie, maar ook aan sensibilisering. Veel mensen willen ook transparantie. Uit twee automatisatiecases blijkt bijvoorbeeld dat 57 procent van de mensen graag een overzicht zou hebben van de gegevens die gebruikt worden, met de mogelijkheid om bepaalde types data niet meer te delen of zelfs alle data te kunnen terugroepen.

Als er voldoende kennis is over de mogelijke meerwaarde van een technologie voor het eigen gebruik, en er voldoende waarborgen zijn om aan bepaalde bezorgdheden tegemoet te komen, dan kan die technologie volledig doordringen in de samenleving, en dat is natuurlijk wat AI verdient.

Minister, op welke manier zult u de kennis van de Vlaming omtrent artificiële intelligentie verbeteren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De Digimeter, die ondersteunen wij vanuit Vlaanderen mee via het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec). Die geeft, zoals u terecht zegt, aan hoeveel vooruitgang er is in de samenleving op het vlak van artificiële intelligentie. We zien dat er op dat vlak nog veel werk aan de winkel is. Veel mensen zijn er ook een beetje bang van.

Uw vraag geeft mij ook de kans om het project 'Amai!' in de kijker te zetten. We hebben dat project gisteren gelanceerd en doen daarmee belangrijke inspanningen om de kennis van de Vlaming over AI op peil te brengen. Hoe zit dat in elkaar? We willen het brede publiek gaan betrekken bij het denken over toepassingen inzake AI. We starten met een aantal voorbeelden hoe AI op dit ogenblik al in onze huiskamer aanwezig is, want veel mensen hebben een heel abstract idee over wat AI is. Vervolgens roepen we ook op tot nadenken over hoe artificiële intelligentie bepaalde problemen in de samenleving zou kunnen oplossen. Iedereen kan daaraan deelnemen en dat kan bijvoorbeeld gaan over gezondheid, mobiliteit of werk. We willen vier ideeën ook effectief realiseren in samenwerking met een Vlaamse kmo. Op die manier willen we een burgerplatform – misschien een te zwaar woord – installeren om zaken gerealiseerd te krijgen en artificiële intelligentie een stukje dichterbij de mensen te brengen.

Heel veel zal ook afhangen van opleiding: zonder digitale kennis geen artificiële intelligentie. Daarom hebben we met de Vlaamse Regering in het relanceplan – het is hier al aan bod gekomen – heel veel miljoenen euro's veil om de Vlaming op te leiden, om ervoor te zorgen dat iedereen toegang heeft tot een pc en om de Vlaming basisvaardigheden mee te geven rond omgaan met AI. We hebben ook de Vlaamse AI Academy opgericht, een heel uniek samenwerkingsverband van universiteiten en hogescholen om hun aanbod en opleidingen ook gecoördineerd aan te bieden.

Er beweegt op dit ogenblik dus eigenlijk heel wat, zowel op het wetenschappelijke niveau als op het bedrijfsniveau en op het niveau van de mensen zelf, om AI beter bekend te maken en om ze meer te richten op het oplossen van samenlevingsproblemen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het is inderdaad heel belangrijk om een aantal projecten dicht bij de mensen te doen, zodat ze daar ook bij betrokken kunnen worden. Ik denk inderdaad dat te weinig mensen erbij stilstaan dat artificiële intelligentie al deel uitmaakt van hun leven. Als ze 's morgens hun mailbox openen en geen spam in hun mailbox vinden, maar wel in hun spambox, dan zijn ze er al voorwerp van geweest.

Het is nodig om een aantal projecten te hebben die echt de focus leggen op die laagdrempeligheid. Dat kan echt heel wat bezorgdheden rond privacy en rond wat AI doet in het dagelijks leven, wegnemen. Maar natuurlijk is er ook verder onderzoek nodig. Ik ben ook blij met de initiatieven die u neemt rond opleiding.

Ik had nog een bijkomende vraag. Hoeveel mensen denkt u rechtstreeks en onrechtstreeks te bereiken met die Amai!-projecten?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Zoals collega De Roo terecht aanhaalt, is het potentieel van AI fenomenaal. Het is goed dat we er in alle beleidsinitiatieven aandacht voor hebben.

Natuurlijk is het wel belangrijk dat die dingen ook doorstromen naar onze vele kleinere kmo's.

U had daarvoor een heel goed initiatief: de Digital Experience Labs, die in elke provincie zouden worden opgestart. Dat zou al het geval zijn vanaf maart. Maar aangezien ik ze bij ons nog niet heb zien verschijnen, vroeg ik me af wat de stand van zaken is.

Ik heb nog een halve minuut. Er moet mij nog iets kleins van het hart, voorzitter. Vorige week in de commissie hadden wij een enorm boeiende hoorzitting over artificiële intelligentie. Vier Vlaamse topsprekers, de top van de top in Vlaanderen, kwamen superinteressante dingen vertellen over ethiek, over economie. Ik voelde mij een beetje beschaamd dat wij daar met enkele parlementsleden aanwezig waren. Twee partijen waren zelfs volledig afwezig. Kijk, we kunnen als parlement strenger gaan controleren op ziektes en dergelijke. Maar als we echt een sterk parlement willen zijn, moeten we het werk in de commissies natuurlijk ook gaan herwaarderen. Dat is iets dat bij onszelf begint. Ik voelde mij daar bij die hoorzitting niet helemaal goed bij. Dat wilde ik even meegeven.

De voorzitter: Wat dat laatste betreft, hebt u absoluut gelijk: het ligt natuurlijk ook aan julliezelf.

Mijnheer Gryffroy, u was ongetwijfeld aanwezig. Hoop ik?

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik was er niet, wegens familiale omstandigheden, maar onze fractie was wel vertegenwoordigd.

Ik wil graag twee punten inbrengen. Ten eerste, als we het hebben over het creëren van een draagvlak voor artificiële intelligentie, dan is de combinatie ethiek en techniek uitermate belangrijk. Europa is bezig met het uitwerken van een bepaalde regulering voor wat het de 'gevaarlijke' artificiële intelligentie noemt, laat ons zeggen het ethische aspect. Hoe zal Vlaanderen hiermee aan de slag gaan?

Ten tweede, u hebt het over Amai! Dat is zeer goed, het is voor de burgers. Maar we moeten ook kijken naar de ondernemingen. Slechts 60 procent is goed gedigitaliseerd en slechts 10 procent experimenteert met artificiële intelligentie. Dan krijg je het 'onbekend is onbemind'-effect, waardoor de focus eenzijdig komt te liggen op de gevaren van artificiële intelligentie. Minister, hoe zult u ondernemingen er meer van proberen te overtuigen om kansen van en door artificiële intelligentie beter te benutten?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega Anouri was ook aanwezig en vond het een van de meest interessante hoorzittingen die hij in het parlement heeft meegemaakt. Het moet echt wel boeiende materie geweest zijn.

Minister, ook wij zien heel wat potentieel in die artificiële intelligentie. Op dat vlak is er geen probleem. Maar – een aantal collega's hebben er al naar verwezen – er zijn toch ook wel een aantal ethische aspecten. Er zijn er de afgelopen dagen ook wel wat opgedoken – 'deepfake', om het niet bij naam te noemen. Aan de ene kant is er ongelooflijke potentie, aan de andere kant zijn er een aantal duidelijke risico's. De grote vraag is: welke stappen zult u zetten om ook daar rekening mee te houden op het moment dat artificiële intelligentie steeds breder een rol gaat spelen in de samenleving?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ga eerst in op de vragen van collega De Roo rond Amai! We willen een half miljoen mensen bereiken. Dat is vrij

ambitieuus. We zouden heel blij zijn mochten er vijfhonderd vragen binnenkomen om maatschappelijke problemen op te lossen via artificiële intelligentie. Je voelt wel – en ik hoor het ook aan de sentimenten van de collega's – dat artificiële intelligentie tot de verbeelding spreekt. Er is bij VDAB een cursus om de eerste basisbeginselen ervan te leren kennen. Dat wordt ook wel bekeken en dat is een goede zaak. Maar er moeten nog grote bruggen worden overwonnen.

Collega Vande Reyde, net voor de kleinere kmo's hebben we die Digital Experience Labs. Sorry dat het weer een Engels woord is, maar dat trekt blijkbaar meer aan in deze sector. We wilden die in maart openen, maar de opening is nu gepland in mei. De locaties zijn vastgesteld, alles is gebeurd. Binnen één of twee weken zouden die open moeten zijn. Ze zijn toegankelijk voor elke kmo. We zullen iedereen met open armen ontvangen, om daar ervaring op te doen en zo dichterbij de ondernemingen te komen.

Collega Gryffroy, het is waar: onbekend is onbemind. We hebben heel wat werk voor de boeg om te overtuigen. De ervaringslabo's zullen daarin een bijdrage leveren. Ook de Amai!-campagne moet dat doen. Ik ben ervan overtuigd dat het aanbod aan digitale opleidingen en de niet te versmaden opleidingen aan hogescholen en universiteiten daarbij kunnen helpen.

De opleidingen artificiële intelligentie die wij inrichten, zijn spectaculair populair. Ook ingenieurs die al een lange carrière hebben gehad, zeggen dat dat nog niet bestond toen zij hun opleiding kregen en dat ze wel een extra opleiding willen volgen. Je voelt dat die trein aan het rijden is. Daarom wil ik graag dat er overal voldoende opleidingen worden aangeboden.

Zo kom ik bij het laatste aspect, dat collega Rzoska en collega Gryffroy hebben aangehaald, namelijk ethiek. Bij de lancering van ons programma artificiële intelligentie hebben we meteen een kenniscentrum ethiek opgericht. Ik ben heel blij dat we dat hebben gedaan in Vlaanderen. Het is een interuniversitaire samenwerking waar alle ethische vragen worden behandeld, want artificiële intelligentie is ethiek. Als je een zelfrijdende auto de baan opstuurt, en die wordt geconfronteerd met drie mogelijke ongevalssituaties, dan moet die keuzes maken. Het zijn mensen die zullen ingeven op welke manier die keuzes moeten worden opgebouwd. Alles wat kunstmatige intelligentie is, heeft een heel ethische component, omdat het keuzes zijn die moeten worden geprogrammeerd.

Het kenniscentrum behandelt die ethische vragen, maar begeleidt ook ondernemingen. Voor mij is dat cruciaal om artificiële intelligentie een plaats te geven. VDAB heeft ook zo'n experiment gedaan of werkt met artificiële intelligentie en als er klachten komen, kunnen ze ook terecht bij het kenniscentrum om het systeem te verbeteren.

Wat Europa doet is relevant, maar we mogen niet wachten op het oplossen van de grote discussies daar. Het is van belang dat wij met ons kenniscentrum de ethische component evenzeer in de markt zetten als: 'ga er maar mee aan de slag, het is een oplossing voor al uw problemen'. Het ene gaat hand in hand met het andere. Er wordt op die beide poten zeer intens ingezet.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, het is ambitieus om 500.000 mensen te bereiken. Ik heb heel wat tussenkomsten gehoord. De rode draad daardoorheen is wel dat het start met weten wat artificiële intelligentie is. We hebben wellicht veel onwetende parlementsleden, en dat verklaart misschien de lage opkomst, maar we hebben natuurlijk ook veel onwetende ondernemers en werknemers die we moeten opleiden. Er is wel een positieve noot: jongeren halen hun achterstand wel in, want 61 procent weet wat artificiële intelligentie inhoudt.

Ik wil besluiten met de slogan die bij de Amai!-projecten hoort: elke slimme oplossing begint met een simpele vraag. Ik stel voor dat we in de komende commissievergaderingen daar heel veel simpele vragen over stellen.

De voorzitter: Dat is een zeer goed voorstel.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de impasse rond de regiovorming in Limburg

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, met de regiovorming is het, althans in theorie, uw bedoeling om de bestuurlijke verrommeling tegen te gaan, maar in de concrete uitwerking ervan is het toch een stevig rommelwerkje aan het worden, vooral wat Limburg betreft.

Het oorspronkelijke plan van de Vlaamse Regering was om van Limburg één referentieregio te maken. Na heel wat politiek gemarchandeer en allerlei achterkamerdebatten is dan plots beslist dat Limburg in drie regio's zou worden opgedeeld. Ook de tijdlijn om definitief te beslissen, werd telkens opnieuw verlegd. De laatste deadline, Pasen, is ondertussen ook alweer voorbij.

Tegelijk stellen we vast dat de meerderheidspartijen CD&V, Open Vld en de N-VA toch wel een laakbare rol spelen in dit dossier. Lokaal pleiten hun burgemeesters, vooral die van CD&V en Open Vld, ervoor om één regio te behouden. Tegelijk leggen dezelfde partijen vanuit de Vlaamse Regering op dat Limburg moet worden opgedeeld in drie regio's.

Ik vraag me dan af waar die Limburgse ministers zitten in de Vlaamse Regering. Waarom vertalen ze dat massale verzet tegen de regio-opdeling van Limburg niet in de Vlaamse Regering? Ook de Limburgse parlementsleden van de meerderheidspartijen, die hier nu alweer strategisch afwezig zijn, ondergaan blijkbaar slaafs de participatie, want ik hoor hen hierover in het Vlaams Parlement niet.

Minister, vooral uw partij, Open Vld, bakt het toch wel heel bruin. Lokaal pleiten de Open Vld-burgemeesters voor één regio, de Open Vld-minister legt Limburg drie regio's op. Hoe groot kan de gespletenheid zijn? Het verzet is heel groot. Niet alleen zeggen 36 van de 42 burgemeesters dat Limburg één regio moet blijven, het verzet zit ook in alle sectoren: welzijn, cultuur, toerisme, werkgevers en ga zo maar door.

Die pleiten quasi unaniem voor het behoud van Limburg als één regio. Maar dat massale verzet lijkt niet te helpen. Machtsspelletjes gaan boven lokale democratie. En dus wil ik u vragen, minister, of u gaat luisteren naar dat Limburgse verzet. Luistert u naar de stem van de Limburger? Welke beslissing neemt de Vlaamse Regering met betrekking tot de regiovorming in Limburg?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor uw vraagstelling, mijnheer Janssens. De regiovorming is inderdaad geen vrijblijvende oefening. We ambiëren daar drie zaken mee. Eerst en vooral: een aanpak van het versterken van de lokale bestuurskracht. Ten tweede: zorgen dat er meer transparantie komt, meer democratische inspraak van onderuit. En ten derde willen we werken aan minder structuren en minder mandaten.

Het is een oefening waar al decennia over gepraat wordt. Men zegt al decennia dat we die bestuurlijke verrommeling moeten aanpakken. Deze regering, die op dit vlak een hervormingsregering wil zijn, pakt daar de koe bij de horens en werkt aan het afbakenen van de verschillende regio's.

In vier van de vijf provincies is dat werk eigenlijk geleverd en hebben we een opdeling in veertien verschillende regio's. De provincie Limburg is de laatste provincie die nog aan bod moet komen. En dat is een specifieke provincie, vanuit het perspectief van referentieregio's. Wat is er bijzonder aan Limburg? Limburg is de enige provincie waar nogal wat structuren die gevat worden door de referentieregio's, vandaag zijn uitgebouwd op het Limburgse niveau. Het is de enige provincie met één vervoerregio, om maar één voorbeeld te geven. Er is één Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW). Er bestaan intercommunales op provinciaal vlak. Dat bestaat in andere provincies niet.

Tegelijkertijd zitten onder dat provinciale niveau ook nog wat structuren die we niet willen optellen tot het provinciale niveau – denk aan eerstelijnszones en politiezones – omdat die te groot zouden zijn. Daarnaast is er ook nog de situatie dat Limburg 42 gemeenten telt, wat voor een intense samenwerking op regionaal vlak misschien wat aan de hoge kant is.

Die puzzel op een goede manier leggen, is het werk van de Vlaamse Regering. We hebben daar advies over ingewonnen. Evident luisteren wij daarnaar. Ik ben daar zelf niet dogmatisch in. We hopen daar de komende dagen een goede landing in te realiseren, die respect opbrengt voor alle gevoeligheden die bestaan in de provincie Limburg.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ik wil ook nog even verwijzen naar het regeerakkoord. Het regeerakkoord zegt dat de regiovorming van onderuit moet worden opgebouwd en moet worden gedragen door de lokale besturen. Dan stel ik toch vast dat u, als voogdijminister van de lokale besturen, geen oor hebt en geen respect hebt voor de mening van die lokale besturen. Want als 36 van de 42 burgemeesters zeggen dat ze helemaal geen opdeling willen, dan zou u daar toch alleen maar akte van moeten nemen en zeggen dat die opdeling er niet komt. Maar u luistert niet naar hen. U kiest vanuit de Vlaamse Regering veeleer voor een verdeel-en-heersstrategie. En ik betreur dat. Van een hogere overheid mag je toch verwachten dat die inzake lokale samenwerkingsverbanden vooral faciliterend optreedt, maar niets centraal oplegt als daar provinciaal en over zowat alle sectoren heen een dergelijk groot verzet tegen is?

U zegt dan dat u niet dogmatisch bent en dat u gaat landen. Ik hoop dat u vrijdag naar de ministerraad van de Vlaamse Regering trekt met een beslissing. Dan wil ik van u nog één zaak weten: is die opdeling in drie regio's voor de Vlaamse Regering een *conditio sine qua non* of is er nog manoeuvreerruimte voor Limburg?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik zou hier niet willen ingaan op interpretaties of een eigen lezing of gevoel rond de provincie Limburg of wat daar moet gebeuren, maar wel op een aantal feiten, minister en collega's.

Wat stellen we vast? Heel wat grote organisaties zijn, zoals u net komt te zeggen, Limburgs georganiseerd. 36 van de 42 burgemeesters willen van Limburg 1 regio maken. De allergrootste middenveldorganisaties, een 70-tal, hebben zich allemaal verenigd in het pleidooi om van Limburg 1 regio te maken. Ik heb het dan over de universiteit, de hogeschool, Boerenbond en Confederatie Bouw,

de vakbond, de werkgeversorganisaties. Je vindt niemand in Limburg, geen enkele organisatie, die zegt: splits Limburg in 3. Niemand.

Ik wil u vragen, en ik lees tussen de regels van wat u zegt: hou Limburg één provincie en vooral één regio. Ik hoop echt dat u de tijd neemt om dat voor te bereiden. Wij kunnen gerust nog een paar weken wachten als u in die richting gaat. Ik voel alleszins dat er een kentering is ingezet. Ik wil u daar nu alvast voor bedanken.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, CD&V pleit er altijd al voor om dit soort samenwerking van onderuit te laten gebeuren. Luisteren en spreken is belangrijk. We begrijpen dat er in Vlaanderen heel wat gemeenten zijn die voor het economische voor regio y kiezen en voor het sociale voor regio x, maar ook voor andere zaken op provinciaal niveau willen gaan samenwerken. Het is daarom goed dat de Vlaamse Regering een flexibel kader heeft opgesteld. Voor ons is het vooral belangrijk dat efficiënt bestuur gestimuleerd wordt en, waar het er al is, dat het behouden blijft, zoals in Limburg. Daarnaast mogen structuren ook onze identiteit niet in de weg staan; ik denk aan het Limburggevoel maar ook aan het West-Vlaanderengevoel.

Minister, de vragen die vandaag leven op het terrein zijn er omdat het nog niet heel duidelijk is op welke manier er vormgegeven wordt aan de regiovorming. Op welke manier wilt u daar vorm aan geven en juridische gevolgen aan verbinden? Is dat via stimulering, het voorbeeld geven in Vlaamse materies door een opname in het decreet Lokaal Bestuur? Over welke regels en gevolgen gaat dat dan?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, met alle respect, maar Limburg is een speciaal geval. Bijvoorbeeld, zoals de minister al zei, staat het inzake sommige samenwerkingsverbanden veel verder dan andere regio's zoals Vlaanderen zou willen. Aan de andere kant zijn er samenwerkingsverbanden die niet wenselijk zijn op provinciaal niveau. Het komt erop aan om een goed evenwicht te vinden, ik heb daar alle vertrouwen in. Heel de regio-oefening heeft aangetoond dat men van onderuit adviezen vraagt en daarvoor goed gaat luisteren op het terrein. Het feit dat het zo leeft, toont aan hoe belangrijk het is. Het is echt wel een ingrijpende hervorming die hier in de steigers wordt gezet. Ik heb er alle vertrouwen in dat het Limburgse probleem tot een goede oplossing zal komen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik ben blij dat u ons specifiek en bijzonder vindt, dat is iets positiever geformuleerd dan 'een speciaal geval'. Maar goed, geen probleem, dat nemen we erbij.

Als er één provincie is waar goed wordt samengewerkt, waar historisch al heel wat samenwerkingsverbanden zijn, dan is dat duidelijk Limburg. In die zin is het probleem dat u suggereert oplosbaar. Op lagere echelons zijn er aantal samenwerkingsverbanden, niet alleen op provinciaal niveau. Ik denk niet dat de twee tegengesteld zijn aan elkaar, dat heeft het verleden al bewezen. Inderdaad, maak daar één regio van. Hou voor de rest de samenwerkingsverbanden in stand.

Hoe langer het duurt – ik weet niet meer in de hoeveelste ronde we zitten – hoe minder ik het begrijp. De middenveldorganisaties pleiten voor het behoud van één regio. De steden en gemeenten doen dat in meerderheid. Twee partijen in de meerderheid doen dat.

Minister, wanneer gaat u beslissen? Is dat nu vrijdag of zal het nog een tijdje aanslepen? In welke mate spoort het feit dat u toch zou overgaan tot de opsplitsing van de provincie met de belofte om eigenlijk niets te veranderen aan de provinciale bevoegdheden? Volgens mij klopt dat niet en is dat zelfs een stuk in tegenspraak met het Provinciedecreet.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, collega's, de regiohervorming doen we natuurlijk niet zomaar. Ze heeft een duidelijk doel, namelijk de administratieve verrommeling van Vlaanderen tegengaan. Er werd al een duidelijk akkoord gevonden over die onderverdeling en referentieregels. Die beslissing was en is voor ons duidelijk en staat niet ter discussie.

Limburgs gouverneur Lantmeeters heeft intussen in dat kader een advies verleend. We kennen hem allemaal als een zeer harde werker, ook hier. Hij heeft op basis van dat heel harde werk een advies verleend en een voorstel gedaan. We vragen aan de Vlaamse Regering om hierover een beslissing te nemen. We steunen de oefening rond de regiovorming volledig. Laat ik één ding duidelijk zeggen: we hebben de ambitie om met deze hervorming grote stappen voorwaarts te zetten. Het is een interne Vlaamse staatshervorming waarbij transparantie en duidelijkheid over de vele structuren het streefdoel zijn en blijven.

De vrees voor het onbekende is natuurlijk te begrijpen, maar als we vooruitgang willen boeken, moeten we ook stappen durven te zetten. We kijken dan ook uit naar de volgende stappen die de minister en de Vlaamse Regering zullen ondernemen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank alle collega's voor de vragen. Ik denk dat dit een heel belangrijk thema voor Vlaanderen is. U weet dat ik zelf 20 jaar burgemeester ben. Ik ben altijd geconfronteerd geweest met die bestuurlijke verrommeling. Mijn stad zat in twintig samenwerkingsverbanden met telkens andere mensen die ons daarin vertegenwoordigden. Daardoor heb je een inefficiënt en weinig transparant bestuur. Dat aanpakken is geen eenvoudige oefening. Ik kan begrijpen dat zulke oefeningen vanop de oppositiebanken altijd eenvoudiger lijken dan ze in werkelijkheid zijn. Dat vraagt toch wel wat inspanningen. Als het eenvoudig was geweest, hadden we dat al 20 jaar geleden gedaan of misschien al 30 jaar geleden.

Wat we hier willen doen, is ervoor zorgen dat we een pak structuren afschaffen, in elkaar schuiven, op elkaar afstemmen, zorgen voor meer inspraak en dat lokale besturen sterker worden omdat ze beter kunnen samenwerken. Dat is de essentie van de oefening. We zijn er eindelijk in geslaagd om in vier provincies dat complexe afbakingsproces te realiseren. Het is juist dat sommige gemeenten economisch met de ene, cultureel met de andere en historisch met een derde gemeente samenwerken. Als we al die gemeenten zelf laten beslissen hoe de regelgeving er moet uitzien, dan blijft het een even grote poespas als vandaag. Uiteindelijk moet je heel goed luisteren naar de lokale besturen, maar er is ook de dimensie van Vlaanderen. De Vlaamse overheid heeft heel veel samenwerkingsstructuren opgezet vanuit haar bevoegdheden en het zijn vooral die structuren die we ook moeten aanpassen. Vaak is ze zelf de oorzaak van bestuurlijke verrommeling in de voorbije decennia. Ook de federale overheid heeft daarin een verantwoordelijkheid.

De komende maanden zullen we de structuren die we zelf hebben opgezet, herijken op die regio's. Dat gaat dan over huisvestingsmaatschappijen, de vervoersregio's, de culturele, economische en jeugdsamenwerkingsverbanden en

dergelijke meer. Het is een eindeloze reeks. Elke minister heeft zich daartoe geëngageerd en is daar nu volop mee bezig. Dat zal tijd vragen. We zullen dat niet van vandaag op morgen doen want dat heeft te maken met structuren, mensen, organisaties, afspraken, contracten en overeenkomsten die herbekeken moeten worden. Maar we zullen dat in de komende jaren doen. We zullen de regelgeving in deze legislatuur ook in een decreet opnemen. Er komt dus een decretale basis.

Hoe zullen we die regiowerking verder ondersteunen? Ik had de eer en het genoegen om bij de regio Midwest langs te gaan. Die regio bestaat uit 16 gemeenten, met onder meer Roeselare. Ze heeft daar een enorme oefening gedaan en ze is van 183 naar 39 naar samenwerkingsstructuren gegaan. Men heeft een pak mandaten, structuren en overheden afgeschaft. Men werkt samen met 9 clusters. De schepenen, de burgemeesters en de administraties werken samen waardoor die regio veel sterker wordt. Dat is een voorbeeld voor elders. Ik ga vrijdag naar de Westhoek en binnenkort naar de Kempen. Die oefening is overal bezig.

De dynamiek die alleen al door het debat over die regiovorming op gang is getrokken, is belangrijk. We zullen daar van elkaar kunnen leren. Een van de zaken die we bijvoorbeeld moeten doen, is het wegwerken van drempels om die regiovorming tot een succes te maken. Een concreet probleem dat ik in de regio Midwest heb gehoord, is dat sommige afspraken die de Vlaamse overheid met de lokale besturen maakt, van dien aard zijn dat je minder subsidies krijgt als je een structuur samen wilt schuiven. Nu worden de subsidies per structuur betaald. Als je bijvoorbeeld van drie eerstelijnszones een eerstelijnszone wilt maken, dan verlies je middelen. Dat is onlogisch. Rationaliseren kost geld aan lokale besturen. Dat moeten we omdraaien.

De regio Midwest heeft heel veel voorbeelden gegeven hoe we in het wettelijke kader kunnen ingrijpen om die regiowerking te versterken. Zo is het niet mogelijk om subsidies aan te vragen via de regio. Dat kan niet via een samenwerkingsverband, maar men moet dat via bepaalde andere structuren doen. Men moet structuren opzetten om subsidies te bekomen, terwijl dat beter via de regio zou gebeuren. We moeten dergelijke praktische zaken wegwerken om die bestuurskracht te versterken.

We zullen ook een laboratorium met doorbraaktrajecten oprichten. Bijvoorbeeld de regio Midwest zegt dat ze heel ver staat op ICT-vlak. Vlaanderen wil een digitale sprong vooruit maken en wil gemeenten zonder gemeentehuis. De regio wil daarop inzetten. Ze zou graag met de zestien gemeenten de handen in elkaar slaan om op die manier een voorsprong te realiseren. Zelfs een van de kleinste gemeenten die in die regio zit, zegt dat voor haar een goede regiowerking van levensbelang is. Dat is een verhaal van vallen en opstaan geweest, soms ook van menselijke verhoudingen, maar men heeft daar een traject afgelegd. Dat is niet uniek.

Wel, op heel veel plaatsen is die dynamiek nu bezig. Die dynamiek willen we structureel versterken, en dat zal leiden tot meer transparantie, minder structuren en meer efficiëntie. Dat gaat hand in hand met de fusies, waar ook, denk ik, overal achter de schermen heel wat debatten over bezig zijn. Ik denk dat dat een belangrijke oefening is, die we moeten verderzetten. Hoe we dat nog verder gaan doen? Natuurlijk door zelf het voorbeeld te geven, door te zorgen dat we ook in onze eigen werking heel hard op die regelgeving inzetten.

Wat Limburg betreft: Limburg is een heel specifieke situatie. Ik heb het daarstraks ook gezegd en ik ben daar zelf niet dogmatisch in: de Vlaamse Regering zal de komende weken de beslissing nemen. We gaan dat doen op het moment dat we

alle puzzelstukken grondig hebben besproken. Dat zal nog wat debat vragen, maar we gaan daardoor. Wat daar vooral belangrijk in is, is dat we het eens zijn over twee grotere zaken. Ten eerste, de structuren die op Limburgs niveau bestaan en werken, moeten kunnen blijven werken, wat ook onze beslissing is. En daar gaan er misschien nog bij komen. Dat Limburgs samenwerkingsverband moet kunnen blijven bestaan, zoals vandaag: slagkrachtig en efficiënt. Ten tweede, de samenwerkingsverbanden die daaronder zitten, die kleinschaliger zijn, die men niet wil optillen tot het Limburgs niveau, eerstelijnszones, politiezones – we willen in Limburg niet naar één politiezone –, moeten ook zo goed mogelijk op elkaar worden afgestemd. Dat zijn de twee basisdoelstellingen. Hoe we die twee basisdoelstellingen definitief inschuiven in onze referentieregio's, daar gaan we de komende dagen en weken over praten. We gaan daar onze tijd voor nemen, we hebben die tijd. Ik ben ervan overtuigd dat we daar met een goede oplossing gaan komen die maximaal gedragen kan worden door iedereen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik ben blij dat u toch nog één minuut van uw uitgebreide spreektijd heeft besteed aan de effectieve vraag over Limburg. Ik stel vast, als u beaamt dat u niet dogmatisch bent, dat wat u betreft, Limburg ook één regio kan blijven. Ik denk dat daar in Limburg tevredenheid over zal zijn. Ik hoop dat u daar ook in de Vlaamse Regering nu eindelijk een meerderheid voor vindt.

Ik moet toch vaststellen dat dat politieke getouwtrek en de machtsspelletjes van de voorbije weken doen vrezen dat ook de komende maanden en jaren dezelfde spelletjes ervoor zullen zorgen dat van uw theoretische plannen in de praktijk heel weinig terecht zal komen, dat er van echte vereenvoudiging, van knippen in structuren en politieke postjes en mandaten, eigenlijk heel weinig terecht zal komen.

Ik roep u dan op, ook als minister van Binnenlands Bestuur: houd rekening met de mening van de lokale besturen. En die is heel duidelijk: houd Limburg één regio. Beslis dus niet boven de hoofden van zowat alle betrokkenen. Houd ook rekening met de eigenheid van het Limburgse werkterrein, luister naar het massale verzet vanuit alle organisaties en sectoren. En neem dan uiteindelijk met de Vlaamse Regering de enige, mogelijke beslissing: maak van Limburg één regio.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitwisselingsprojecten met het buitenland in het hoger onderwijs tijdens de coronapandemie

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, vorige week raakte bekend dat een groep van 20 studenten uit India besmet is met de Indiase variant van het coronavirus. Zij maken deel uit van een groep van 43 studenten die een graduaatsopleiding komen volgen in Aalst en Leuven. Op 12 april kwamen zij aan in Vlaanderen en ze zijn onmiddellijk in quarantaine gegaan. In India en Frankrijk legden zij een negatieve PCR-test af, maar in Vlaanderen bleken deze studenten na een nieuwe test dus toch positief te zijn. Het is toch ook wel opvallend dat een aantal van hen al gevaccineerd werd, maar uiteindelijk toch ziektesymptomen vertoonde.

Dit roept natuurlijk een aantal vragen op. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat studenten uit een gebied waar de coronacijfers zo de pan uit swingen, toch naar

Vlaanderen konden afreizen, ondanks het reisverbod voor niet-essentiële reizen? Blijkbaar valt het grootste deel van de internationale studentenmobiliteit onder de noemer 'essentieel', wat ik toch bijzonder vreemd vind. De toestand in India is al een tijdje dramatisch. Er is daar een zevendaags gemiddelde van meer dan 320.000 besmettingen per dag en de piek lijkt daar nog lang niet bereikt te zijn.

Minister, ik begrijp dan ook niet dat er bij u geen enkele alarmbel is afgegaan. Waarom hebt u vanuit Onderwijs dergelijke uitwisselingsprojecten niet laten stopzetten? Of waarom hebt u bijvoorbeeld niet aan de Federale Regering gevraagd om de uitzondering voor deze internationale studenten te schrappen?

In tegenstelling tot u riep staatssecretaris voor Asiel en Migratie Sammy Mahdi vlak voor het Overlegcomité van vorige vrijdag op om de studentenmigratie tijdelijk stil te leggen.

Minister, hoe evalueert u de aanpak van de uitwisselingsprojecten met risico- en andere landen tijdens de coronapandemie?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet ongetwijfeld dat het in- en uitreizen niet mijn bevoegdheid is maar wel die van de federale minister van Buitenlandse Zaken.

Sinds februari 2021 zijn er een paar strikte regels voor internationale reizen van en naar België van kracht. Reizen voor studie en stage behoorden tot 19 april 2021 tot de categorie van de essentiële reizen. Het verbaast mij dat dit u verbaast. Ik vind reizen om te studeren een essentiële verplaatsing. Dat is niet omwille van vakantiedoelstellingen, dat is om te studeren. Ik vind dat essentieel en goed. Verplaatsingen in dat kader waren dan ook wettelijk toegestaan. Op voorwaarde natuurlijk dat werd voldaan aan de bijkomende verplichtingen inzake testing en quarantaine.

Sinds 19 april 2021 zijn de Belgische grenzen opnieuw open. De reisbeperkingen zijn aangepast. Ook de indeling in essentiële en niet-essentiële reizen is komen te vervallen. Maar reizen wordt nog steeds afgeraden. Bijkomend heeft men sinds de evolutie van de situatie in Brazilië, Zuid-Afrika en India, net vanwege het opduiken van die variant, nog een bijkomende maatregel genomen: met ingang van 26 april 2021 is er een verbod op alle passagiersverkeer afkomstig uit Brazilië, Zuid-Afrika en India. Dat is niet selectief. Men gaat niet zeggen: 'Ah, u komt voor vakantie. Dan mag u wel komen. U komt om te studeren, dan mag u niet komen.' Neen, ik heb gewoon bepleit dat er geen aparte behandeling zou zijn. Er is geen discriminatoire behandeling van studenten. Het is ofwel iedereen onderwerpen aan een reisverbod ofwel niet. We zeggen niet: 'We gaan die studenten eens treffen want zij zijn de bron van alle kwaad.' Quod non.

De mobiliteit van studenten zal ook de komende maanden in beperkte mate plaatsvinden, al was het maar om ervoor te zorgen dat eenieder goed thuis kan geraken, zowel diegenen die hier vertoeven als de Vlamingen in het buitenland. Ik moet vaststellen dat onze hogeronderwijsinstellingen daar behoedzaam mee omgaan, dat ze zich maximaal trachten te vergewissen van de lokale situatie. Ik denk dat zij hier op een verantwoordelijke manier mee omgaan. Wij blijven in nauw contact met elkaar. Ik stel vast dat zij de wettelijke procedures correct naleven.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. Er is sinds deze week inderdaad een inreisverbod vanuit India, Zuid-Afrika en Brazilië. De vraag is natuurlijk of dat voldoende is. De studentenmobiliteit vanuit

andere landen is nog steeds mogelijk. Dat blijft toch wel een risico voor de verspreiding van nieuwe virusvarianten. Het is van belang dat de overheid zich niet beperkt tot een tijdelijk inreisverbod vanuit die drie landen want het virus stopt nu eenmaal niet aan de grens van India, Brazilië of Zuid-Afrika. Ik heb, voor alle duidelijkheid, geen probleem met een beperkte studentenmobiliteit voor EU-burgers binnen Europa. Maar studenten die inreizen vanuit landen als India: dat moest al veel langer verboden geweest zijn. Een van die besmette studenten kwam niet rechtstreeks uit India maar van Malta. Wie weet hoeveel besmettingen met die nieuwe variant zich ondertussen al hebben voorgedaan door deze vorm van studentenmigratie?

Minister, hebt u zicht op het aantal studenten die vanuit andere rode gebieden buiten de EU ook nog naar Vlaanderen zijn gereisd? Werden daar dan ook besmettingen vastgesteld?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik kom vandaag tussen in naam van collega Tavernier, die deze materie behartigt.

In het kader van deze vraag is het vooral belangrijk dat we zien dat het nog altijd belangrijk is om voorzichtigheid na te streven in deze coronatijd.

De buitenlandse studenten, of de studenten tout court die naar het buitenland gaan om te studeren of stages te doen, dat is een gegeven waarbij we voorzichtigheid aan de dag moeten leggen. Maar dit geldt natuurlijk voor allerlei andere zaken binnen het onderwijs en binnen de gehele maatschappij.

Nu, iedereen wil graag terugkeren naar het normale. We kijken er allemaal naar uit om op een terras te kunnen gaan zitten. Dus we willen dat iedereen de nodige voorzichtigheid aan de dag legt. In het kader daarvan, en in de marge van deze vraag, zou ik graag even interpellieren op het feit dat u deze middag een overleg hebt gehad en heel goed nieuws hebt gebracht voor onze scholieren, die vanaf 10 mei voltijds naar het onderwijs kunnen.

De vraag is of er ook gesproken werd over studenten. Er is gezegd dat de eerstejaars twee halve dagen of een hele dag naar de campus kunnen teruggaan. Is dat zo, is dat streefdoel bereikt? Hebben zij ook enig perspectief?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): We kunnen eindelijk onze Vlaamse studenten opnieuw wat meer contactonderwijs aanbieden. We moeten kunnen blijven garanderen dat dat coronaproof is. Het virus laten binnensluipen via buitenlandse studenten kunnen we uiteraard niet tolereren. Het is enkel als we het virus buiten onze gebouwen houden, dat we sneller en vooral meer studenten in onze aula's zullen zien. Ik vind het alvast goed dat in een eerste stap, ook op vraag van staatssecretaris Mahdi, reizen uit India, Brazilië en Zuid-Afrika niet meer mogelijk zijn.

Minister, ik ben persoonlijk wel van mening dat de uitwisselingsprogramma's blijvend onder de loep moeten worden genomen. We kunnen daar niet omheen. Ik ben wel van mening dat we studentenimmigratie moeten kunnen beperken als het tijdelijk is, en echt virologisch noodzakelijk is om onze eigen studenten in de aula's te krijgen. Mijn vraag is dan ook: monitort u die monitoringsprogramma's en de risico's ervan voor onze volksgezondheid, en voor alle Vlaamse studenten in onze universiteiten en hogescholen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Uitwisselingsprojecten in het onderwijs zijn vaak een van de mooiste zaken die je meemaakt als je verder studeert: de buitenlandse reizen of studietrips naar waar dan ook. Dat is natuurlijk heel interessant. Maar afgelopen jaar was dat niet mogelijk; we begrijpen dat allemaal. Ik ben ervan overtuigd dat ook de hogescholen en universiteiten inspanningen hebben gedaan om, waar het misschien toch mogelijk was, het ook mogelijk te maken. Al was het heel beperkt, wat we absoluut begrijpen.

Hier in de plenaire vergadering valt heel vaak de vraag naar perspectief. Ik denk dat u dat woord intussen ook wel wat beu bent gehoord, minister. Maar ik zou u toch willen vragen welk perspectief u kunt geven voor uitwisselingsprojecten voor volgend academiejaar. Het virus zal allicht niet weg zijn. Zijn er protocollen of wordt er nagedacht over hoe dat kan gebeuren of niet? Als we er pas aan beginnen na de vakantie is het allicht te laat. Ik begrijp ook wel dat u daar vandaag niet ja of neen kunt op antwoorden, maar misschien kunt u wel zeggen hoe u op dat vlak te werk wilt gaan, met de hogescholen en de universiteiten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik begrijp niet waarom in sommige tussenkomsten de studenten zo geïsoleerd worden. Ik denk niet dat een student risicovoller is dan een doordeweekse toerist. Ik vind studentenmigratie op dat vlak eigenlijk ook wel belangrijk. Ik denk dat u nogal onderschat wat het belang is van studentenmobiliteit voor ons hoger onderwijs, voor onze universiteiten en hogescholen. Dat is niet alleen zo voor de studenten in kwestie, maar ook voor onze Vlaamse studenten en voor de instellingen op zich. En net daarom leggen zij zoveel verantwoordelijkheid aan de dag en monitoren zij ook op permanente basis de plaats van vertrek, al sinds het begin van de pandemie. Ze doen dat altijd. Ik heb er vertrouwen in dat ze ook de wettelijke procedures die hen worden voorgeschreven, in hoofdzaak door de federale overheid, nauwgezet naleven en effectief toepassen. Ik stel ook vast dat u de specifieke casuïstiek aanhaalt, waarbij bepaalde testen niet hebben gewerkt. Maar men heeft wel correct de procedures gevolgd. En dat zal men blijven doen.

En tot slot, wat de perspectieven voor het hoger onderwijs betreft: ik kijk in eerste instantie naar de periode die ons rest. Het is zeer goed dat we vandaag een doorbraak hebben kunnen realiseren met betrekking tot de tweede en derde graad secundair onderwijs. Ik wil bijkomend ook graag nog iets van mogelijkheden bieden voor de studenten.

We hebben het mogelijk gemaakt dat ze, zeg maar, recht hebben op één volle dag contactonderwijs, of twee halve dagen, en dat de campuscapaciteit tot een theoretisch maximum van 20 procent mag worden benut. Maar ik zou toch graag nog wat meer mogelijk maken, bijvoorbeeld dat we voor de examens toch nog wat momenten zouden kunnen hebben waarop studenten echt in fysiek contact kunnen komen met de professoren. Zo zouden ze, vlak voor de examens, bepaalde vragen kunnen stellen, verduidelijkingen vragen, tijdens een soort van 'boostsessies'. Dat we dat nog zouden kunnen realiseren, lijkt me een van de mogelijke pistes. Maar goed, dat is voorwerp van verder overleg. Maar ik hoop wel dat we ook daar meer perspectief kunnen bieden. Als er zoveel meer mogelijk gemaakt wordt in de samenleving, dan denk ik dat er ook iets meer mogelijk moet worden gemaakt voor de studenten.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik blijf erbij: deze studenten uit India hadden hier eigenlijk nu nooit mogen geweest zijn. Ik vind het ook een klap in het gezicht van onze Vlaamse studenten, die dit academiejaar nauwelijks al een leslokaal van binnen gezien

hebben. Deze Indische studenten zijn door de mazen van het testnet geglipt, en dat terwijl onze bevolking al een jaar draconische maatregelen krijgt opgelegd. Door toestanden zoals deze dreigt alles misschien nog langer te gaan duren, omdat studenten uit landen met een hoog risico, zoals India, hier toegelaten werden en misschien wel een nieuwe superbesmettelijke variant van het coronavirus in ons land hebben binnengebracht. Dat risico had vermeden kunnen worden door studentenmigratie van buiten de Europese Unie vroeger te verbieden. Ik vind het dan ook bijzonder jammer, minister, dat u daar zelf geen initiatieven rond hebt genomen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Vlaamse nieuwe stralingsnorm en de uitrol van 5G

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpassing van de stralingsnormering voor zendantennes in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): We moeten het hebben over 5G, minister. We hebben het er een paar keer over gehad. U weet – en iedereen in deze zaal weet dat – hoe belangrijk 5G is, niet enkel en alleen maar om sneller video's te kijken, sneller Netflix, sneller vlaamsparlement.tv, maar ook voor allerlei toepassingen die we vandaag nog niet eens kunnen bedenken. Op medische vlak, op het vlak van mobiliteit, op economisch vlak, voor het transport, voor onze havens: de mogelijkheden zijn eindeloos.

We moeten daar in ons land natuurlijk ook werk van maken. U weet net zoals ik dat we daar bij ons wel een achterstand oplopen. Als we kijken naar de veiligen bijvoorbeeld: die zijn nog altijd niet begonnen, in andere landen zijn ze al afgerond. Maar ook op het gebied van stralingsnormen hadden we een probleem. In Brussel en Wallonië is dat probleem nog veel groter, maar ook in Vlaanderen – dat had ik ook al eens gevraagd – moeten we toch kijken naar een aanpassing. Amper drie weken nadat ik dat gevraagd heb, kwam u vorige week met een oplossing en hebt u de stralingsnormen aangepast, en zouden die nu 5G-proof moeten zijn, klaar om 5G-netwerken op grote schaal in Vlaanderen uit te rollen. Dat is natuurlijk een zeer goede zaak, en ik feliciteer u met uw snel werk. We zijn daar als eerste geweest van het land mee klaar, en ik denk dat we daar echt wel nood aan hebben.

Nu, ik heb daar wel een kleine bezorgdheid over, want ik heb gezien dat u die norm gelegd hebt op 20,6 volt per meter. Dat was al zo voordien, dus dat blijft behouden. Daarnaast hebt u een soort van nieuw systeem ingevoerd waarbij de bijkomende normen per zendantenne worden vervangen door een soort van gemeenschappelijke norm per operator. Alle antennes van dezelfde operator mogen dan maximaal 20 procent van de cumulatieve blootstellingsnorm halen. Dat is een heel ingewikkelde uitleg, gewoon om te zeggen dat het een beetje een hybride systeem is. Mijn zorg is of dat genoeg zal zijn om 5G wel degelijk te kunnen handhaven. En dat is mijn enige vraag vandaag. Er zijn mensen die beweren dat we de internationale norm moeten volgen, en die ligt toch nog iets hoger. Die gebruiken ze in andere landen ook. Waarom kiezen we voor dit systeem en niet voor de internationaal gangbare norm?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, de Vlaamse Regering heeft vrijdag beslist om de bestaande stralingsnorm aan te passen om de uitrol van 5G mogelijk te

maken, en dat is goed nieuws. Het is ook onze bevoegdheid. We hebben dus ook duidelijk de ambitie om de digitale koploper te worden, en daarvoor is een robuust en betrouwbaar netwerk nodig, zoals met 5G het geval kan zijn.

Dat zal ook een substantiële verbetering bieden ten opzichte van de vorige mobiele netwerken, want in 1990 spraken we nog van 2G – zijnde kunnen bellen en sms'en. Nu spreken we al over 5G. Dat zal een impact hebben op mobiliteit, vrije tijd en gezondheidszorg, zoals collega Vande Reyde al aanhaalde.

Ik denk dat het ook goed is dat de telecomoperatoren met deze nieuwe norm nu een zekere investeringszekerheid hebben en dat er ook een flexibiliteit werd ingebouwd.

Er werd ook rekening gehouden met de levende bezorgdheden inzake gezondheid. Er verandert namelijk eigenlijk niets aan de bestaande cumulatieve blootstellingsnorm van 20,6 voltmeter bij 900 megahertz, die uiteindelijk qua vermogen nog altijd vier keer lager ligt dan wat de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) toelaat als 'veilig'. De aanpassing die u doorvoert, op het vlak van het hybride, zit in het feit dat u de bijkomende blootstellingsnorm per antenne zult vervangen door een norm per telecomoperator, waardoor zij dus de nodige flexibiliteit hebben om die antenne in te delen en te optimaliseren, om zelf te beslissen welke G-capaciteit ze willen voorzien per antenne.

Rond dit besluit – en dat vind ik goed – zult u nog een publieke consultatie organiseren. U zult ook het advies vragen van verschillende actoren, zoals de Minaraad en de SERV. Dat vind ik goed, want zo kunt u een groot draagvlak creëren. Uiteraard willen we dan wel graag het volgende weten. We weten dat er veel bezorgdheden leven rond de impact van stralingen. Hoe kunt u deze technologie en gezondheid uiteindelijk combineren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, de uitrol van 5G is heel belangrijk. Die is cruciaal. Jullie hebben daar inderdaad een aantal weken geleden al vragen over gesteld in de commissie. Ik denk aan de economische sector, de medische sector maar ook aan de mobiliteitssector, bijvoorbeeld op het vlak van zelfrijdende trams. Dat is natuurlijk voor de verdere toekomst. Ook in de medische sector moet bijvoorbeeld het opereren op afstand mogelijk zijn. Wij moeten ons daar dus op voorbereiden. Er zijn ook allerlei nieuwe innovatieve toepassingen.

Daarom zijn we ook heel snel op gang gekomen om te bekijken wat we moeten veranderen aan die stralingsnormen. Dat vind ik namelijk ook wel belangrijk. Heel veel parlementsleden hebben in de commissie gevraagd om dit op een veilige manier te laten gebeuren. Want er is ook een bepaalde ongerustheid. Ik vind dat we die ongerustheid zeker niet hoeven op te kloppen, maar dat we net antwoorden moeten geven: we kunnen wel degelijk gaan voor die 5G en voor die snelle uitrol met heel veel andere bijkomende meerwaarden en toepassingen voor onze samenleving, maar dat kan op een veilige manier. Uw bezorgdheid hierover is dus wat onterecht.

We hebben een studie uitbesteed aan imec, dat toch heel wat ervaring heeft in dezen, om dit op een goede manier mogelijk te maken, om beide zaken te combineren. Uit die studie bleek dan dat die uitrol mogelijk was mits een aantal aanpassingen. We behouden natuurlijk de cumulatieve blootstellingsnorm, het maximale van 20,6 volt, maar we stappen wel af van die bijkomende norm per zendantenne. We willen nu evolueren naar een norm per operator, die meer flexibiliteit biedt. De operatoren kunnen hun vermogen dan ook verdelen.

We zijn ook in gesprek gegaan met Agoria en met de operatoren, die ook vragende partij waren voor deze oplossing. De normen worden nu voorgelegd aan de adviesraden. Ik denk dat het ook heel belangrijk is om voor de zomer een definitieve beslissing te kunnen nemen.

Ik heb deze week ook nog een heel goed en aangenaam gesprek gehad met mijn federale collega, Petra De Sutter, die ook tevreden was omdat we hieraan verder werken. Dat is goed en dat is belangrijk.

Collega Vande Reyde, ik begrijp uw bezorgdheid. Maar ik vind ook dat we er niet onnodig nog wat bezorgdheden hoeven bij te creëren. Als imec zeg dat dit volstaat, dat dit goed is en voorstelt om dit op deze manier te doen, laten we dat dan ook zo doen. Mocht er in de toekomst nog nood zijn aan bijkomende bijsturingen, dan zullen we dat zeker doen.

Op dit moment is deze oplossing voldoende. 2020 is de richtlijn die collega Petra De Sutter heeft gegeven voor de licenties. En dan is Vlaanderen klaar om ervoor te gaan. Wij discussiëren hier nu over 5G, maar in Duitsland is men al bezig over 6G. Belangrijk is nu ook dat er een goede informatiecampagne komt, want men hoort hier natuurlijk ook heel wat kwakkels over. Die bezorgdheid moeten we wegnemen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, wanneer het over bezorgdheden over 5G gaat, dan gaat het meestal over complotverhalen dat 5G in het mondkmasker of, in uw geval, in uw oorbel zou zitten. Ik heb de omgekeerde bezorgdheid dat de stralingsnormen die vandaag in de steigers staan in Vlaanderen, misschien onvoldoende zullen zijn om 5G op een doeltreffende en grootschalige manier uit te rollen. Voor alle duidelijkheid: ik spreek me daar nog niet 100 procent over uit. Ik ben maar een simpele econoom en kan dus niet alles weten, maar ik zal u mijn bezorgdheid verklaren.

Mijn bezorgdheid komt voort uit het feit dat verschillende experts zeggen dat de ICNIRP-norm – de ICNIRP is de internationale instantie die deze dingen onderzoekt – viermaal hoger ligt. Mijn bezorgdheid komt ook voort uit het feit dat in andere landen – en u verwijst naar Duitsland – de internationale norm wordt gehanteerd. Hetzelfde geldt voor de UK, voor Frankrijk, voor Nederland. In landen als Japan en Amerika ligt die norm zelfs nog vele keren hoger. Ik denk dat het echt wel nodig is dat u dat in het verdere traject onderzoekt. We moeten nagaan of die norm op termijn nog soepeler moet worden gemaakt. Experts zeggen dat, wanneer er objecten in de weg staan zoals een kerk of een huis, die norm snel verzadigd is. Ik wil u vragen rekening te houden met deze bezorgdheid, die bij vele mensen leeft.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Onze fractie is verheugd met deze aanpassingen. We lezen ook in de media – maar ik weet niet of dat klopt – dat Wallonië waarschijnlijk hetzelfde concept als Vlaanderen zou volgen, met name het hybride systeem. Zij zouden dan ook mee zijn.

Ik zie nog twee bezorgdheden voor de verdere uitrol. De eerste is de situatie in Brussel. Die is zorgwekkend. Daar wordt immers allerlei foutieve informatie verspreid, zowel door actiegroepen als door politieke partijen. De focus ligt daar vooral op de mogelijke maar onbewezen schadelijke gevolgen. Dat zorgt voor heel wat verwarring en ongerustheid en ondermijnt het draagvlak in Brussel. Vlaanderen laat Brussel niet los, maar Brussel is momenteel een digitale muur aan het opbouwen en dreigt te worden afgesloten van de digitale wereld. Een

tweede bezorgdheid is dat er nog geen frequentieveiling is vastgelegd op het federale niveau.

Minister, hoe zult u enerzijds die desinformatie aanpakken en anderzijds het federale niveau aanporren om zo snel mogelijk over te gaan tot die frequentie-veiling?

De voorzitter: De heer de Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, de puzzelstukjes vallen in elkaar. De normen voor Vlaanderen worden aangepast. Uit de signalen die ik krijg van het federale niveau, blijkt dat men effectief voorbereidingen treft om die veiling te organiseren. Er zijn dus effectief vooruitzichten.

Ik ondersteun u in uw analyse dat er nog heel wat informatie nodig is over onder andere straling. Ik ben ook tevreden vast te stellen dat rekening wordt gehouden met die studie van imec. Als ik me niet vergis, was de oorspronkelijke deadline voor die studie pas voor november van dit jaar voorzien. Ik ben dan ook blij met de snelheid die daar ondanks corona is gemaakt.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Wanneer kunnen wij als onderzoeker, als consument, als ondernemer, als lokaal bestuur aan de slag met die technologie? Wat zijn uw verwachtingen daarover?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik stel vast dat iedereen tevreden is dat we voorbereid zijn, dat die stralingsnormen in orde zijn. De studie is uitgevoerd door imec, toch wel een zeer gerenommeerde instelling, waar we op mogen vertrouwen.

Als zij zeggen: 'Je kunt het op deze manier oplossen, door slim om te gaan met die bijkomende normen', dan denk ik dat het goed is dat we het op deze manier doen. Wat we uiteraard nog gaan doen, is alles goed monitoren, collega. Ik denk dat dat voor zich spreekt: goed monitoren, goed kijken, want de technologie zal natuurlijk niet stilstaan de komende jaren. In die zin zullen we ons voorbereiden. Als we verdere stappen moeten nemen, dan zullen we dat doen en zal ik niet treuzelen.

Het is nu natuurlijk aan de federale collega, maar zij is daarmee bezig. Ik heb een heel goed overleg gehad met haar. Zodra die licenties in orde zijn – begin 2022 heb ik begrepen uit dat overleg –, verwacht ik dat we het dan kunnen uitrollen. Uiteraard is Vlaanderen bevoegd voor vergunningen van zendmasten. Dat zal ook op een goede manier verlopen, zodat eenieder – lokale besturen, de medische sector, de economie, de mobiliteit – daarvan kan genieten.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik wil het kort hebben over die frequentie-veilingen, want daar wilde ik ook mee eindigen. U bent daar niet verantwoordelijk voor, dat klopt, maar het is ook niet zo dat de vertraging volledig door het federale niveau komt. Eigenlijk is het de realiteit dat de federale overheid de KB's klaar had en die wilde implementeren, maar dat er vanuit de deelstaten een aantal vertragsmechanismen zijn doorgevoerd, onder andere door Vlaanderen, want daar is gevraagd naar extra studies en adviezen van de Raad van State. Er waren ook bezorgdheden over de eventuele aanwezigheid van een extra mobiele speler. Ik denk dus dat we ook vanuit Vlaanderen moeten denken: waren die extra studies wel nodig, als we eigenlijk al jaren achterlopen ten opzichte van andere landen? Die frequentie, dat is een samenwerking tussen alle lidstaten. Wie Vlaanderen lief heeft, is soms ook wel streng voor Vlaanderen.

De nieuwe adviezen komen er eind juni. Als die er zijn, dan moeten we beginnen met de frequentieveilingen. Zo niet, dan worden we echt wel het Bokrijk van Europa – met alle respect voor Bokrijk, maar qua 5G-verbinding is dat geen toonbeeld.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega's, corona heeft nog maar eens aangetoond dat de wereld gedigitaliseerd is, en dan zijn investeringen zoals die in 5G uiteraard zeer belangrijk. Wat voor mij het belangrijkste is, is onze bevoegdheid. Wij gaan over de stralingsnormen, de veilingen liggen op het federale niveau. Als het gaat over de stralingsnormen, dan zijn wij als eerste regio ingestapt in een systeem met een aangepaste stralingsnorm – cumulatief, hybride en per operator –, wat ons ook het voordeel zal geven dat we weer een voorsprong krijgen. Ik hoop dan dat ook de andere regio's eindelijk het licht zullen zien en zich volledig zullen scharen achter deze technologie, die dus innovatie geeft en voordelen biedt voor burgers en ondernemingen.

Wij hebben onze verantwoordelijkheid genomen, wij hebben onze bevoegdheid waargenomen. De veiling zelf is een federale problematiek.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van de verwoestende brand op het Groot Schietveld in Brecht

ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de brand op het militair domein en natuurdomein het Groot en Klein Schietveld in Brecht

ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de natuurschade na de brand op het Groot Schietveld in Brecht

De voorzitter: Ik heb met collega Tobback afgesproken dat hij een klein beetje extra tijd krijgt, als hij begint over een konijn.

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik kan u niets weigeren, voorzitter, dus ik ga dat meteen doen, maar ik ga erbij zeggen dat het toch ook een beetje een ontmoedigend gevoel geeft, als je moet vaststellen dat je als politicus meer dan 20 jaar later op precies dezelfde plaats precies dezelfde vraag moet stellen over precies hetzelfde probleem. Voor diegenen die de referentie naar het konijn niet begrijpen: in 1997 stelde ik hier een vraag aan toenmalig minister van Leefmilieu, Theo Kelchtermans, naar aanleiding van het afbranden van 400 hectare natuurgebied in Limburg na schietoefeningen met F16's. Die brand werd door het leger toegewezen aan een brandend konijn dat was beginnen rond te lopen. Nu, je kon daar nog enig respect voor hebben, want het is niet zo simpel om vanuit een F16 een konijn te raken. *(Gelach)*

Toen konden ze dat nog. Tegenwoordig zijn ze niet meer in staat om een brandweerwagen in gang te houden. *(Gelach)*

Maar dat terzijde. Alle ernst nu.

Toenmalig minister Kelchtermans antwoordde op mijn vraag onder andere dat het militair commando hem had bezworen en beloofd dat er in situaties van droogte geen schietoefeningen meer zouden plaatsvinden.

Laten we even kijken naar wat er vorige week is gebeurd. We zeggen al een hele tijd dat de situatie gevaarlijk is, dat het droog is, dat er een risico is. Desondanks heeft men op een totaal onverantwoordelijke manier, ondanks het overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) dat er daarover zou zijn geweest, dat regelmatig gebeurt en op sommige vlakken productief is – denk aan de wolf –, iets dergelijks in die omstandigheden laten doorgaan. Men heeft die belofte van meer dan twintig jaar geleden blijkbaar totaal aan de kant geschoven, men is die totaal vergeten. Het gevolg daarvan is: 750 hectare verwoest natuurgebied en vierhonderd mensen die uit hun woning moesten worden ontruimd. Echt om te lachen is dat op de duur niet meer, zeker niet voor de betrokkenen.

Minister, er zijn hier heel wat vragen bij te stellen, en we zullen die ongetwijfeld ook behandelen. Maar ik heb een heel concrete vraag voor u. Er zijn afspraken met het ANB, er wordt samengewerkt. Is het niet hoog tijd dat er bindende afspraken worden gemaakt over wat men doet in gevallen van droogte, van brandgevaar, van gevaar voor omwonenden en burens? Is het niet hoog tijd dat men probeert ook met het leger, dat die gebieden tenslotte alleen maar van de samenleving ter beschikking krijgt om het uitoefenen van zijn taak als een goede buur te kunnen doen, bindende afspraken te maken en dat men zich niet opnieuw met een kluitje in het riet laat sturen van loze beloften? Wanneer er brandgevaar is en men zelfs niet mag gaan wandelen in de hei, laat dan in godsnaam toch geen schietoefeningen met brandgevaar toe, en al helemaal niet als men de brandweerauto zelfs niet gestart krijgt.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, 23 april is inderdaad een gitzwarte dag voor de natuur in Vlaanderen, even gitzwart als de verschroeide aarde die achterblijft wanneer de verwoestende brand over meer dan 500 hectare bijzonder kwetsbaar heidegebied, Natura 2000-gebied, is uitgeraasd.

Gelukkig, collega's, gelukkig bleef het menselijk leed beperkt. En al wil ik toch de traumatische ervaring van meer dan vierhonderd mensen die hebben en houden moesten verlaten in de onzekerheid of ze ooit nog zouden kunnen terugkeren en in welke omstandigheden ze hun goed dan zouden aantreffen, niet onderschatten, toch blijkt dat vooral het natuurleed hier onpeilbaar groot is. Als we weten dat het broedseizoen bezig was, dat de locatie in kwestie de grootste Vlaamse adderpopulatie bevat en dat het gebied al bijzonder kwetsbaar is voor de verhoogde stikstofdepositie in Vlaanderen, dan kunnen we ons toch ongeveer een beeld vormen van de bijzonder grote schade die hier werd aangericht door iets dat toch wel kan worden bestempeld als een gebrek aan gezond verstand.

En of het dan een gebrek is aan middelen, het juist inzetten van middelen, het juist toewijzen van personeel, is eigenlijk een discussie voor de overkant van de straat. Maar we moeten hier toch vaststellen dat Defensie op zijn minst de schijn wekt van bijzonder nalatig te zijn geweest. Dan stelt zich onvermijdelijk de vraag naar, enerzijds, verantwoordelijkheid, maar tegelijk ook naar aansprakelijkheid.

Minister, het is allemaal nog heel snel na de gebeurtenissen. Maar kunt u ons in deze fase toch al iets meer informatie geven over die verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid? Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, de brand op het Groot Schietveld in Brecht heeft inderdaad een immense impact gehad op de omgeving en zinderde zelfs na over de grenzen van de provincie heen. De brand heeft inderdaad een bijzonder grote impact gehad op bovendien veelal Europees beschermde natuur in dit gebied.

Een grondige analyse van het hele gebeuren zal hopelijk inspiratie bieden om maatregelen te kunnen treffen om dit in de toekomst zeker te vermijden. Ik denk daarbij aan maatregelen in de preventieve zin, hoe daarmee rekening moet worden gehouden bij schietoefeningen. Maar ik denk eveneens aan maatregelen rond de wijze van verspreiding in zo'n gebied, want misschien zijn aangepaste beheersmaatregelen interessant om die verspreiding wat meer tegen te gaan. Daarnaast lijkt de rol van de brandweer mij cruciaal bij de bestrijding van de brand. De manschappen van de brandweer hebben, in samenwerking met hun Nederlandse collega's, ongelooflijk hun best gedaan. Chapeau daarvoor.

Minister, ik begrijp dat de precieze natuurschade momenteel wordt opgemeten. Ik veronderstel dat u nog niet volledig kunt scherpstellen of en op welke wijze die schade volledig zal kunnen worden hersteld.

Maar tegelijkertijd stelt zich wel de vraag hoe de geleden schade in rekening kan worden gebracht met het oog op de te bereiken natuurdoelen die zijn vastgelegd. Hoe gaat u die schade in rekening brengen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, iedereen die de beelden heeft gezien, zal ze niet snel vergeten. De brand van afgelopen weekend heeft volgens wat we weten van onze mensen op het terrein, ongeveer 570 hectare natuur vernietigd. Dat is ongeveer 50 procent van de droge heide. Dat is dus echt wel immens. Ik heb het voorbije weekend continu contact gehad met de mensen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), maar ook met de gouverneur en de burgemeester. Alle veiligheidsdiensten, brandweer, mensen op het terrein, mensen van het ANB hebben in heel moeilijke omstandigheden heel hard gewerkt om de brand te blussen.

Uiteraard ga ik niet vooruitlopen op het onderzoek dat wordt gevoerd door de gerechtsdeskundigen en het parket. Die moeten hun job op een onafhankelijke manier kunnen doen.

Een heel groot stuk van het natuurgebied zit in het militair domein. We hebben allerlei verklaringen gelezen van de verantwoordelijken over materiaal, over de bluswagens. Het zijn verhalen waarbij je je soms afvraagt: is dit Vlaanderen?

Ik heb ook gelezen dat de minister zich heeft verontschuldigd. Dat is een belangrijk feit in deze zaak. Ik wil benadrukken dat de mensen van Defensie op de meeste vlakken echt heel mooi werk leveren, dat er een heel mooie samenwerking is tussen die mensen en de natuur.

Ik heb contact opgenomen met de bevoegde federale minister van Defensie en haar gevraagd om de volledige medewerking te geven aan het onderzoek naar wat de brand exact heeft veroorzaakt. Dat zal geen konijn zijn, collega Tobback. Er zijn twee brandprotocollen afgesloten in het verleden tussen Defensie en het ANB. Dat moeten we goed bekijken want wat we hebben meegemaakt, is niet voor herhaling vatbaar. Dat is ook onze vraag. Binnenkort gaan we samen aan tafel zitten om na te gaan wanneer die oefeningen moeten plaatsvinden en in welke omstandigheden. Daarvan is een update nodig en die afspraken moeten strikt worden opgevolgd.

Het protocol dat met Defensie is afgesproken over natuurherstel zullen we ook bekijken. Laat me heel duidelijk zijn, het gaat over 570 hectare en 50 procent van de droge heide, en dat zal niet snel worden hersteld. Helaas moet ik dat toegeven. We zitten in het broedseizoen. Helaas zeggen specialisten me dat een aantal zeldzame vogelsoorten permanent uitgeroeid zullen zijn.

Uiteraard zal er worden ingezet op herstel van de heidevegetatie en dat zal een oefening van lange adem zijn. Daarover zeggen de experts dat die gebieden te kampen hebben met te veel stikstofneerslag. Dat zal dus niet vanzelfsprekend zijn. Ik heb aan het ANB en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) gevraagd om alles nu goed in kaart te brengen om dat onderzoek te starten. Dat hebben ze nog maar pas kunnen doen omdat er een gerechtelijk onderzoek was. De terreinen zijn dus maar pas vrijgegeven. Onze medewerkers van het ANB en het INBO zullen samen alles in kaart brengen en de impact meten.

Dan zullen we met Defensie samenzitten voor het natuurherstel, vanaf het moment dat we goed weten hoe we daarmee aan de slag gaan. Collega Tobback, er zijn destijds protocollen afgesloten. Dit moeten we koste wat het kost vermijden.

Vlaanderen is al heel klein. We hebben al niet te veel natuur. We moeten heel veel natuur en bossen bij maken. Zulke zaken mogen niet meer gebeuren. Daarom denk ik dat we de protocollen rond oefeningen enzovoort heel nauwkeurig moeten bekijken. Ik heb ook van de burgemeester, met wie ik de laatste dagen geregeld contact heb gehad, vernomen dat zij aandringen op het natuurherstel. Ik versta dat ook. Heel dat gebied, niet alleen in Brecht, is een deel van hun gemeenschap. De burgemeester dringt daar dus op aan. Ze willen ook mee samenwerken voor dat natuurherstel, hoe moeizaam dat ook zal zijn. Maar we gaan dat doen. Als we eenmaal weten hoe en wat, gaan we dat moeten herstellen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik heb bij momenten toch het gevoel dat we heel vaak dweilen met de kraan open, als je incidenten als dit ziet, als je kijkt naar beloftes van twintig jaar geleden, en dan hoort dat er brandprotocollen zijn. Met een echt werkend brandprotocol zou iets als dit nooit gebeurd kunnen zijn, want dan was er ofwel op dat moment niet geoefend, ofwel was er met een veilige en verstandige omkadering geoefend. Ik heb voor alle duidelijkheid alle respect voor het feit dat het leger moet oefenen en dat dit soort oefeningen noodzakelijk zijn, maar gezond verstand is daarbij inderdaad wel nodig, als men niet wil dweilen met de kraan open.

U maakt mij ook nog extra ongerust, als ik hoor dat dit gebied ook op het vlak van stikstofdepositie kwetsbaar is, want dan dreigt ook dat natuurherstel voor een stuk dweilen met de kraan open te worden. Want het heeft natuurlijk geen zin om al die inspanningen en al die kosten te doen, als je weet dat het verder bedreigd wordt door een probleem dat we niet opgelost krijgen. U nodigt mij nu dus eigenlijk een beetje uit om de vraag te stellen hoe het nu zit. Ik lees vandaag ook in de krant dat het binnen de Vlaamse Regering nog altijd niet rond is inzake de stikstofdepositie en dat er nog altijd geen duidelijke afspraken zijn. Dus ook daar weer: dweil niet met de kraan open, minister, maar geef echte oplossingen, want anders blijven we voor eeuwig en altijd maar aanmodderen. En dat kan toch echt niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik wil me graag aansluiten bij de woorden van respect die de minister heeft uitgesproken voor iedereen die zich heeft ingezet om de schade te beperken en om erger te voorkomen. Ik denk dat dat absoluut op zijn plaats is. Ik ben het ook eens met de minister – en ik denk dat ook collega Tobback daarnaar verwezen heeft – dat er ook mooie vormen van samenwerking met Defensie zijn. Onder andere het project waarbij de wolf effectief wordt beschermd, is een mooi voorbeeld. Daarom voelt dit des te pijnlijker aan.

Een vraag die misschien niet zo gemakkelijk te beantwoorden is, maar die ik toch bijkomend wil stellen, is: iemand gaat hier natuurlijk een factuur moeten betalen,

en die factuur gaat gigantisch groot zijn. Ik denk dat die onder meer betrekking heeft op het inzetten van materieel en op 180 brandweermannen op één ogenblik tegelijkertijd aan het werk. Er is de inzet van blushelikopters, met, naar ik mij heb laten vertellen, een kostprijs van 10.000 euro per uur in de lucht. Er is de kost voor natuurherstel, materieel, beheerswerken en zo verder. Ik denk dat het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en het agentschap voor Natuur en Bos (ANB), op het ogenblik dat zij de natuurschade-impact in kaart brengen, ook de economische kostprijs van dit hele avontuur in kaart zullen moeten brengen, zodat we dan ook kunnen zien wie die factuur zal oprapen. Want dat kan niet de lokale overheid zijn, voor alle duidelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp heel duidelijk dat er inderdaad protocollen zijn en dat die ook tegen het licht zullen worden gehouden, met de analyse van wat er precies op het terrein is gebeurd. Ik denk dat dat een goede zaak is, om te kijken hoe dit in de toekomst moet en kan worden vermeden.

Ik had naar drie elementen verwezen, ook naar eventuele beheers- of inrichtingsmaatregelen. Als je een afspraak kunt maken rond bepaalde schiet-oefeningen en als je op bepaalde plaatsen zandwegen of dergelijke meer als buffer of als 'breakmoment' kunt inbouwen als er zich een brand zou voordoen, zou dat ook interessant zijn. Neemt u die suggestie ook mee? Is dat ook een onderdeel van de analyse?

Ik heb u heel expliciet gevraagd naar hoe u de impact in rekening zult brengen. Ik ben ook benieuwd naar hoe u de monitoring gaat doen en hoe u de schade in beeld brengt. U geeft aan dat er mogelijk ook schade zal zijn die niet hersteld kan worden, die permanent zal zijn, en dat heeft natuurlijk ook een belangrijke impact op de doelstellingen. Daar zou ik graag wat meer duidelijkheid over hebben.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, minister, dit is echt een ongelooflijke zaak. Meer dan duizend voetbalvelden natuur zijn opgegaan in rook, omdat het leger het blijkbaar nodig vond om in een kurkdroog natuurgebied soldaatje te gaan spelen. Ik vraag me af hoe het eraan toegaat op zo'n brainstorming. Is dat: 'Komaan gasten, we gaan schietoefeningen doen. Is de brandwagen in orde? Nee. Zijn er blushelikopters? Nee. Is er eigenlijk iemand die iets weet van blussen? Nee. Kom, we gaan dat gewoon doen.'? Het resultaat: 750 hectare natuur verdwenen.

Hoe reageert de gouverneur van Antwerpen daarop? Met een algemeen verbod op open vuur in de hele provincie. Ik heb dat besluit hier bij me, ik snap er niks van. Als ik morgen op mijn terras betrapt wordt op barbecueën of bij mijn ouders rond de vuurkorf zitten, vlieg ik in de gevangenis. Het staat hierin: acht tot veertien dagen gevangenisstraf voor open vuur aansteken, ook bij mij in Borgerhout, ver weg van alle natuur. Dat is niet serieus. En vooral: wat staat hier niet in? Een verbod op schietoefeningen. Dat is men vergeten. Je mag de barbecue niet meer aansteken, maar je mag nog altijd schietoefeningen houden.

Minister, kunt u er alstublieft mee voor zorgen dat we redelijke en gerichte maatregelen hebben om die branden te voorkomen? Dat moeten we absoluut doen, zodat we dit soort disproportionele zaken achterwege kunnen laten.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het is inderdaad een ongelooflijk verhaal. Heel veel hectare natuur zijn in vlammen opgegaan. Ik stel vast dat niet alleen de brandwagen niet werkte, maar dat men ook geen personeel had om die brandwagen te bedienen. Dat was een beslissing van Steven Vandeput, toen N-VA-minister van Defensie. Daar moet ook over worden nagedacht, maar dat is mijn vraag niet.

In West- en Oost-Vlaanderen vinden ook grote militaire oefeningen plaats, in samenwerking met de Franse militairen. Daarvoor worden ook een aantal militaire en natuurgebieden afgesloten. Onder andere het Drongengoed zal de komende dagen worden afgesloten voor heel grote oefeningen. Minister, u spreekt van protocollen waar maatregelen in staan. Ik stel dagelijks vast dat protocollen niet worden gevolgd door de lokale verantwoordelijken, ook niet door het Agentschap voor Natuur en Bos. Zult u de bestaande afspraken heel concreet naar het terrein vertalen en oefeningen die momenteel gepland zijn, met het ANB overlopen, om ervoor te zorgen dat we rekening houden met de droogte en met het broedseizoen, zodat we geen herhaling van Brecht krijgen in alle andere militaire domeinen of natuurgebieden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik ben heel duidelijk geweest in verband met het protocol. Vandaag is het zo – ik heb het ook bij – dat men bij code geel nog schietoefeningen kan doen. Het is een protocol van even geleden, het zou niet slecht zijn en zelfs noodzakelijk om het eens te herbekijken. De brief naar Defensie is vertrokken met de vraag om dat streng te controleren. Zeker in droge periodes adviseert het ANB om in bepaalde gebieden zelfs niet te gaan wandelen. Daar moeten we toch eens goed over praten met Defensie. Of men schiet-oefeningen kan doen, is natuurlijk een bevoegdheid van Defensie. We hebben afgesproken dat we daarover binnenkort gaan samenzitten.

Er wordt een schadeverrekening gemaakt. De kosten gaan we natuurlijk bespreken met Defensie. Ik heb ook artikels gelezen in de pers waarin ze zich verontschuldigen, dat ze gaan kijken wat ze kunnen doen. Het is heel logisch om, als het onderzoek afgerond is, maximaal te proberen dat uit de Vlaamse begroting te houden.

Collega Rombouts, het INBO doet de monitoring. De opdracht daarvoor is al vertrokken. Het zal dat heel nauwkeurig doen en ik hoop dat we daar heel snel mee naar de mensen kunnen gaan. Want ook daar bekijken de lokale besturen hoe ze kunnen meewerken aan dat natuurherstel. We zullen daar zeker niet te lang over hoeven te doen.

Ik heb al gezegd dat we niet alles zullen kunnen herstellen. We zullen dat maximaal goed proberen te doen.

Collega Tobback, ik heb ook verwezen naar het feit dat de stikstofneerslag in dat gebied groot is. Collega Schauvliege heeft in de commissie een vraag om uitleg over stikstof ingediend. Ik ben bezig met een tijdelijk kader en ik hoop, collega's, dat we dat eerstdaags kunnen afwerken. Want niet alleen de natuur wacht daarop, maar ook het vergunningenbeleid. De lokale besturen en de provincies vragen wat het kader is. Ik wil dus eerstdaags een tijdelijk kader bepalen en tegen eind dit jaar een definitief kader want dat zal natuurlijk ook zeker nodig zijn voor de natuur. In veel natuurgebieden zit er te veel stikstof. We weten allemaal dat dat niet goed is. Het is bekend dat de stikstof de komende tien jaar met de helft naar beneden moet. We moeten maatregelen nemen. Ik hoop eerstdaags een tijdelijk stikstofkader te hebben.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, dank voor uw antwoord. Ik deel de mening van collega D'Haese over de maatregelen van de gouverneur die een beetje komen als de brandweer nadat de brand is geblust, letterlijk en figuurlijk in dit geval. Ik deel niet de gemakkelijke grap over soldaten die soldaatje spelen. Als men bij het leger oefeningen doet, dan speelt men geen soldaatje. Dat zijn echte soldaten. Je moet daar niet te schamper over doen. Waar je wel schamper over moet doen, is dat men blijkbaar niet in staat is om met gezond verstand gemaakte afspraken na te komen. Daar moet je als overheid dan wel heel hard en heel duidelijk op de tafel kloppen en stellen dat zoiets niet kan. Die protocollen moeten herzien worden en vooral met gezond verstand en redelijkheid worden toegepast want de droogteproblematiek neemt jaar na jaar toe. De risicosituaties zullen dus ook jaar na jaar toenemen. Als men wil oefenen, moet men dat op een verstandige manier doen.

Minister, klop op tafel bij dat overleg. Ik beveel u ook aan om op tafel te kloppen over die stikstof, maar daar zullen we later nog over discussiëren. Klop op tafel bij het overleg met de militairen. Dit mag niet voor herhaling vatbaar zijn. Vlaanderen is met het weinige dat het nog heeft aan milieu en natuurwaarden echt wel vragende partij om goede burens te hebben. Ik hoop dat u zich niet met een konijn op de heide laat sturen, maar dat u met echte oplossingen zult komen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Collega's, op een ogenblik dat duidelijk is dat de bestaande protocollen niet voldoende zijn om een bijzonder schadelijke en ernstige brand te voorkomen, op een ogenblik dat het laatste nog niet gezegd is over de verantwoordelijkheid en de aansprakelijkheid, op het ogenblik dat nog allerm minst duidelijk is wat de kostprijs zal zijn, slaagt Defensie erin om een e-mail te sturen naar het gemeentebestuur van Brecht met de mededeling dat de volgende schietoefening zal plaatsvinden op 12 mei. Minister, ik hoop dat dat niet correct is. Ik vraag u om dat na te gaan en om onverwijld met uw collega van Defensie contact op te nemen om ervoor te zorgen dat dat niet heel snel zal gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Over de volgende schietoefening heb ik geen informatie, maar wat betreft het soldaatje spelen wil ik er even aan herinneren dat het de soldaten zijn die in sommige steden en op heel wat plaatsen op elke hoek van de straat tot voor kort mee voor onze algemene veiligheid zorgden. Ik hoop dat hun belang daarin mee erkend wordt en dat het selectieve geheugen aan de kant wordt gezet.

Minister, ik heb daarstraks aangegeven dat een grondige analyse van heel wat zaken er hopelijk zal voor zorgen dat dit in de toekomst niet meer kan gebeuren, maar vooral ook omdat er heel wat uitdagingen voor de natuur zijn en dat er van bijzonder veel partners ongelooflijk zware inspanningen worden gevraagd om die natuur te beschermen.

En ik hoop niet dat deze brand deze partners nog meer een slag in hun gezicht zal geven bij hun inspanningen of dat het van hen nog meer gaat vragen, want ik denk dat zij ook op hun tandvlees zitten. Ik hoop dat er inderdaad een grondige analyse gebeurt en dat we verder met respect voor elkaar kunnen zien hoe we rond natuur de doelen kunnen bereiken.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobbacq aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voornemen van ontevreden zonnepaneeleigenaars om een rechtszaak aan te spannen tegen de Vlaamse Regering

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (Vooruit): Minister, er is de voorbije dagen nogal wat te doen geweest, er zijn zelfs acties gevoerd op het terrein – aan uw deur, niet aan die van mij logischerwijs, en aan onze gezamenlijke deur van dit parlement – door mensen die zich, en ik denk grotendeels terecht, nog altijd onheus behandeld voelen door wat er met de hele saga rond de zonnepalen is gebeurd, en ook door de compensatieregeling die ondertussen is voorgesteld door de Vlaamse Regering. Ik denk dat in heel veel gevallen hun gevoel pijnlijk terecht is, omdat de facto heel wat mensen, en precies diegenen die het meest zijn meegegaan in de aansporing van de Vlaamse overheid de voorbije jaren om te investeren in duurzame energie, om dat maximaal te doen, met zonnepanelen, met warmtepompen, met volledige elektrificatie, dat die mensen, die ten eerste door het debacle van de terugdraaiende meter en de valse beloftes daarrond, maar evengoed nog altijd door het feit dat de compensaties die voorzien zijn, eigenlijk voor hen, per definitie, onvoldoende zijn en niet zullen volstaan om hun verlies te dekken, gelijk hebben. Het is bijzonder pijnlijk dat precies diegenen die het meest gedaan hebben wat wij vroegen, diegenen zijn die het hardst in de kou zullen blijven staan. Ik denk dus dat die vraag gehoord moet worden, dat daar correcte oplossingen voor gevonden moeten worden. Wij mogen niet als Vlaamse overheid zitten wachten tot de rechtbanken het nog een keer in onze plaats beslissen. Ik wou deze vraag toch absoluut stellen om u, minister, en heel de Vlaamse Regering op te roepen – want het zal niet alleen van u afhangen, neem ik aan – om een sluitende, correcte oplossing te vinden waarbij die mensen zich correct en rechtvaardig behandeld voelen en waarbij we niet iedereen die we proberen op te roepen om mee te stappen op die kar van de verduurzaming, als eerste in de kou laten staan. Eigenlijk is dat door en door onheus.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Tobbacq en collega's, in de commissie hebben we ook vaak de discussie gevoerd. Ik kan alleen maar herhalen dat het dossier van de terugdraaiende teller nooit de schoonheidsprijs zal winnen. De beslissingen die in 2019 genomen werden en ook het arrest van het Grondwettelijk Hof, kan ik niet veranderen. Ik heb gekozen om daar vrij snel tot een redelijke oplossing te komen, om dat uit te werken binnen deze nieuwe realiteit. Ik denk dat ik dat ook gedaan heb, rekening houdend met het algemeen belang. Laten we niet vergeten dat je toch ook altijd rekening moet houden met mensen die geen zonnepanelen hebben, want de middelen komen natuurlijk uit de algemene middelen. Is dit een gedroomde oplossing? Neen, ik had het ook allemaal liever anders gezien. Ik heb ook gelezen in uw ingediende vraag dat u verwijst naar de maximale premie en u spreekt over 1500 euro. Dat is niet juist, dat is bijna het minimum. De maximale premie kan oplopen tot 4360 euro. Laten we de ongerustheid in dit dossier niet nog groter maken. Afhankelijk van verschillende parameters kan dat wat meer oplopen. Ik heb dit natuurlijk uitgewerkt samen met de administratie en met de mensen op mijn kabinet. Ik heb ook advies gevraagd aan de Raad van State. Ik zal dat nog doen. We zijn al een eerste keer naar de Raad van State geweest. Dat is een gunstig advies geweest. De Raad van State heeft daar geen opmerkingen over gegeven.

Ik ga de fouten uit het verleden niet herhalen. Ik ben ervan overtuigd dat dit met dat rendement van 5 procent en een terugverdiendtijd van ongeveer tien jaar een

redelijke oplossing is in het kader van het algemeen belang, waar je rekening zult moeten houden met veel elementen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, dit is geen pleidooi voor absurde rendementen. U hoeft daar geen euro meer aan te besteden dan absoluut noodzakelijk is. Maar het is wel noodzakelijk dat er een oplossing wordt gevonden voor wie op dit moment echt wel met een zeer negatieve rekening wordt geconfronteerd. Dat gaat dan niet over absurde rendementen. Dat gaat over het feit dat, wanneer je inderdaad een investering hebt gedaan om met zonnepanelen in combinatie met een warmtepomp of met elektrische verwarming... Eigenlijk heeft de Vlaamse Regering dat in de vorige legislatuur impliciet aangemoedigd. Dat zijn geen absurde rendementen. Op dit ogenblik zijn dat absurde verliezen. Daar moet u iets aan doen. Dat hoeft geen overcompensatie te zijn, dat hoeft geen oversubsidiëring te zijn. Dat moet een correcte, faire compensatie zijn voor mensen die beslissingen hebben genomen op basis van informatie die hun door de Vlaamse overheid ter beschikking was gesteld en die niet is nagekomen omdat de engagementen van de Vlaamse overheid niet konden worden nagekomen. Daar moet u dus iets aan doen. Dat gaat niet over oversubsidiëren. Dat is wat dat betreft heel simpel. Dat is geen vraag om gekke dingen te doen. Dat is in het verleden inderdaad op allerlei manieren uit de hand gelopen, maar vandaag moet u wel de mensen die u – niet u maar de Vlaamse Regering – op een bepaalde weg heeft geleid, niet in de steek laten met een rekening die in het rood staat. Het gaat niet over 5 of 10 procent rendement, het gaat over procenten verlies, en dat kan toch echt niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Tobback, ik wil toch ook wel duidelijk maken dat we wel de juiste cijfers gebruiken. We hebben het hier over meer dan 4000 euro en niet over 1500 euro, omdat het afhankelijk is van het vermogen en van het jaartal. (*Opmerkingen van Bruno Tobback*)

Ik vind dat belangrijk voor het verslag.

Het wordt inderdaad in stukjes behandeld. Hier gaat het over de investeringspremie die je krijgt voor diegenen die de digitale meter hebben gecombineerd met zonnepanelen. Dan gaat het over het gelijkheidsprincipe. Als we straks zeggen dat we hun meer geven dan de anderen, riskeer je opnieuw dat je de toets van de Raad van State niet kunt doorstaan. Als wordt bevestigd dat deze toets gelukt is, dan is dit al oké.

En dan heb je inderdaad het punt van de warmtepompen. Daar zijn we mee bezig. Daarover wordt advies gevraagd. Dat moet ook naar de Raad van State enzovoort. We hadden het vanmorgen over de prioritaire uitrol. Er zullen nog zaken komen. We zijn er wel degelijk mee bezig, maar alles moet stevig juridisch onderbouwd worden.

Voor de investeringspremie geldt het gelijkheidsprincipe, dat voor iedereen een bepaald getal is in functie van het jaartal en van het vermogen. Dat is goedgekeurd door de Raad van State.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de demarche van die actiegroep is alleen maar het zoveelste hoofdstuk in de zonnepanelentragedie die honderdduizenden Vlaamse gezinnen heeft getroffen. De actiegroep 'Belofte maakt

schuld' was maandag nog hier aan het Vlaams Parlement om een zonnepaneel te overhandigen aan – als ik mij niet vergis – de kabinetschef van de voorzitter.

De voorzitter: Inderdaad.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dat deden ze uit protest tegen de miserie die de Vlaamse meerderheidspartijen over de Vlaamse gezinnen hebben afgeroepen. Dit toont alleen maar aan dat de storm niet gaat liggen. Dat is begrijpelijk, als je kijkt naar de verbroken beloftes, de dubbele aanrekening van netkosten, de financiële verliezen voor honderdduizenden gezinnen enzovoort. Dan is de rechtszaak die men nu wil aanspannen tegen de Vlaamse overheid, alleen maar een nieuw bewijs van het feit dat de bevolking zwaar tilt aan de verbroken belofte van de Vlaamse Regering. Dat is terecht, want burgers moeten kunnen vertrouwen op de beloftes van de overheid.

Daarom wil ik u vragen of u bereid bent om te aanvaarden dat die compensatiepremie voor heel veel mensen niet volstaat. Bent u dientengevolge bereid om eindelijk af te stappen van de verplichte installatie van de digitale meter?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is gekend dat er een heel grote groep is getroffen, maar er is ook een grote groep die extra zwaar is getroffen. Collega Tobback zei het al, en ik heb dat ook al vaker gezegd. Het gaat om mensen die meer zonnepanelen hebben geplaatst in functie van hun toekomstig gebruik, omdat ze een warmtepomp plaatsen of een elektrische wagen gaan kopen, of wat dan ook. Zij zijn extra zwaar getroffen. Ik wil u ook vragen, minister, om inspanningen te doen om hen op een goede manier te compenseren.

Maar ik wil nog een ander element aanbrengen: het gaat over mensen die een rechtsvordering aanspannen jegens de Vlaamse overheid. Zij zien automatisch af van die premie. Wel, ik vind dat een gevaarlijk idee. Ik begrijp het juridisch wel, maar ik ben het er totaal mee oneens. Als iemand naar de rechtbank gaat, zeg je eigenlijk dat men die premie niet kan krijgen. Ik denk dat u daarmee moet stoppen. Ik denk dat mensen ten volle het recht hebben om naar een rechtbank te gaan, en dat je die rechtsgang niet mag belemmeren. Als mensen naar de rechtbank willen gaan, dan kunnen ze dat doen, maar dan moeten ze daarnaast ook wel een beroep kunnen doen op die premie. Als u hiermee verdergaat, zult u zich nog veel meer miserie op de hals halen, en zullen mensen nog extra hard protesteren. Want de mensen die nu naar de rechtbank gaan, zijn alleszins de mensen die zwaar getroffen zijn. Als ze dan ook nog eens zien dat ze geen premie krijgen, dan valt dat echt niet te aanvaarden. Bent u bereid om dat terug te schroeven?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil graag in naam van collega Bothuyne even tussenkomen, die niet aanwezig kan zijn. Minister, u hebt zelf daarnet al verwezen naar het feit dat er hier geen schoonheidsprijs zal zijn, het zal eerder omgekeerd zijn. Ik begrijp ook nog enigszins de boosheid van de mensen. Anderzijds denk ik dat het heel positief is dat er gewerkt wordt aan een oplossing. Zeker wat betreft de warmtepomp hebben wij van begin af aan ook duidelijk gesteld dat hier ook een oplossing moet komen. Maar zo zijn er nog een aantal systemen, ik denk bijvoorbeeld aan de pocketvergisters. Hebt u zicht op de impact van die pocketvergisters? Want die blijkt ook significant te zijn. De vraag is of en hoe u ook daarvoor in extra ondersteuning wilt voorzien.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, mensen blijven enorm kwaad over die gebroken beloftes van de terugdraaiende teller. Er dreigt nu een rechtszaak, maar eigenlijk hoeft het helemaal niet tot een rechtszaak te komen. Vanmorgen in de commissie Energie hebben we een boeiende discussie gehad – niet waar, collega Gryffroy? – over een constructief voorstel van decreet van de PVDA dat een oplossing biedt: schrap die verplichting om een digitale meter te installeren, en geef mensen gewoon de vrije keuze voor een terugdraaiende teller.

Natuurlijk zult u dan uit uw pijp moeten komen om die Europese slimmemeter-doelstelling van 80 procent te halen. Dat zegt ook de Raad van State in zijn advies. Maar wat mij betreft doen we dat niet door die slimme meter te verplichten, maar door mensen positief te stimuleren. Het is zeer moeilijk om een draagvlak op te bouwen voor duurzame energie als je de mensen een slechte regeling door hun strot duwt, die financieel heel nadelig is.

De meerderheidspartijen hebben dat wetsvoorstel vanmorgen weggestemd, en dat is heel jammer. Maar ik wil toch ook graag uw mening horen, minister. Wat denkt u van het voorstel om de slimme meter niet te verplichten, maar mensen de vrije keuze te geven?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik bespreek eerst de vergoeding waarover veel collega's zijn tussengekomen. Het advies van de Raad van State lezen we tegenwoordig natuurlijk heel goed. *(Opmerkingen van Tom De Meester)*

We hebben dat advies goed geanalyseerd. We zien dat men ons gunstig adviseert over de berekening op basis van een referentiesituatie, omdat een individuele berekening onwerkbaar is. De Raad van State stelt ook dat bij het bepalen van de premies werd uitgegaan van een rendement van 5 procent voor prosumenten op hun investering, dus een terugverdientijd van tien jaar. De Raad noemt dit geen onredelijke afweging en kan principieel ook instemmen met de verantwoording daarvan. Dus ik denk dat dat al belangrijk is.

De Raad maakt ook geen fundamentele bezwaren tegen de vermelde uitrolstrategie van de Vlaamse overheid. Het dossier zal nog een vierde keer naar de Vlaamse Regering gaan, nadat we ook een advies hebben gekregen van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA). Ik heb ook gezegd dat ik het belangrijk vind dat het voldoende juridisch robuust is, zodat we dit niet nog eens meemaken. En dan gaat het nog een laatste keer naar de Raad van State, collega Danen. Ik wil dat nog even afwachten om te kijken wat we daar eventueel nog moeten aanpassen.

Het is toch de bedoeling dat dat voor het einde van juni doorlopen is, zodat we dan een aanvraagloket kunnen openen in juli. Zo kunnen mensen daar hun aanvraag indienen en hun betaling ontvangen.

Wat de digitale teller betreft, collega's, daarover waren ook verschillende tussenkomsten. Ik heb gezegd dat we daarover met Europa in gesprek zijn. Dat is geen evident verhaal, voor alle duidelijkheid. We zullen nog even moeten wachten wat daarvan de uitkomst zal zijn. En dat er nog aandachtspunten zijn: dat zal de komende jaren nog vaak zo zijn, denk maar aan de dubbele afrekening die is gebeurd naar aanleiding van de eindafrekening. Dat is gewoon verschrikkelijk. We hebben daarom ook de VREG en de raad van bestuur een brief geschreven om te zeggen: doe daar iets aan, dit kan toch niet? Er moet blijkbaar decretaal een initiatief worden genomen. Dat moet dus nog verrekend worden. Ik heb ook gevraagd, zonder allerlei beloftes te doen, om te kijken wat er nog kan gebeuren voor bepaalde groepen – er is bijvoorbeeld naar de warmtepompen verwezen –, maar ook dat moet natuurlijk juridisch voldoende robuust zijn. We zijn dus nog

naar al die zaken aan het kijken. Dit is een dossier dat nog heel lang zal meegaan, denk ik. Hoe verschrikkelijk dit ook is, ik krijg, voor alle duidelijkheid, ook niet de zonnepanelen, voorzitter, maar wel altijd nog heel veel mails, want de mensen zijn terecht nog altijd heel boos.

De voorzitter: Wij kregen een kapot zonnepaneel, dus daar konden we ook niets mee doen ...

Minister Zuhal Demir: U kunt er misschien een paar bestellen, voor hernieuwbare energie. *(Minister Zuhal Demir lacht. Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Dus, dat het nog even zal duren om al die losse eindjes tot een goed einde te brengen, dat is zo. We zijn er ook fulltime mee bezig, ook de administratie, ook het kabinet. Ik begrijp dat veel van die mensen ontgoocheld zijn en zeggen dat ze in het systeem van de terugdraaiende teller veel meer hadden, enzovoort. Dat is zo. Maar er is natuurlijk dat arrest van het Grondwettelijk Hof. Daar kan ik niet omheen. Ik kan daar ook niet daar nog meer zaken aan toevoegen, want dit kost al 500 miljoen euro. Wat ik wel ga doen, is eerst kijken wat er terugkomt van de Raad van State, en dan een aantal losse eindjes tot een goede regeling trachten te brengen. We werken daar nog aan, en dat zal de komende weken en maanden – ik denk het hele jaar – nog wel de nodige aandacht vergen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ja, minister, ik twijfel niet aan het engagement, maar eerlijk gezegd: zonnepanelen zijn op dit moment wereldwijd, jaar na jaar, veel sneller aan het groeien dan eender wie ooit had verwacht. Het is op dit moment zowat de goedkoopste en meest vooruitstrevende en meest vooruitgaande vorm van elektriciteitsproductie. Warmtepompen zijn in Vlaanderen een alternatief voor al die woningen die nog met mazout verwarmen, en noem maar op. Al die technologie is dus op een geweldig positieve, hoopgevende manier aan het boomen, alleen in Vlaanderen slagen we erin om er een zeer slechte reputatie – en een zeer zure smaak in de mond bij veel mensen – aan te geven, omdat veel beloften op een domme manier gemaakt zijn en niet konden worden gehouden.

Ik hoop echt wel dat deze Vlaamse Regering het engagement wil aangaan om er ten eerste voor te zorgen dat mensen niet naar een rechtbank moeten gaan om gecompenseerd te worden voor dingen die beloofd werden, maar dat ze ten tweede ook voluit wil investeren in het mogelijk maken van die toekomstige technologieën, in het realiseren van die toekomstige technologieën, en om er opnieuw een positief verhaal van te maken, zoals het dat in bijna al onze buurlanden al is. Alleen bij ons heeft men het op een onvoorstelbare manier om zeep geholpen, doordat men eigenlijk vooral aan het proberen is om erop te bezuinigen in plaats van er voluit in te investeren, bijvoorbeeld in een versterkt elektriciteitsnet.

Minister, als u de doelstellingen wilt halen, maak er dan opnieuw een positieve investering en een positief verhaal van. Het kan, het kan overal, maar u hebt een geweldige achterstand om in te halen. Maak die beloften waar, en laat het niet aan de rechtbank over.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 17.49 uur.

– De vergadering wordt hervat om 18.15 uur.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag nr. 190 betreffende geweld en intimidatie in de wereld van werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsorganisatie in haar honderdenachtste zitting op 21 juni 2019
– 667 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met het verdrag nr. 190 betreffende geweld en intimidatie in de wereld van werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsorganisatie in haar honderdenachtste zitting op 21 juni 2019.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil een stemverklaring houden. Op het eerste gezicht zou men kunnen stellen dat hier toch niemand tegen kan zijn. Ik heb dat ook al gezegd in de commissie.

Het Vlaams Belang vreest evenwel voor een verdoken agenda. Er staat een passage over nationale wetgeving die een inclusieve, geïntegreerde en genderbewuste aanpak vastlegt voor preventie en uitbanning van intimidatie uit de wereld van het werk. Wat ons betreft, voorspelt dat weinig goeds. Ik wil daarbij waarschuwen voor de gevaren van het soms uit de band springen van 'wokestrategieën'. Het hele wokegedoe wordt almaar meer een emanatie van omgekeerd racisme. Het Vlaams Belang wil zich uiteraard inzetten tegen geweld en intimidatie op het werk, maar zal zich bij de stemming onthouden, omdat het wil waarschuwen voor de neveneffecten van dit verdrag, dat een voorwendsel kan zijn voor bepaalde groeperingen om een agressieve, antiracistische en verdelende ideologie te importeren op het werk.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 667/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

**VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over een verbod op reclame voor onkruidverdelgers
– 726 (2020-2021) – Nr. 1****Verslag**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie over het verzoekschrift over een verbod op reclame voor onkruidverdelgers.

Mevrouw Schauvliege, verslaggever, heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): De verzoeker vraagt om reclame voor onkruidverdelgers te verbieden, met als motivatie dat het gebruik van onkruidverdelgers nefast is voor al wat leeft. Ze vraagt dus ook aan het Vlaams Parlement een verbod uit te vaardigen op reclame voor onkruidverdelgers naar analogie van reclame voor tabaksproducten.

Op 7 juli 2020 werd het verzoekschrift ingediend. De federale Kamer van Volksvertegenwoordigers had zich onbevoegd verklaard en zo kwam het verzoekschrift terecht in het Vlaams Parlement. Op 15 juli werd het ontvankelijk verklaard en toegewezen aan de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie. Het werd geagendeerd op 20 oktober 2020, waar werd besloten om juridisch advies te vragen bij de juridische dienst van het Vlaams Parlement met de vraag met betrekking tot de bevoegdheid. Dat advies werd verstrekt op 9 november 2020. Uiteindelijk werd het verzoekschrift behandeld in de commissievergadering van 16 maart 2021.

Wat waren de verschillende standpunten? De parlementsleden Perdaens, Rombouts en De Vroe hadden begrip voor de vraag en konden de inhoud van het verzoekschrift volgen, maar volgens hen zou het verbod op reclame kunnen leiden tot verminderde informatie. Zij vonden dat er al heel wat inspanningen zijn geleverd om pesticiden te weren uit het leefmilieu. Parlementslid Schauvliege en parlementslid Steenwegen gingen wel akkoord met de vraag van de verzoeker.

In de conclusie van de bespreking stelt de voorzitter vast dat de leden van de commissie het eens zijn over de grond van de zaak, namelijk dat het gebruik van pesticiden moet worden beperkt, maar er is een verschil van mening tussen de verschillende leden. Aldus werd geen meerderheid gevonden om het verbod op reclame voor pesticiden in te voeren. Het parlement vraagt de ministers wel extra in te zetten op sensibilisering en informatie over de gezondheidsrisico's die verbonden zijn aan het gebruik van pesticiden.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de conclusies van de commissie.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de conclusies niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt de conclusies van de commissie aan. Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII) – 746 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende en tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII).

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Daniëls zal de spoed toelichten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik zal de spoed spoedig toelichten.

Collega's, dit voorstel van decreet gaat over het volwassenenonderwijs, de basis-educatie, het deeltijds kunstonderwijs (dko) en de internaten, meer bepaald over de impact van corona op het aantal leerlingen daar, wat een grote impact zou hebben volgend jaar, zowel op het vlak van werkingsmiddelen als op het aantal personeelsleden. Aangezien de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), de centra voor basiseducatie (CBE's) en het dko momenteel bezig zijn aan de planning van hun aanbod voor volgend schooljaar, moeten zij snel weten hoe er zal worden omgegaan met de verliezen door corona. Vandaar leggen we dit voorstel van decreet vandaag voor, zodat ze het aanbod en de personeelsconsequenties in orde kunnen brengen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende en tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII) onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende en tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII).

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, zoals jullie weten zijn zeer veel zaken in het onderwijs decretaal geregeld. Zoals het hoort, moet het parlement tussenkomen als we maatregelen nemen in het kader van corona, wat we bij deze ook doen. Wat voorligt is een voorstel van decreet over het volwassenenonderwijs, de basiseducatie, het dko en de internaten, en daarnaast regelt het ook nog een stukje voor de doorlichting.

Collega's, sta me toe het eerst te hebben over de CVO's en de CBE's. Corona heeft een stevige impact gehad op het aantal modules die ze konden inplannen. Er zijn heel wat minder modules ingepland. Twee, het slaagpercentage was om begrijpelijke redenen ook lager. En drie, er was een vrij grote terugval van het aantal inschrijvingen, zeker bij volwassenen. Het spreekt voor zich dat mensen, als lessen niet kunnen plaatsvinden vanwege corona, zich niet inschrijven.

Collega's, zowel in de CBE's als in de CVO's wordt de omkadering, zijnde het aantal mensen die men krijgt alsook de werkingsmiddelen, gebaseerd op het schooljaar voordien. Het huidige schooljaar, 2020-2021, bepaalt dus eigenlijk wat de centra volgend schooljaar, 2021-2022, krijgen. Als er niet zou worden ingegrepen, als dit decreet er niet zou komen, zou dat zorgen voor een serieuze impact. Bij de CBE's zouden er 103 vte's minder worden toegekend, bij de CVO's zou het gaan over zomaar even 164 voltijdse leerkrachten minder volgend schooljaar.

Op basis daarvan hebben we geoordeeld dat er een soort van compensatieregeling moet zijn. Er is vandaag al een compensatieregeling, omdat – dat weten jullie natuurlijk, collega's – er in het verleden een nieuw financieringssysteem is toegepast op de CVO's, waar er al een vorm van compensatie was. Maar zelfs met de toepassing van die compensatie, dan nog zouden de verliezen zeer groot zijn.

En dus nemen we met dit voorstel van decreet, boven op die compensatieregeling, nog een educatieve overbruggingsregeling, om ervoor te zorgen dat er voldoende ruimte blijft en dat de verliezen niet zo groot zijn. Dat, collega's, is de algemene toelichting wat betreft de CVO's en de CBE's.

U zult hebben gezien dat er in het voorstel van decreet, vooral in artikel 6, heel interessante formules staan. Tenzij er mensen zijn die willen dat we dat in extenso toelichten – maar ik zie geen instemmend geknik – verwijs ik daar naar het betreffende artikel.

U hebt vast opgemerkt dat er in artikel 2 een onderscheid wordt gemaakt tussen een aantal leergebieden en een aantal studiegebieden. Dat is waar. Je zou je de vraag kunnen stellen waarom niet alles op dezelfde manier wordt behandeld. Collega's, we moeten daar eerlijk in zijn: de middelen groeien niet tot in de bomen. En dus hebben we geoordeeld dat er voor de middelen die gaan over Nederlands, over Nederlands tweede taal, over alfabetisering, over algemene vorming, over geletterdheid, maar ook over de studiegebieden die een belangrijk onderdeel zullen zijn in de relance, een minimumlat is om te compenseren. Dat was mijn toelichting voor wat betreft de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie.

Collega's, ook de internaten hebben een serieuze impact gehad, veelal omdat leerlingen niet op het internaat waren. We hebben blijkbaar ook heel wat internaten die worden bevolkt met leerlingen uit het buitenland. Zo goed is ons Vlaams onderwijs, zo goed zijn onze internaten. Als we voor volgend jaar puur zouden berekenen op de bezetting van dit jaar zou er daar ook een grote terugval zijn. Om die reden handhaven we en zeggen we dat, als het aantal dit

schooljaar lager is dan het vorige schooljaar, we blijven stationeren op het vorige schooljaar en niet de terugval doen.

Wat het deeltijds kunstonderwijs betreft, de academies, is het beeld in Vlaanderen heel diffuus. We hebben daar heel veel verschillende beelden, waaronder volwassenen die een aantal zaken niet meer volgen, maar ook onze jongeren, onze kinderen. Op 1 februari 2021 werd er gevraagd om het hebben van meerdere hobby's te vermijden. Dko is onderwijs, maar in de beleving van mensen en ouders wordt dat veelal gezien als een hobby. Een aantal activiteiten, zoals zingen en blaasinstrumenten, werden heel sterk beperkt. En andere vormen van onderwijs konden nog wel, maar niet alle lokalen waren uitgerust om nog met die groepen te kunnen werken in die omstandigheden. Ook daar hebben we dus een grote terugval gezien. Wat doen we daar? Eén, we doen een aanpassing rond de aan- en afwezigheid van cursisten aan de ene kant, in het geval van slagen of niet slagen, maar ook voor een gewettigde afwezigheid. Want het dko is onderwijs. Dat regelen we in het belang van de student en van de academie. Maar daarnaast voorzien we in het dko opnieuw overbruggingslestijden.

Artikel 6 gaat over dko en niet over de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Mijn excuses voor daarnet.

Als we dat niet zouden doen, dan zouden er 116 organieke fulltime-equivalenten (oft's) verdwijnen. 116! Door wat we vandaag voorleggen, kunnen we 106 van die oft's compenseren. Daarvoor is er gekozen om te werken in groepen. We werken in vijf groepen. Waarom? Omdat de eerste, tweede en derde graad iets anders is dan de vierde en de kortlopende. Ook in de verschillende kunstvormen zijn er andere verliezen geleden. Daartoe zijn er inderdaad die uitgebreide formules in artikel 6, waar ik niet verder op inga.

Artikel 7 is heel specifiek voor een aantal academies die heel veel verloren zijn. Voor hen proberen we nog extra compensatie te voorzien. Het komt er eigenlijk op neer dat we geaggregeerd op academieniveau garanderen dat er maximaal 5 procent of één organiek fulltime-equivalent sneuvelt en dat we al de rest maximaal compenseren.

De aandachtige lezer zal uiteraard opmerken dat het GO! en de Beiaardschool hier niet in opgenomen zijn, want zij gaan via dotatie. Maar zij krijgen volgens de regel van drie, als ik het zo mag zeggen, uiteraard ook die educatieve overbruggingslestijden. En zowel in CVO, CBE als dko volgen de werkingsmiddelen automatisch.

Collega's, ik sluit af met een stukje over doorlichtingen. Er zijn scholen die een doorlichting moesten krijgen omdat er een herdoorlichting nodig was of er zijn nieuwe scholen die werden opgericht. Daar moest een doorlichting gebeuren binnen zes maanden na de start van het schooljaar. Door alle coronamaatregelen, maar ook door de taken die we de onderwijsinspectie hebben gegeven, is dat niet gelukt. Die datum wordt dan ook opgeschoven naar 15 juni 2021. De Vlaamse Regering zal uiterlijk 15 juli een beslissing nemen zodat het duidelijk is voor het volgende schooljaar. Alles zal in werking treden vanaf 1 september 2021, behalve artikel 4, 5 en 9 die op 1 februari 2021 in werking traden, want dat gaat over de teldatum. Artikel 11 en 12 treden vanaf 29 april 2021 in werking omdat dat gaat over de kwestie van de doorlichting.

We hopen dat alle partijen kunnen instemmen met dit voorstel van decreet waarmee we maximaal proberen de geleden verliezen te compenseren. Er was heel wat ongerustheid op het terrein, en dat is ook begrijpelijk. We hebben er lang over gedaan om een model te bouwen dat maximaal kijkt naar de grote verschillen, want sommige academies voor deeltijds kunstonderwijs (dko) en

CVO's (centra voor volwassenenonderwijs) verloren veel meer in bepaalde gebieden dan in andere en dat is wat hier nu voorligt.

Dank u wel voor uw instemming.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega Daniëls had me uitgedaagd om de formules te duiden, maar ik vermoed dat jullie weinig animo hebben dat ik daaraan begin. Daarom zal ik die uitdaging aan mij laten voorbijgaan. Misschien zijn er collega's die dat wel willen doen.

De voorzitter: Dat gaan we straks onderling doen.

Loes Vandromme (CD&V): Corona zorgt ervoor dat er een grote druk is op het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. Er zijn al heel wat cijfers genoemd, maar die herhaal ik niet. Onze fractie heeft al vaak gevraagd om tegemoet te komen aan de bezorgdheden en vragen die leven op het terrein.

Collega's, in Vlaanderen hebben we een kunstonderwijs waar heel wat lokale besturen ongelooflijk sterk in investeren en waar veel andere landen heel jaloers op zijn. 200.000 leerlingen hebben er nood aan om zich expressief te uiten, om samen te creëren en dat doen ze in ons deeltijds kunstonderwijs op een kwaliteitsvolle manier. Onze fractie is ervan overtuigd dat we de nodige zuurstof moeten geven aan dat deeltijds kunstonderwijs en aan de onderwijsinstellingen om deze pandemie te overleven.

2021 is het jaar van het levenslang leren en er zijn heel wat uitdagingen op dat vlak. Niet alleen in coronatijden, maar zeker nu is het duidelijk dat niet iedereen mee is op de digitale trein. Doordat we soms naar een andere job moeten zoeken, leren we nieuwe competenties en daarvoor is het volwassenenonderwijs een ideale partner. De CVO's en de centra voor basiseducatie (CBE's) verdienen volgens onze fractie daarom de nodige compensatie. Onze fractie wil op die manier haar schouders onder het deeltijds kunstonderwijs en onder het volwassenenonderwijs zetten.

Er zijn nog een aantal uitdagingen. We hebben de compensaties die hier nu voorliggen, maar we hopen in elk geval dat we op die manier het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs in de kijker kunnen plaatsen. Ik hoop ook dat we een Vlaanderenbrede campagne kunnen opzetten om die sectoren weer in the picture te zetten om de aantrekkingskracht van het deeltijds kunstonderwijs te maximaliseren, en vooral om iedereen opnieuw leergoesting te laten krijgen om bij te leren in die CBE's en CVO's, en om het levenslang leren een hart onder de riem te steken.

Collega's, dank u wel om in te stemmen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De twee vorige sprekers hebben al het belang van het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs benadrukt. Ik wil dat mee onderstrepen. Zij hebben het bijzonder zwaar te verduren gekregen tijdens deze coronacrisis. Het belang van het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs voor onze samenleving valt eigenlijk niet te onderschatten. Het volwassenenonderwijs focust op de basisvaardigheden, op het vlak van taal, ICT en dergelijke meer, maar zorgt bij een omscholing ook voor optimale kansen op de arbeidsmarkt en vervult in die optiek een cruciale rol in de relance van de samenleving. We hebben het daar onlangs nog over had, als het gaat over mensen die de school vroeg verlaten, zonder diploma, welk belang het

volwassenenonderwijs ook op dat vlak heeft. Ons kwalitatief hoogstaand, democratisch en toegankelijk deeltijds kunstonderwijs zorgt dan weer voor de ontwikkeling van artistieke en sociale vaardigheden en competenties.

Gelet op het grote maatschappelijke belang van beide onderwijsniveaus, hebben we met dit voorstel van coronadecreet de nodige maatregelen getroffen om de negatieve effecten van de crisis zoveel mogelijk te beperken of te remediëren. Voor het volwassenenonderwijs hebben we een regeling uitgewerkt die erin bestaat dat we, aanvullend op de reeds bestaande compensatieregeling, ook een educatieve overbruggingsregeling voorzien. Zo worden de leergebieden Alfa NT2 en NT2 voor 100 procent gecompenseerd. Ook de opleidingen van het tweede-kansonderwijs binnen de CVO's worden volledig gecompenseerd. Overige leergebieden worden a rato van 70 procent gecompenseerd. Met die overbruggingsregeling zorgen we ervoor dat de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs over voldoende zuurstof beschikken om in het kader van de relance mensen bij en om te scholen en om ongekwalificeerde schoolverlaters de nodige vormingen aan te bieden, wat inderdaad cruciaal is voor onze arbeidsmarkt.

Ook voor het deeltijds kunstonderwijs zetten we in op educatieve overbruggingslestijden, om de verliezen zoveel mogelijk te compenseren. Er wordt bovendien een bijkomende compensatie voorzien voor de academies die extra zwaar geleden hebben onder deze coronacrisis. We dienen te onderstrepen dat ook het verlies aan werkingsmiddelen in gelijke mate gecompenseerd wordt.

Dit voorstel van decreet voorziet bovendien in een extra genadejaar voor het bereiken van de rationalisatienormen voor de derde en vierde graad, waar collega Daniëls daarjuist al naar heeft verwezen. Coronadecreet V maakte dat al mogelijk voor de eerste en tweede graad, zoals u weet.

Aanvullend op deze maatregelen ten behoeve van het deeltijds kunstonderwijs willen wij graag een lans breken om snel werk te maken van een Vlaanderen- en Brusselbrede communicatiecampagne, waar ook mevrouw Vandromme al naar verwezen heeft, om de academies voor het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs extra in de kijker te zetten en om in functie van de inschrijvingen voor volgend schooljaar nog eens extra mensen te motiveren om daaraan deel te nemen.

Het is ook belangrijk om nog even stil te staan bij een derde component uit dit zevende nooddecreet, namelijk de regeling voor de onderwijsinternaten. Hun omkadering en werkingsmiddelen voor het werkjaar 2020-2021 worden immers gewaarborgd.

Ik dank u in ieder geval voor de steun voor dit voorstel van decreet.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik wil beginnen, terwijl ik het forum krijg, met erop te wijzen dat het volwassenenonderwijs nog steeds in code rood is. Er zijn beroepsopleidingen die toch wel van groot maatschappelijk belang zijn, zoals zorgkundigen, lassers en zo verder. Dat zijn knelpuntberoepen. Die kunnen op dit moment niet fysiek naar school gaan, terwijl dat in het reguliere onderwijs althans ten dele wel het geval is. Ik zou dus willen vragen om ook eens te kijken naar het volwassenenonderwijs, naar de soort van opleiding en de finaliteit ervan, om misschien niet voltijds, maar toch deeltijds contactonderwijs mogelijk te maken.

Het voorstel van coronadecreet dat hier nu voorligt, is goed. Er staan zeker en vast goede zaken in, maar ik heb een aantal vragen en bemerkingen.

Nu, het is goed dat er eindelijk duidelijkheid komt, daar was vanuit het veld heel veel vraag naar. De mensen willen graag weten waar ze aan toe zijn. Uiteindelijk gaat het hier toch wel om de job van veel mensen.

Wat betreft het volwassenenonderwijs begrijp ik dat er budgettaire keuzes moeten worden gemaakt, maar ik vind het jammer dat die 100 procent compensatie maar voor bepaalde richtingen geldt. Het was beter geweest dat er opnieuw een volledige 100 procent compensatie was voor de cursisten zoals dit schooljaar het geval was. Zoals mevrouw Vandromme zei, is 2021 het jaar van het levenslang leren. De Vlaamse Regering zet daar fel op in met de visienota Edusprong. We scoren Europees gezien heel slecht op het vlak van levenslang leren. Het is heel belangrijk dat we daarop inzetten. We hadden liever gezien dat die 100 procent compensatie niet alleen voor bepaalde richtingen gold maar voor heel het volwassenenonderwijs.

Wat het deeltijds kunstonderwijs betreft, betreuren wij dat hier toch wel zeer straffe eisen worden gesteld om die compensatie te krijgen. Ik zal niet alles herhalen, maar men moet omkaderingsverlies lijden. Academies met een status quo of toename in de omkadering zouden geen compensaties krijgen. Wij vrezen dat ze intern gaan schuiven met de middelen en dat men middelen gaat afroemen van stijgende segmenten richting een segment dat door corona een daling kende, terwijl de middelen effectief nodig zullen zijn voor de stijgende segmenten.

Bovendien, wat we ook missen – misschien kunt u mij zeggen dat er nog een vervolg aan wordt gebreid – is dat men kijkt naar de middelen van het dko om die zo goed mogelijk te vrijwaren, maar ook de leerlingen van het dko zijn voorstander van meer tijd. Wat bedoel ik daarmee? Nu hebben we een hele tijd code rood gehad, de lessen zijn zeer beperkt kunnen doorgaan, en ook hier dreigt een kwaliteitsdaling van het onderwijs. We hebben een heel goed kunstonderwijs en we moeten erover waken dat de kwaliteit hoog blijft. Er is een tendens waarbij – zoals ik vrees – diploma's onterecht worden uitgereikt, of dat mensen onterecht mogen overgaan naar een volgend jaar. Voor wie dubbelt in het kunstonderwijs wordt de academie maar half vergoed. Als ze hun middelen gaaf willen houden, zullen ze rapper mensen laten overgaan. Daarom vraagt het dko meer tijd en wil het een volledige compensatie voor leerlingen die dubbelen door het beperkte aantal lessen.

Verder dank ik de collega's voor hun inspanningen, maar deze keer kunnen we het voorstel van decreet niet goedkeuren en zullen we ons onthouden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Zoals collega Daniëls zei, is het volwassenenonderwijs onderhevig aan het nieuwe financieringsdecreet. Dat maakt dat de groei afgetopt wordt op 0,8 procent. Naar beneden staat de kelderdeur open, dat kan tot oneindig naar beneden. Dat is een probleem. Daar zijn ze nu door gevat. Er is nu al een compensatieregeling en daar komt dit bovenop. Het wordt bijzonder ingewikkeld. Het is niet omdat het ingewikkeld is, dat we het niet moeten doen. We moeten het wel doen.

Ik wil wel even meegeven dat het volwassenenonderwijs door zwaar weer gaat en dat zou sowieso het geval geweest zijn zonder corona.

Er zitten goede dingen in het voorstel van nooddecreet, daarom gaan we het goedkeuren. Voor ons is het glas halfvol deze keer. Dat wil niet zeggen dat een aantal zaken niet beter zouden kunnen. We hebben daar vragen bij en ik ga die nu ook stellen. Ik hoop dat u een goed antwoord hebt.

Wat is het verschil tussen leerplichtonderwijs en volwassenenonderwijs of deeltijds kunstonderwijs? Dat zou een interessante quizvraag kunnen zijn, maar

een van de belangrijkste verschillen – dat staat in de toelichting – is dat het leerplichtonderwijs zijn leerlingenaantallen min of meer kan inschatten. Het hoger onderwijs kan dat in principe ook min of meer. Het aantal generatiestudenten is min of meer gelijk, zeker als je dat breed bekijkt. Maar bij het volwassenenonderwijs en bij het deeltijds kunstonderwijs is dat, zeker in coronatijden, allerm minst het geval. Daarom ligt er een voorstel van nooddecreet voor. Zoals ik zei, zullen we dat steunen. We kunnen dat niet half doen: het is ja of neen. Maar we hebben er nog een aantal vragen bij.

Een van de vragen is hoeveel middelen ervoor worden uitgetrokken. Kunt u daarvan een inschatting geven? Of is de financiering open end, zowel in euro's als in voltijdequivalenten (vte's)? Kunt u ons daar iets over vertellen, zowel voor het generieke volwassenonderwijs als voor het deeltijds kunstonderwijs?

We willen ook een lans breken voor het deeltijds kunstonderwijs. Het voorstel dat hier voorligt, is natuurlijk veel beter dan niets. Maar het deeltijds kunstonderwijs vraagt – en we steunen die vraag – om de leerlingen een extra jaar te geven zonder een verlies aan studiepunten, omdat er heel wat opleidingen zijn geweest, zoals collega Daniëls ook aangaf, die nauwelijks hebben kunnen plaatsvinden. Het is heel moeilijk om dat zomaar goed te maken, ook met het voorliggende voorstel van decreet. Geef hun een extra studiejaar zonder een verlies aan studiepunten en zonder dat ze maar voor de helft worden meegeteld in de berekening van de lerarenuren. Dat lijkt ons belangrijk en een redelijke vraag van het deeltijds kunstonderwijs. Daarnaast vraagt het ook een bevrozing van het huidige aantal lerarenuren voor volgend jaar en het jaar nadien, ook al omdat het heel moeilijk in te schatten is wat de gevolgen zijn, ook van het voorliggende voorstel van decreet. We ondersteunen ook die vraag ten volle.

Ik heb nog een opmerking over het educatieve overbruggingskrediet. Het voorliggende voorstel van decreet dekt maar een fractie van het aanbod. De tekst maakt melding van wat wel enigszins wordt gecompenseerd, maar niet van wat niet wordt gecompenseerd. Het is belangrijk om inzicht te krijgen in de reden waarom vier studiegebieden voor de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) voor 100 procent worden gecompenseerd, zeven voor 70 procent en veertig helemaal niet. Kunt u dat even duiden? Er zitten een aantal belangrijke opleidingen bij. Ik zal er een paar opsommen, waarmee ik niet wil zeggen dat ik de andere niet belangrijk vind. Zo zijn er bijvoorbeeld de opleidingen voor metser, schilder en een aantal horecaopleidingen. Daarstraks ging het er nog over hoe we mensen moeten vinden in de horeca als die weer volledig opengaat, want heel wat mensen die in de horeca werkten, hebben ander werk gezocht. Het is van belang dat we ervoor zorgen dat die opleidingen ook de volgende jaren kunnen blijven doorgaan. Verder zijn er de opleidingen voor begeleiders in de kinderopvang, heftruck en reachtruckchauffeur, autotechnicus, automecanici, lasopleidingen, computeroperator enzovoort. Die opleidingen worden niet gecompenseerd. We vinden dat wrang. De vraag, ook aan de meerderheid, is waarom niet.

Dit gezegd zijnde, vragen we ook om de zaken heel goed te monitoren, oog te hebben voor wat de sector vraagt, in overleg te treden met de sector en om tijdig te compenseren en indien nodig een volgend coronanooddecreet voor te bereiden. Dat zal niet morgen gebeuren, maar misschien binnen een paar maanden, afhankelijk van wat er zich zal voordoen en altijd in overleg met de sector.

Dat waren onze beschouwingen en ook een aantal vragen waarop we graag een antwoord hadden gehad.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik dank de collega's voor het initiatief van dit voorstel van nooddecreet, dat inderdaad bijzonder nodig is. De collega's van de

meerderheid hebben ons inderdaad al bedankt voor de steun. En ik kan jullie geruststellen; we zullen het voorstel van decreet goedkeuren, omdat het belangrijk is dat die regeling wordt uitgewerkt voor de compensaties van de CVO's, de centra voor basiseducatie (CBE's) en de academies. Die regeling maakt het mogelijk om vooral de centra en de academies de tijd te geven om even op adem te komen en voor een groot deel de continuïteit van hun werking ook het komende schooljaar te waarborgen.

Maar we vrezen – en dat willen we toch wel aanstippen – dat de groep die het meest lijdt, uiteindelijk de cursisten en de leerlingen in die opleidingen zijn. Zoals collega Beckers ook al aangaf: in de CVO's en het dko is er nog voornamelijk afstandsonderwijs. Dat is voor praktijkgerichte of creatieve opleidingen natuurlijk allesbehalve evident. We zien dan ook dat de leerlingen- en cursistenaantallen inderdaad zwaar gedaald zijn door de pandemie. Het afstandsonderwijs is daar natuurlijk debet aan.

We zouden toch nog een aantal pogingen, of twee pogingen om het heel concreet te maken, willen doen om rekening te houden met de opmerkingen van de actiegroep 'Tijd voor DKO', die de leerlingen en de cursisten verdedigt. Zij legt heel specifiek voor dat mensen die betaald hebben voor hun opleiding, waar ze meer dan 70 procent van de lestijd hebben gemist, natuurlijk veel leerachterstand opgelopen hebben. Dat kan uiteraard niet anders. Zij geeft aan dat het evident zou zijn om die leerlingen of die cursisten die zo'n verloren jaar hebben doorgemaakt, effectief dat jaar te laten overdoen aan het volle pond van de subsidiëring. Want met maar 50 procent financiering vanuit Vlaanderen is het natuurlijk voor heel wat academies al te gemakkelijk om te zeggen 'ga maar over naar een volgend jaar, dan zijn jullie opnieuw voor de volle 100 procent gefinancierd', ook al is het onderwijs op het terrein onvoldoende concreet gegeven en dreigt men op die manier leerachterstand te bestendigen. Dat kan uiteraard niet de bedoeling zijn. Het is niet de bedoeling om het urenpakket te halveren als mensen hun academiejaar in dit geval moeten overdoen omdat ze eigenlijk geen onderwijs in situ hebben kunnen genieten.

Vandaar dat we zeggen om ook dit nog even te heroverwegen. Maak daar ook concreet de berekeningen om dat in te vullen. Of kan collega Daniëls of een van de andere indieners ons daar een beter overzicht geven van wat de exacte afwegingen zijn om niet op die heel redelijke eis in te gaan?

Tot slot willen we natuurlijk niet dat de verschillende opleidingen, zowel in de CVO's, de CBE's als in het dko een blijvende terugval van cursisten en leerlingen kennen, wegens mogelijke demotivatatie door dat zeer lange afstandsonderwijs. We denken, net zoals collega Vandromme en, ik denk, ook collega De Gucht al hebben aangestipt, dat het nodig is om in het kader van levenslang en levensbreed leren ook naar de cursisten en de leerlingen van morgen een communicatiecampagne te voeren om de troeven en de meerwaarde van onze CVO's, CBE's en ons dko extra in de verf te zetten, zodat de inschrijvingen niet blijvend teruglopen en dus ook de financiering niet nog meer geschaad wordt.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, voorzitter. Ik wou toch even repliceren op een paar dingen die gezegd zijn door de oppositieleden. Ik wil eerst even terugkomen op de educatieve overbruggingslestijden. Er wordt aangegeven dat het spijtig is dat dat op academisch niveau is. Er zijn kleinere afdelingen die daardoor nadelen zullen ondervinden. Juist bij die overbruggingskredieten hebben we natuurlijk rekening gehouden met het feit dat schoolbesturen kunnen schuiven in hun omkadering, over hun domeinen, over hun graden heen, waardoor de verliezen in de kleinere delen van hun opleidingsaanbod op die

manier wel gecompenseerd kunnen worden. Vandaar dat we er voor de oefening, en binnen het budgettaire kader waar we natuurlijk in moesten werken, toch voor gekozen hebben om die op academie-niveau te doen, omdat we denken dat door die verschuivingen echt wel de grootste verliezen opgevangen kunnen worden.

En dan wilde ik ook nog even een algemene beschouwing geven over het dko. Ik zal proberen op mijn woorden te letten.

Wij kunnen altijd meer vragen. Er is een bepaald budgettair kader waarin we ons best hebben gedaan om het maximale te bereiken. Binnen het dko is het belangrijk te durven stellen dat een heel deel van de leerlingen naar het dko gaat als vrijetijdsbeleving, om een bepaalde kunst te leren. Als een hobby, dat is misschien een verkeerd woord, maar het is echt wel de bedoeling dat het een vrijetijdsbesteding is, ze doen het omdat ze het graag doen. Dan heb je ook een heel deel van de leerlingen die echt verder willen gaan, die naar conservatoria of dergelijke willen gaan, en die met die kunstbeleving echt iets willen doen. Daarin moet een onderscheid worden gemaakt, waardoor we niet generiek bepaalde maatregelen kunnen nemen met betrekking tot blijven zitten en dat dan maximaal te laten tellen en dergelijke meer. De academie zelf kan dat onderscheid het beste maken. De academie moet bekijken welke leerlingen meer die vrijetijdsbeleving hebben en welke leerlingen meer een academische beleving hebben. Dan zullen ze moeten bekijken wat ze daarin nog moeten investeren. Mocht dan blijken dat er in het volgende schooljaar nog een aantal maatregelen hier of daar moeten worden bijgestuurd, dan staan wij daar zeker voor open. Maar ik denk dat die oefening het beste door de academies zelf kan worden gemaakt. Dit behoeft dan geen generieke maatregel.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik dank alvast de fracties die dit nooddecreet steunen. Het is een hart onder de riem van alle mensen in de CVO's, CBE's, het dko en de internaten, die maximaal inspanningen hebben geleverd om toch nog lessen te organiseren. Ik wil dat echt onder de aandacht brengen. Ik heb in het dko zeer creatieve aanpassingen gezien om toch nog les te kunnen geven. Bijvoorbeeld leerkrachten die groepen opsplitten, die eigenlijk meer werkten om toch nog les te kunnen geven. Ik heb in de CVO's lessen buiten zien gebeuren, waar je volgens bepaalde regels beter niet buiten lesgeeft. Toch gebeurde dat, om toch nog les te kunnen blijven geven. Ik bedank de sector. We moeten waarderen dat dat gebeurd is. Ook dat die cursisten zich zijn blijven inzetten om naar die lessen te blijven gaan. Dat mogen we ook niet vergeten.

Ik zal proberen op een aantal vragen te antwoorden.

Volwassenenonderwijs is nog altijd code rood omdat bij volwassenen het virus een veel grotere impact heeft dan bij jongeren. Helaas. Ik zou het ook liever anders zien. Ik denk niet dat u deze meerderheid of de minister van Onderwijs ervan kunt verdenken dat als er een school zou kunnen opengaan dat ze het dan niet zouden doen. Maar daar is het nog net iets anders. Het zijn allemaal volwassenen onder elkaar. Ik heb begrip voor de vraag of we toch niet sneller kunnen gaan. Ik denk dat dit telkens opnieuw wordt bekeken en ook wordt herbekeken. Hetzelfde bij onze studenten, die ook jongvolwassenen zijn. Daar komen we op dit moment niet verder dan 20 procent contactonderwijs. Die vraag is terecht. Ik wil hem ondersteunen. Maar helaas kunnen we dit op dit moment virologisch niet overeind houden.

Hadden we bij het volwassenenonderwijs niet beter alles 100 procent kunnen compenseren? Dat is een terechte vraag. Hij kan gesteld worden. Binnen de meerderheid hebben we hem ook gesteld. Maar wij kijken ook naar de realiteit.

Ik zal het nog eens herhalen: ik ben tevreden dat er oppositiepartijen zijn die wel kijken naar de budgettaire realiteit.

Als ik daar dan even op mag focussen: wat steken we erin? In dit voorstel van decreet, deel VII, gaat het over het budget dat we erin steken, en dat heeft zowel betrekking op de impact in 2021 als de impact in 2022. Voor het volwassenenonderwijs en de CBE's is dat bijna 15 miljoen euro en voor het dko is dat 6,5 miljoen euro. Zo moeten de mensen van de begroting dat zien. Dat zijn de middelen. Als er minder studenten zijn, is dat een minderuitgave. Dan vloeit dat terug naar de pot van de onderbenutting. Die middelen houden we en investeren we er opnieuw in. Dat is een belangrijk signaal van de volledige Vlaamse Regering.

Daarnaast is er ook nog de coronaprovisie. Voor het eerste semester van het schooljaar 2021, dus van de provisie van 2020, is er voor de CVO's 954.000 euro, voor CBE's 225.000 en voor het deeltijds kunstonderwijs (dko) 2,2 miljoen euro voorzien. Daar wordt binnenkort nog extra geld voor voorzien, zodoende dat het totaal voor het schooljaar 2021 voor CVO 1,6 miljoen euro zou zijn, voor CBE 417.000 euro en voor dko 4,3 miljoen euro. Dat is wat we doen.

Dan is er de vraag wat dat wil zeggen qua personen. Dat hebben we zo duidelijk mogelijk proberen op te nemen in de memorie. Er zijn 116 oft's in het dko die eigenlijk potentieel zouden moeten verdwijnen. Van die 116 compenseren we er 106 met artikel 6. In artikel 7 zitten er ook nog een aantal vervat; ik denk dat we daar ongeveer landen op 107.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, gaan we in de CBE's naar een daling van 9,7 fulltime equivalenten is, geloof ik. In de CVO's gaat het over 74, maar dan moet je natuurlijk wel kijken naar de totaliteit, collega's. In de CVO's gaat dat over een grootteorde van 4500, in de CBE's gaat het over een grootteorde van 870. We komen daar bijna waar we willen zijn, maar niet volledig. Dat moeten we erkennen, we moeten daar niet flauw over doen. Maar we komen er toch al een heel stuk verder mee.

Wat de gewone groeinormen voor CVO – 0,8 – en CBE – 2,59 – betreft: die aftoppingen bestaan al lang. We hebben nu ook mogelijk gemaakt dat ze kunnen schuiven binnen de organisatie en binnen het dko. Normaal gezien kan men binnen die vierde graad niet schuiven; dat kan nu wel. Dat is beleidsvoerend vermogen. Het klopt dat je dan van een richting die stijgt naar een richting die verliest kunt gaan. Dat klopt. Maar we maken het mogelijk dat daar ook nog wat geschoven kan worden, door interne verschuivingen. We stellen ook vast dat het dko het ook apprecieert dat ze dat kunnen doen.

Ik kom tot de cursisten en de leerlingen. Ik zie het overal: bij muziek, bij beeldhouwen, bij drama. Ik heb thuis ook een jonge student drama die dat van ons heeft moeten kiezen, en daar nog altijd boos over is. Hij heeft die opleiding drama laten vallen. Het gaat daar verder, maar hij mist dat dan wel. Is dat fijn voor hem? Neen. Is dat fijn voor het dko? Neen. Want het is natuurlijk ook een groepsgebeuren. Ik deel dus absoluut de bekommernis dat als het kan, we zo snel mogelijk moeten verdergaan en het mogelijk moeten maken.

Ik denk nu niet dat er dko's zullen zijn die studenten bewust zullen buizen richting volgend jaar. Er zal gekeken worden wat wel en niet kan, en waar men al dan niet vrijstellingen kan geven.

Voor het volwassenenonderwijs geef ik nog mee dat dat modulair georganiseerd is, en dat dat wel enige ruimte geeft. Maar gaan we dat evalueren en de vinger aan de pols houden? Ja. Zal er nog een Coronadecreet VIII komen? Allicht wel.

En daar zullen ook nog andere zaken in zitten. Maar ik denk dat ik nu op de meeste vragen heb geantwoord. Ik dank jullie voor jullie begrip en instemming.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Maar al te graag zouden we op alle vragen die jullie hebben gesteld en hebben gekregen vanuit het veld, ja willen antwoorden. Die vragen hebben we ook niet zomaar naast ons neergelegd. We hebben effectief goed overwogen wat er gevraagd wordt, en wat dat precies betekent. De middelen werden al geschetst door collega Daniëls. Wat doen we dan het best binnen die beperking van de financiële middelen? Ik ben ervan overtuigd dat we in goed overleg met de sector – ik heb daarover ook een aantal vragen gesteld aan de minister – gezocht hebben naar de best mogelijke manier om tegemoet te komen aan de vragen die er zijn op het veld. Want mijn hart bloedt ook als ik zie welk effect corona heeft op het volwassenonderwijs en het dko.

Wat het deeltijds kunstonderwijs betreft: het is en blijft onderwijs. Het is van belang om dat te blijven onderstrepen. Kinderen, studenten, jongeren en volwassenen halen hun diploma aan het dko. En ik heb het al gezegd: heel wat andere landen en regio's zijn echt jaloers op wat wij hier hebben in Vlaanderen.

Misschien voor de mensen die Bamford kennen: u moet zeker eens opzoeken hoe ze ons dko heeft geëvalueerd. We zijn dan ook blij dat we in de vorige legislatuur een decreet hebben kunnen goedkeuren. Ik denk dat we er alles aan moeten doen om dat ook in die omstandigheden te kunnen verderzetten.

'Tijd voor DKO' hebben we ook gehoord. We hebben die oefening ook gemaakt, maar het deed wat pijn aan de ogen om te zien wat dat dan voor effect zou hebben. Alle begrip voor de vraag die er is, maar het is niet realiseerbaar.

Dan is er de vraag om alles goed te monitoren. Dat gaan we zeker ook doen. Er werd vandaag ook al aangehaald dat we ook voor het volwassenenonderwijs een decreet hebben. Daarin stond dat we dat nu ongeveer zouden moeten evalueren, maar dat is natuurlijk niet opportuun in deze tijden waar de cijfers niet zo goed zijn. We wachten dus af, maar we blijven de vinger aan de pols houden. En vooral: we gaan altijd in overleg met de sector.

Ik sluit graag af met een dankuwel voor iedereen die dit wil steunen, maar vooral een dankuwel aan de leerkrachten en de mensen die effectief ook in deze moeilijke tijden lessen zijn blijven volgen en lessen zijn blijven geven. Dank u wel.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 746/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 13.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot instemming met het verdrag nr. 190 betreffende geweld en intimidatie in de wereld van werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsorganisatie in haar honderdenachtste zitting op 21 juni 2019
– 667 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (VII)
– 746 (2020-2021) – Nr. 1**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 13.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 13 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 5 mei 2021 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.14 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Hannelore Goeman, Freya Perdaens: bevallingsverlof;

Sihame El Kaouakibi, Sarah Smeyers, Steve Vandenberghe, Tine Van den Brande, Orry Van de Wauwer: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel,

Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans,

Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters